

NOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

Samlenotat vedr. rådsmødet (konkurrenceevne) den 5. december 2011

Indholdsfortegnelse:

Forstærket samarbejde på patentområdet	2
International aftale om et fælles europæisk patentdomstolssystem	13
Sammenkobling af handels- og selskabsregistre	29
Rådskonklusioner om implementeringen af industripolitik i EU	39
Kommissionens SMV og konkurrenceevneprogram	43
Rådskonklusioner om konsekvensvurderinger i Rådet	45
Rådskonklusioner om Single Market Forum den 2.-4. oktober 2011	51
Rådskonklusioner om tolsamarbejde med østnabolande	56
Direktiv om forældreløse værker	59
Revision af det europæiske standardiseringssystem	74
IMI-forordningen	86
Toldmyndighedernes håndhævelse af intellektuelle ejendomsrettigheder...	95

Forstærket samarbejde på patentområdet

Revideret notat. Ændringer er markeret med fed.

1. Resumé

Med henblik på at styrke europæiske virksomheders konkurrenceevne er der behov for en udvikling, som giver nemmere og billigere adgang til patentsystemet. Derfor drøftes i EU en reform af det europæiske patentsystem.

Rådet (konkurrenceevne) vedtog den 10. marts 2011 at indlede et forstærket samarbejde á 25 lande (med undtagelse af Italien og Spanien) omkring vedtagelse af et patent med enhedsdækning i de deltagende lande. Kommissionen har på dette grundlag den 13. april 2011 fremlagt to forslag til udmøntning af det forstærkede samarbejde. Det drejer sig om et forordningsforslag vedrørende enhedspatentbeskyttelse og et forordningsforslag om en tilhørende oversættelsesordning.

Det foreslås at give den europæiske patentmyndighed, EPO, mulighed for at udstede europæiske patenter med enheds karakter, som dermed umiddelbart får samme virkning i alle de 25 lande, som har tilsluttet sig det forstærkede samarbejde. Forordningen skal udgøre en særlig aftale i henhold til den Europæiske Patentkonventions art. 142, der omhandler denne mulighed. Forslaget til oversættelsesordning er baseret på den gældende praksis i EPO, suppleret med en fremtidig maskinoversættelsesløsning og tilhørende overgangsordninger.

Forslagene vurderes ikke at medføre konsekvenser for dansk lovgivning i øvrigt.

Forslagene er sat på dagsordenen for rådsmødet (konkurrenceevne) den 5. december 2011 til politisk drøftelse.

2. Baggrund

Kommissionen fremlagde den 13. april 2011 to forslag til udmøntning af Rådets beslutning af 10. marts 2011 om indgåelse af forstærket samarbejde på patentområdet med deltagelse af 25 EU lande (alle EU lande på nær Italien og Spanien). Det drejer sig om forslag til forordning om enhedspatentbeskyttelse, KOM(2011)215, og forslag til forordning om oversættelsesordning for denne enhedspatentbeskyttelse, KOM(2011)216.

Forslagene udgør tilsammen det ene hovedelement i den reform af det europæiske patentsystem, der siden 2000 har været forhandlet i EU regi. Det andet

hovedelement er etableringen af et fælles europæisk patentdomstolssystem, der søges indgået ved en mellemstatslig aftale. De to hovedelementer er juridisk, politisk og praktisk forbundne.

Kommissionen fremsatte i 2000 sit oprindelige forordningsforslag til fællesskabspatentet, KOM(2000)412, med det formål bl.a. at skabe et patent, der umiddelbart fra udstedelsen skulle være gældende for hele EU. Dette patent skulle således komplementere eksisterende patenteringsmuligheder, som omfatter:

- rent nationale patenter udstedt af nationale patentmyndigheder og
- almindelige europæiske patenter udstedt af EPO, som fra udstedelsen overgår til at være et bundt af nationale patenter, der kan gøres gyldige i de EPO-lande, hvor patenthaver ønsker beskyttelse.

EPO (den europæiske patentorganisation med tilhørende patentmyndighed) er en mellemstatslig organisation, der p.t. tæller 38 europæiske medlemslande, herunder alle 27 EU medlemslande.

Det oprindelige forslag indeholdt bl.a. bestemmelser om, på hvilke sprog patentansøgninger kunne indleveres og behandles, samt til hvilke sprog og i hvilket omfang der skulle ske oversættelse af udstedte fællesskabspatenter.

Ligeledes indeholdt forslaget udkast vedrørende en patentdomstol, der alene skulle gælde for fællesskabspatenter. Det blev senere i forhandlingerne udsøgt til separat vedtagelse, men i den forståelse, at begge elementer indgår i en samlet pakkeløsning.

Rådet nåede i marts 2003 en fælles holdning, der bl.a. i oversættelses-spørgsmålet var væsentligt ændret i forhold til Kommissionens forslag. De efterfølgende drøftelser viste, at der ikke var grundlag for enighed, og forhandlingerne lå fra foråret 2004 stille indtil 2007, hvor de blev genoptaget.

Da forhandlingerne på baggrund af en omfattende høringsproces blev genoptaget i 2007, var udgangspunktet lydhørhed for industriens ønsker om en europæisk patentreform med to hovedelementer. Dels et patent, der fra udstedelsen skulle være umiddelbart gyldigt i hele EU, dels en fælles domstolsløsning, der skulle kunne håndtere civile tvister vedrørende EP patenter og fællesskabspatenter.

I december 2009, blev der i Rådet (konkurrenceevne) opnået generel indstilling om det oprindelige forslag til forordning om fællesskabspatentet, hvor bl.a. spørgsmålet om oversættelsesordningen var udeladt. Der blev samtidig vedtaget rådskonklusioner, hvori kompetencen for fællesskabspatentet til-

lægges en fælles patentdomstolsløsning, der også skal have kompetence for almindelige europæiske patenter.

Af forordningsforslaget fra december 2009 fremgår det, at fællesskabspatentets ikrafttræden bør ske samtidig med ikrafttrædelsen af en tilhørende forordning om patentets oversættelsesordning. Endvidere fremgår det, at der først vil kunne søges om fællesskabspatenter, når aftalen om den fælles patentdomstolsløsning er trådt i kraft.

Det blev på rådsmødet den 10. december 2010 fastslået, at målet om at indføre enhedspatentbeskyttelse inden for Unionen ikke kunne nås inden for en rimelig frist ved anvendelse af de relevante bestemmelser i traktaterne. Dette blev begrundet i, at det var umuligt at opnå enstemmighed omkring enhedspatentets sprogordning på daværende tidspunkt og indenfor en overskuelig fremtid.

Tolv medlemsstater (heriblandt Danmark) rettede anmodninger til Kommissionen, hvori de anførte, at de ønskede at indføre et forstærket indbyrdes samarbejde om indførelse af enhedspatentbeskyttelse. Efterfølgende har yderligere tretten medlemsstater skriftligt meddelt Kommissionen, at de også ønsker at deltage i det forstærkede samarbejde.

I alt 25 medlemsstater stod således bag beslutningen om at etablere det forstærkede samarbejde, som blev vedtaget af Rådet i marts 2011. På baggrund heraf fremlagde Kommissionen den 13. april 2011 de to forordningsforslag.

Forslaget til enhedspatentbeskyttelse er fremsat med hjemmel i TEUF art. 118, stk. 1, og skal behandles i den almindelige lovgivningsprocedure med Europa-Parlamentet som medlovgiver, jf. i TEUF art. 294. Forslaget til oversættelsesordningen er fremsat med hjemmel i TEUF art. 118, stk. 2, og skal behandles efter særlig lovgivningsprocedure, hvorefter en vedtagelse skal ske med enstemmighed i Rådet efter høring af Europa-Parlamentet.

3. Formål og indhold

Europæisk industri mister konkurrenceevne og går glip af vækstpotentiale fordi det, sammenholdt med USA og Sydøst Asien, er for dyrt og besværligt at patentere og håndhæve patenter i Europa. Navnlige for SMV'erne er der behov for en udvikling, som giver nemmere og billigere adgang til patentsystemet. Derfor drøftes i EU en reform af det europæiske patentsystem, hvoraf forordningen om enhedspatentbeskyttelse og den tilhørende forordning om oversættelsesordning udgør den ene del. Den anden del er etableringen af et fælles europæisk domstolssystem.

Nedenfor gennemgås i hovedtræk indholdet i de to forordninger baseret på rådets generelle indstilling vedtaget 27. juni 2011.

3.1. Forslaget til enhedspatentbeskyttelse

Med forslaget indføres et alternativ, der komplementerer eksisterende patentbeskyttelsesmuligheder. Forslaget vil gøre det muligt at opnå en umiddelbar og ensartet patentbeskyttelse i de 25 EU-lande på baggrund af et almindeligt europæisk patent udstedt af EPO.

EPO tildeler denne enhedskarakter på konkret anmodning fra ansøger i henhold til art. 142 i den Europæiske Patentkonvention (EPK). Det følger herefter af forordningsforslagets art. 1, at forordningen betragtes som en særlig aftale indgået under EPK art. 142.

Tildelingen af enhedskarakter medfører, at det pågældende patent kun kan begrænses, overdrages, kendes ugyldigt eller ophøre med virkning for samtlige deltagende lande i det forstærkede samarbejde. Der kan tildeles enhedskarakter uanset patenthavers nationalitet og bopæl.

Et europæisk patent med enhedskarakter skal betragtes som et nationalt patent i det deltagende medlemsland, hvor patenthaver er bosiddende eller har sit primære forretningssted. Er patenthaver hverken bosiddende eller med forretningssted i et af de 25 deltagende EU lande, betragtes et europæisk patent med enhedskarakter som et nationalt patent i det land, hvor EPO har sit hovedkvarter (Tyskland).

Med henblik på tildeling og administration af patenter med enhedskarakter tilføres EPO en række opgaver i medfør af EPK art. 143. Det drejer sig bl.a. om modtagelse af anmodning om og tildeling af enhedskarakter. Endvidere ajourføring af et register, der ligeledes skal indeholde oplysninger om begrænsninger, licenser, overdragelser, ugyldigkendelser eller ophør af disse patenter.

En anden af EPO's administrative opgaver i relation til patenter med enhedskarakter omhandler opkrævning og administration af fornyelsesgebyrer, herunder videredistribution af den andel, der tilfalder de deltagende medlemslandes nationale patentmyndigheder.

De deltagende medlemslandes patentmyndigheder tildeles ligeledes en række opgaver. Disse myndigheder skal bl.a. sikre, at anmodninger om enhedskarakter indleveres tidsmæssigt, ligesom myndighederne får et medansvar for ajourføring af ovennævnte register.

Endvidere skal alle de deltagende 25 lande være repræsenteret i den komité under EPO's administrationsråd, som skal styre og overvåge EPO's admini-

stration af patenter med enhedskarakter. De deltagende lande er samtidig ansvarlige for at sikre domstolskontrol af EPO's afgørelser i relation til tildeling af enhedskarakter.

Det foreslås, at EPO's omkostninger som følge af de opgaver, der tilføjes i medfør af EPK art. 143, dækkes fuldt ud via de indkomne gebyrer.

For så vidt angår de årlige fornyelsesgebyrer, skal de være progressivt stigende over patentets levetid og tilstrækkelige til at dække EPO's omkostninger til sagsbehandling og administration samt sikre balance i EPO's samlede budget.

På det grundlag skal gebyrniveauet nærmere fastsættes, så det

- a) bidrager til at skabe innovation og konkurrencedygtige europæiske virksomheder,
- b) afspejler det geografiske område, som patentet dækker,
- c) svarer til omkostningsniveauet for et gennemsnitligt almindeligt europæisk patent valideret blandt de lande, der deltager i det forstærkede samarbejde.

For så vidt angår den andel af fornyelsesgebyrerne, der skal videredistribueres til de nationale patentmyndigheder, foreslås det, at andelen skal være 50 pct. af fornyelsesgebyrindtægterne.

Det følger endvidere af forslaget, at den konkrete fordeling af gebyrerne skal fastsættes på baggrund af følgende kriterier:

- a) antallet af patentansøgninger
- b) markedets størrelse, samtidig med at det sikres, at der fordeles et vist minimumsbeløb til hver af de deltagende medlemsstater
- c) udbetaling af godtgørelse til medlemsstaterne for at have et andet officielt sprog end et af Den Europæiske Patentmyndigheds officielle sprog, og/eller for at have en uforholdsmæssigt lav patentaktivitet og/eller for kun i relativt kort tid at have været medlem af Den Europæiske Patentorganisation.

Det foreslås herefter, at fastlæggelse af det endelige gebyrniveau og den eksakte fordeling af gebyrindtægter til de nationale patentmyndigheder sker i ovennævnte komité under EPO's administrationsråd.

Af forslagets afsluttende bestemmelser fremgår, at forordningen træder i kraft på tyvendedagen efter offentliggørelse i EU-Tidende. Den skal gælde fra samme dato som forordningen vedrørende oversættelsesordningen og etableringen af et patentdomstolssystem. Der kan herefter anmodes om enhedspatentbeskyttelse for alle europæiske patenter, der udstedes fra og med denne dato.

3.2 Forslaget til oversættelsesordning

Forslaget til oversættelsesordning er baseret på det system, der gælder for EPO's udstedelse af europæiske patenter, suppleret med maskinoversættelse og en overgangsordning.

Der kan indleveres ansøgninger på alle officielle EU sprog. Hvor der ansøges på et EU-sprog, som ikke er et af de tre officielle EPO sprog (engelsk, fransk og tysk), skal ansøger sørge for oversættelse til et af disse sprog med henblik på sagsbehandling. I disse tilfælde vil ansøger få sine udgifter hertil godtgjort helt eller delvist i form af gebyrreduktioner. Udgifterne til godtgørelse dækkes ind via de patentgebyrer, der indbetales til EPO.

Patentet offentliggøres i sin helhed (patentkrav, beskrivelse samt eventuelle illustrationer) på sagsbehandlingssproget. Derudover oversættes patentkravene til de to øvrige officielle EPO sprog. Omkostninger hertil oppebæres af patentsystemet og finansieres via de patentgebyrer, der indbetales til EPO.

Et særligt maskinoversættelsessystem, der p.t. er under udvikling, skal tilsikre, at såvel patentansøgninger som udstedte patenter bliver tilgængelige på alle officielle EU-sprog uden yderligere omkostninger for ansøger. Maskinoversættelserne vil være tilgængelige online og vederlagsfrit på anmodning. Maskinoversættelser vil alene være til information og har ingen juridisk virkning.

Indtil maskinoversættelsessystemet er tilstrækkeligt veludviklet og velfungerende, foreslås to overgangsbestemmelser. Den ene angår de tilfælde, hvor patentet er udstedt i sin helhed på fransk eller tysk. Her skal patenthaver sørge for en oversættelse af hele patentet til engelsk. Den anden angår det tilfælde, hvor patentet er udstedt i sin helhed på engelsk. Her skal patenthaver sørge for en oversættelse af hele patentet til et hvilket som helst andet officielt sprog i et af de 25 lande, der deltager i det forstærkede samarbejde.

De ekstraordinære oversættelser har ikke juridisk gyldighed og foretages alene af informationshensyn. Efter seks år tages overgangsbestemmelserne op til revision hvert andet år, og de afvikles endeligt efter 12 år.

I tilfælde af en retssag kan en formodet krænker af et patent kræve, at patenthaver forestår autoritativ oversættelse af hele patentet til det officielle EU-sprog, der anvendes i et deltagende medlemsland, hvor den formodede krænkelser har fundet sted, eller hvor den formodede krænker har sin bopæl. Ligeledes skal patenthaver forestå autoritativ oversættelse til det procesprog, der anvendes i et deltagende medlemsland, hvor sagen bliver ført.

I tilfælde af en eventuel erstatningsudmåling skal der tages hensyn til, at en krænkelse kan have fundet sted, fordi der på tidspunktet for den påståede krænkelse ikke fandtes en sådan autoritativ oversættelse af hele patentet.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet er iht. TEUF art. 118 stk. 1 medlovgiver på forslaget om enhedspatentbeskyttelse og skal iht. TEUF art. 118 stk. 2 høres om forslaget til oversættelsesordning.

Behandling af forslaget forventes at finde sted i Retsudvalget (JURI) den 20. december 2011. Europa-Parlamentets endelige plenarvedtagelse er planlagt til februar 2012.

Der foreligger endnu ikke en udtalelse, men Retsudvalget (JURI) har udarbejdet udkast til rapporter vedr. forordningen om enhedspatentering (PE472.059v02-00) og den tilhørende forordning om en oversættelsesordning (PE472.334v02-00).

Ud fra disse udkast til rapporter forventes, at JURI generelt vil støtte op omkring patentreformen og de to forordninger. Ændringsforslag, som anføres i udkastet i JURI går primært på, at de ønsker yderligere støtte til SMV'ere og at forordningerne skal kunne træde i kraft, når blot 9 ud af de 25 deltagende lande har ratificeret den mellemstatslige aftale om et fælles europæisk domstolssystem.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen anfører i forslaget, at det eksisterende europæiske patentsystem er dyrt og komplekst, hvilket først og fremmest skyldes oversættelsesomkostninger og overholdelse af medlemslandenes forskellige valideringskrav. Dette kan på EU plan kun adresseres i form af en retsakt, der indfører enhedspatentbeskyttelse, som fra udstedelsen gælder i flere medlemslande.

Regeringen tilslutter sig Kommissionens vurdering ud fra den betragtning, at enhedspatentbeskyttelse med en tilhørende oversættelsesordning vil tilbyde ansøgere et bedre og mere effektivt patent, der komplementerer eksisterende patenteringsmuligheder, og som medfører, at man på basis af én ansøgning kan opnå samme beskyttelse i næsten hele EU.

6. Gældende dansk ret

Den gældende lovgivning om patenter findes i bekendtgørelse af patentloven, lovbekendtgørelse nr. 91 af 28. januar 2009, som er ændret ved lov nr. 579 af 1. juni 2010. Herudover findes bekendtgørelse nr. 93 af 29. januar 2009 om patenter og supplerende beskyttelsescertifikater. Danmark har tillige ratificeret Den Europæiske Patentkonvention.

7. Lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

En vedtagelse af forslaget til enhedspatentbeskyttelse vil kræve en tilpasning af patentloven, hvor der i kapitel 10 C er indskrevet indledende bestemmelser om 'EF-patent m.v.'

Statsfinansielle konsekvenser

Forslagene indebærer ikke i sig selv statsfinansielle konsekvenser. På længere sigt kan forslaget til enhedspatentbeskyttelse imidlertid få statsfinansielle konsekvenser for Danmark som følge af de konventionsmæssige forpligtelser, der fremgår af Den Europæiske Patentkonvention (EPK). Således pålægger EPK de kontraherende parter en forpligtelse til at inddække organisationens eventuelle tab og forpligtelser i form af lån, der tilbagebetales, i det omfang EPO's fremtidige budget tillader det.

Det bemærkes endvidere, at en fremtidig dansk tilslutning til oprettelsen af et fælles europæisk patentdomstolssystem, som er den anden del af den europæiske patentreform, indebærer afgivelse af beføjelser og kræver anvendelse af proceduren i grundlovens § 20. En fremtidig dansk tilslutning til oprettelsen af domstolssystemet ventes endvidere at indebære statsfinansielle konsekvenser i forbindelse med dets etablering.

Dele af udviklingsomkostningerne til maskinoversættelsessystemet finansieres over EU-budgettet.

8. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Et effektivt patentsystem vurderes generelt at være til gavn for virksomhedernes innovationsevne og incitament til at kommercialisere deres opfindelser. Derfor vurderes det, at denne reform af patentsystemet vil bidrage positivt til økonomisk vækst, konkurrenceevne og jobskabelse.

Samlet set er det hensigten med forslagene, at erhvervslivet får mulighed for i én proces at kunne opnå en billigere patentbeskyttelse i EU's 25 medlemslande, der har tilsluttet sig det forstærkede samarbejde. Med enhedspatentbeskyt-

telsen får patentsystemets brugere et alternativ til eksisterende patenteringsmuligheder, der først og fremmest vil være attraktivt for de brugere, som ønsker at opnå beskyttelse i et større antal af de EU lande, som har tilsluttet sig det forstærkede samarbejde.

De samlede samfundsøkonomiske konsekvenser vil afhænge af gebyrniveauet og fordelingen af gebyrindtægterne samt det fremtidige samarbejde mellem EPO og de nationale patentmyndigheder i relation til patentsagsbehandlingen. Det kan påvirke Patent- og Varemærkestyrelsens finansielle situation.

Med forslagene kan der opnås store besparelser på oversættelsesomkostninger samt de øvrige administrative procedurer, der i dag skal opfyldes, for at et almindeligt europæisk patent kan blive gyldigt i de enkelte lande. Afhængig af, hvorledes gebyrstrukturen fastlægges, vurderes det, at enhedspatentbeskyttelsen vil være fordelagtig for virksomheder, der ønsker patentbeskyttelse i mere end 4-6 af de 25 lande.

9. Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Der kan her henvises til de ovenfor nævnte administrative forenklinger og besparelser, forslagene indebærer for virksomheder, der ønsker patentbeskyttelse i flere EU lande, som har tilsluttet sig det forstærkede samarbejde.

10. Høring

Forslaget er den 13. april 2011 sendt i høring i specialudvalget for vækst og konkurrenceevne samt til øvrige interessenter med høringsfrist den 3. maj 2011.

Der er modtaget høringssvar fra Advokatrådet, Dansk Erhverv (DE), DI, Danske Advokater, Foreningen Industriel Retsbeskyttelse (FiR), Håndværksrådet, Lægemiddelindustriforeningen (Lif), Patentagentforeningen samt Sø- og Handelsretten (S&H).

Alle respondenterne stiller sig positivt i forhold til muligheden for at indføre en enhedspatentbeskyttelsesmulighed.

DE og DI fremhæver behovet for vedtagelse af en domstolsløsning i tilknytning til enhedspatentbeskyttelsen. Lif anfører, at tilvejebringelsen af en fælles patentdomstol af høj kvalitet er en afgørende forudsætning for at støtte patentreformens hovedelementer.

Advokatrådet, Danske Advokater, FiR og S&H anfører ligeledes, at anvendelsen af enhedspatentbeskyttelsen forudsætter et domstolssystem, og at en mulig

overvejelse er at anvende den model, som gælder for EU-varemærker og EU-design.

Håndværksrådet er positive over for den foreslåede oversættelsesordning, idet der med muligheden for at indgive ansøgning på dansk og modtage kompensation for oversættelsen til EPOs processprog tages hensyn til SMV'ernes behov.

Advokatrådet, Danske Advokater, Lif og S&H anfører, at det bør sikres, at den engelske oversættelse af et patent med enhedskarakter bør være autoritativ.

Advokatsamfundet noterer sig, at bestemmelsen om, at en krænkens eventuelle sprogproblemer bør tages i betragtning i en eventuel erstatningsudmåling, imødekommer tidligere udtrykte bekymringer. DI og Danske Advokater tilslutter sig dette. Lif anfægter denne bestemmelse ud fra den betragtning, at der bør være ens vilkår for alle.

Patentagentforeningen opfordrer til, at der gøres bestræbelser på at få alle lande til at tilslutte sig.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der blev på rådsmødet (konkurrenceevne) den 27. juni 2011 opnået generel indstilling på begge forordningsforslag. Forinden rådsmødet gik drøftelserne især på koblingen mellem et fælles patentdomstolssystem og enhedsbeskyttelsen. Der var desuden fokus på forslagets mulige finansielle implikationer. I den sammenhæng har alle lande udtrykt modstand mod Kommissionens forslag om, at den nærmere fastlæggelse af gebyrniveau og fordeling af gebyrindtægter skal finde sted via delegerede retsakter iht. TEUF art 290. Endvidere har drøftelserne omhandlet den nærmere fastlæggelse af gebyrniveau og gebyrfordeling, hvor en række lande har henvist til rådskonklusionerne fra 2009. For så vidt angår oversættelsesforordningen indikerede nogle lande forskellige tilgange til overgangsbestemmelserne vedrørende maskinoversættelse.

Der er en generel holdning blandt medlemslandene om, at der i trialogdrøftelserne med Kommissionen og Europa-Parlamentet skal holdes fast i de væsentligste elementer i det kompromis, der blev opnået generel indstilling til på rådsmødet den 27. juni 2011.

Det forventes, at der vil være generel opbakning blandt medlemslandene til at give det polske formandskab mandat til at forhandle med Europa-Parlamentet om eventuelle mindre ændringer, der ikke flytter afgørende ved dette kompromis.

12. Regeringens generelle holdning

Regeringen er positiv over for forslagene. For så vidt angår forslaget til enhedsbeskyttelse, har Danmarks udgangspunkt været, at koblingen mellem et fælles patentdomstolssystem og selve enhedsbeskyttelsen er vigtig. Tilsvarende har Danmark taget afsæt i, at enhedspatentbeskyttelsen skal være budgetneutral både for EPO og de nationale patentmyndigheder, så balancen i det europæiske patentsystems infrastruktur bevares, hvilket sikrer såvel store virksomheder som SMV'ers adgang til patentsystemet.

For så vidt angår oversættelsesordningen, har Danmark forholdt sig åbent til de kompromismuligheder, der vil kunne føre til en realisering af enhedspatentbeskyttelse, så længe det sker inden for rammerne af et begrænset oversættelsesregime, som ikke medfører uforholdsmæssigt store økonomiske omkostninger. På det grundlag har Danmark kunne støtte op om en løsning, som er baseret på det nuværende EPO-system suppleret med en begrænset overgangsordning.

13. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Forslagene har været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 23. juni 2011.

Forslagene har været forelagt Folketingets Europaudvalg til forhandlingsoplæg den 27. maj 2011. Forslag om fællesskabspatentet har været forelagt Folketingets Europaudvalg til forhandlingsoplæg den 27. november 2009. Desuden har forslag om oversættelsesordning været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 1. oktober 2010 og til forhandlingsoplæg den 5. november 2010. Endeligt har spørgsmålet om anmodning om at indlede et forstærket samarbejde været forelagt Folketingets Europaudvalg til forhandlingsoplæg den 3. december 2010.

International aftale om et fælles europæisk patentdomstolssystem

Nyt notat

1. Resumé

Den europæiske patentreform har gennem mange år været forhandlet i regi af EU. Den består af to hovedelementer: Et fælles europæisk patentdomstolssystem og en patentbeskyttelsesmulighed ('enhedspatentering') med tilhørende oversættelsesordning.

Aftalekomplekset om det fælles europæiske patentdomstolssystem består af en aftale ('Agreement'), vedtægter ('Statute') samt procesregler ('Rules of Procedure').

Der er tale om en international mellemstatslig aftale om etablering af et fælles europæisk patentdomstolssystem. De kontraherende lande er i udgangspunktet de samme 25 EU-lande, som i marts 2011 etablerede det forstærkede samarbejde på patentområdet. En eventuel vedtaget aftale vil efterfølgende skulle ratificeres i hvert af de 25 kontraherende lande.

Aftaleudkastet indebærer, at kompetencen vedrørende afgørelse af retsstvister vedrørende de europæiske patenter (EPO-patenter) valideret i Danmark i langt de fleste tilfælde formelt set overføres fra danske domstole til den fælles europæiske patentdomstol. Da aftaleudkastet således indebærer afgivelse af suverænitet, vil dansk ratifikation kræve anvendelse af proceduren i grundlovens § 20.

Aftalen er på dagsordenen for rådsmødet (konkurrenceevne) den 5.-6. december 2011 til politisk drøftelse.

2. Baggrund

Europæisk industri mister konkurrenceevne og går glip af vækstpotentiale, fordi det, sammenholdt med USA og Kina, Japan og Korea, er for dyrt og besværligt at patentere og håndhæve patenter i Europa. Navnlig for små og mellemstore virksomheder (SMV'er) er der behov for, at der gives nemmere og billigere adgang til patentsystemet.

Derfor drøftes i regi af EU en reform af det europæiske patentsystem. En europæisk patentreform har været forhandlet i EU siden 2000. Med henblik på at fremskynde drøftelserne har Rådet (konkurrenceevne) i marts 2010 etableret et forstærket samarbejde på patentområdet med deltagelse af 25 EU-medlemslande. Kun Italien og Spanien står uden for.

Den europæiske patentreform består af to hovedelementer. Et fælles europæisk patentdomstolssystem og en patentbeskyttelsesmulighed (*'enhedspatentering'*) med tilhørende oversættelsesordning.

Rådet (konkurrenceevne) har den 27. juni 2011 vedtaget en generel indstilling til de to forordningsforslag vedrørende enhedspatentering og tilhørende oversættelsesordning. Af teksten til de to forslag fremgår, at enhedspatentering først vil kunne træde i kraft, når der er etableret et fælles europæisk patentdomstolssystem, og såvel Rådet som Europa-Parlamentet behandler patentreformens to hovedelementer som en samlet pakke.

I forlængelse heraf forhandles aftalen om et fælles europæisk patentdomstolssystem. Det fælles europæiske patentdomstolssystem etableres ved en international mellemstatslig aftale, og efter vedtagelse skal aftalen ratificeres i hvert enkelt af de kontraherende medlemslande i overensstemmelse med deres respektive forfatningsmæssige bestemmelser. Det er i udgangspunktet de 25 EU-lande, der indgår i det forstærkede samarbejde på patentområdet, som forhandler aftalen. Der er åbnet mulighed for, at Italien og Spanien vil kunne tilslutte sig sidenhen, såfremt de måtte ønske.

Det polske formandskab prioriterer arbejdet med patentreformen højt vil måske søge at opnå politisk enighed og undertegnelse af aftalen på et ekstraordinært rådsmøde i Warszawa den 21.-22. december 2011.

3. Formål og indhold

Håndhævelsen af patentrettigheder i Europa er i dag fragmenteret, omkostnings- og procestung. Det rammer ikke mindst SMV'erne uforholdsmæssigt hårdt. Der er situationer, hvor der føres sager om fx et patents gyldighed eller en påstået krænkelse parallelt ved domstole i flere lande, hvor patentet er valideret, da de nationale domstolskendelser udelukkende er gældende i det enkelte land. Samlet set kan et forløb med parallelle sager strække sig over en række år, hvor afgørelserne fra de enkelte landes domstole falder på forskellige tidspunkter. Tilmed er der risiko for, at afgørelserne får forskelligt udfald, hvilket øger den juridiske usikkerhed om den konkrete patentrettighed.

Et fælles europæisk patentdomstolssystem skal opfylde flere formål, herunder:

- Gøre det hurtigere, lettere og billigere for virksomhederne at håndhæve deres patentrettigheder i Europa.
- Skabe forenklinger, som samlet set kan nedbringe det totale antal af patenttvister i Europa.

- Udvikle ensartet praksis og dermed skabe større retssikkerhed, som kan føre til at virksomhedernes risici mindskes i forhold til ansvarspådragende krænkelser af eksisterende patentrettigheder.

Det fælles europæiske patentdomstolssystem skal have eksklusiv kompetence til at træffe afgørelser i de mest almindeligt forekommende typer af patenttvister for både almindelige europæiske patenter (EPO-patenter) og kommende europæiske patenter med enhedskarakter. Tvisterne vil kunne afgøres i en samlet proces med umiddelbar virkning for samtlige 25 kontraherende lande.

Samtidig skal der være mulighed for, at øvrige EU-medlemslande skal kunne deltage, såfremt de ønsker dette. I praksis betyder det, at Italien og Spanien vil kunne tilslutte sig for så vidt angår almindelige europæiske patenter, som er valideret i deres respektive lande.

Aftalekomplekset består af en aftale, vedtægter samt procesregler.

Aftaleudkastet indeholder følgende elementer:

Del I: Generelle og institutionelle bestemmelser

Kapitel I: Generelle bestemmelser

Det fælles europæiske domstolssystem etableres ved mellemstatslig aftale, og domstolssystemet har eksklusiv kompetence for både almindelige europæiske patenter og europæiske patenter med enhedskarakter. Domstolssystemet skal betragtes som en domstol fælles for medlemslandene med samme EU-retlige status som de kontraherende landes nationale domstole.

Aftalen gælder for alle europæiske patenter med enhedskarakter. Endvidere gælder aftalen for almindelige europæiske patenter, der er gældende på ikrafttrædelsesdatoen eller udstedt derefter. For almindelige europæiske patenter, der er gældende, eller hvor ansøgningen er under sagsbehandling på ikrafttrædelsesdatoen, findes dog en mulighed for at virksomheder kan undtage patenter aftalens ikrafttrædelsesbestemmelser, hvorefter domstolskompetencen forbliver hos de nationale domstole.

Endelig gælder aftalen for alle patentansøgninger indleveret forud for ikrafttrædelsen samt for supplerende beskyttelsesbeviser.

Kapitel II: Domstolen

Domstolssystemet består af en første instans, en appelinstans, et registrat og et center for voldgift og retsmægling.

Førsteinstans består af en central afdeling samt lokale og regionale afdelinger. Alle lande kan etablere en lokal afdeling og såfremt der i et kontraherende land tre år i træk påbegyndes over 100 sager, kan der etableres op til yderligere to lokale afdelinger. Kontraherende lande skal selv fastlægge lokale afdelingers sæde og stille de nødvendige faciliteter til rådighed. Derudover kan to eller flere kontraherende lande sammen etablere en regional afdeling. Landene skal fastlægge afdelingens sæde og sammen stille de nødvendige faciliteter til rådighed.

Alle dommerpaneler skal have multinational sammensætning. Sammensætningen af dommerpanelerne ved den centrale afdeling er to juridiske dommere af forskellig nationalitet samt en teknisk dommer fra den fælles dommerpulje. Ved de regionale afdelinger skal dommerpanelerne være sammensat af to juridiske dommere fra de pågældende lande og en juridisk dommer fra dommerpuljen.

Udgangspunktet er, at lokale afdelingers dommerpaneler er sammensat af en juridisk dommer fra det pågældende land og to juridiske dommere af anden nationalitet fra en fælles dommerpulje. I lokale afdelinger, hvor der tre år i træk er påbegyndt mere end 50 sager, vil sammensætningen være to juridiske dommere fra det pågældende land og en juridisk dommer af anden nationalitet fra den fælles dommerpulje. Ved alle lokale og regionale afdelinger skal der være mulighed for at få tilført en teknisk dommer, som ligeledes udpeges fra puljen.

Parterne kan uanset ovenstående altid beslutte, at sagen kan føres foran en enkelt dommer.

Appelinstansens dommerpaneler skal ligeledes være multinationalt sammensat og bestå af fem dommere, hvoraf de tre er juridiske og af forskellig nationalitet, og de to er tekniske.

Registratet fastlægges ved appelinstansen. Der etableres ligeledes underregistratorer ved hver afdeling i første instans. Registraterne udfører administrationsarbejde for førsteinstans divisionerne.

For såvel den centrale afdeling i første instans som for appelinstansen gælder, at deres sæde endnu ikke er fastlagt.

Der etableres endvidere et administrativt udvalg og et finansudvalg samt et rådgivingsudvalg. Udvalgene sammensættes jvf. nedenfor.

Kapitel III: Dommere

Patentdomstolssystemet skal anvende både juridiske og tekniske dommere, som skal have erfaring med patentsager. Juridiske dommere skal være kvalificeret på et niveau tilsvarende, hvad der kræves for at opnå udnævnelse til dommer i det pågældende land. Tekniske dommere skal have en universitetsgrad og erfaring inden for det pågældende område. De skal endvidere have kendskab til civilret og proces, som er relevant i patentsager. Dommere udpeges af det administrative udvalg efter indstilling fra rådgivningsudvalget.

Der etableres desuden en dommerpulje bestående af juridiske dommere og tekniske dommere, hvoraf sidstnævnte skal dække alle relevante tekniske områder. Dommere fra dommerpuljen tildeles i udgangspunktet afdelingerne i første instans efter behov. Der etableres endvidere et efteruddannelsesprogram med henblik på at give potentielle dommerkandidater den fornødne erfaring med patentsager.

Kapitel IIIA: EU-retten forrang og fortolkning

Domstolssystemet skal anvende EU-retten og respektere dennes forrang og afgørelser fra EU-Domstolen vil være bindende for patentdomstolssystemet. Det indebærer, at domstolssystemet skal tilsikre korrekt anvendelse og fortolkning af EU-retten, herunder via præjudicielle forelæggelser for EU-Domstolen. Samme forpligtelser overfor EU-retten gør sig gældende for øvrige nationale domstole, der behandler sager, som involverer EU-ret.

De kontraherende lande er i fællesskab erstatningsansvarlige for det tilfælde, at der er lidt et tab som følge af patentdomstolssystemets krænkelse af EU-retten. I et sådant tilfælde kan skadelidte som udgangspunkt føre sin erstatningssag mod domstolssystemet i det kontraherende land, hvor vedkommende er bosiddende, har sit primære forretningssted eller forretningssted. Såfremt domstolssystemet kendes erstatningsansvarligt, skal det pågældende land udrede erstatning og efterfølgende kræve forholdsmæssige bidrag fra de øvrige kontraherende lande.

Kapitel IIIB: Retskilder og materielle bestemmelser

Domstolssystemet skal basere sine afgørelser på aftaleteksten, EU-retten, den Europæiske Patentkonvention, øvrige relevante internationale aftaler samt national ret.

Endvidere regulerer kapitlet en række materielle bestemmelser, herunder retsvirkningerne af udstedte patenter, begrænsninger m.v., altså en række bestemmelser der bl.a. beskriver, hvilke rettigheder patenthaver har til at udnytte sin udstedte patentret, eksempelvis eneretten til fremstilling og markedsføring.

Kapitel IV: Domstolssystemets kompetence

Der listes de typer af tvister, som falder under domstolssystemets eksklusive kompetenceområde, herunder krænkelser- og gyldighedstvister. Nationale domstole vedbliver at have kompetence for typer af tvister, der falder uden for domstolssystemets eksklusive kompetenceområde.

For så vidt angår sagstyper, der falder inden for domstolssystemets kompetenceområde, fastlægges første instans værneting for hver af de forskellige typer af tvister. Tvister vedrørende fx krænkelse kan således anlægges ved en lokal afdeling beliggende i det land, hvor den aktuelle eller truende krænkelse har fundet eller kunne finde sted (såkaldt fornærmelsesværneting). Den vil imidlertid også kunne anlægges ved den lokale afdeling, som er beliggende i det land, hvor krænkeren er bosiddende eller har sit forretningssted.

I tilfælde, hvor der ikke findes lokale afdelinger i de pågældende lande, vil værneting være ved den regionale afdeling, som det respektive land er tilknyttet. Er det pågældende land ikke tilknyttet en regional afdeling, vil værneting være den centrale afdeling.

Tvister om fx et patents gyldighed skal anlægges ved den centrale afdeling. I tilfælde, hvor en krænkelsespåstand medfører en modpåstand om, at det pågældende patent er ugyldigt, kan sagen videreføres på tre måder:

- 1) Spørgsmålet om gyldighed behandles ved den respektive lokale eller regionale afdeling, hvor også krænkelsessagen behandles.
- 2) Ugyldighedsspørgsmålet henvises til den centrale afdeling.
- 3) Med parternes samtykke henvises hele sagen til den centrale afdeling.

Skal spørgsmålet om gyldighed også behandles ved den regionale eller lokale division, skal der fra dommerpuljen tilknyttes en teknisk dommer, såfremt en sådan ikke allerede findes i dommerpanelet.

For almindelige europæiske patenter har domstolssystemets afgørelse virkning for de lande, hvor det pågældende patent er gyldigt. For europæiske patenter med enhedskarakter har domstolssystemets afgørelser virkning for de lande, hvor enhedskarakteren er trådt i kraft.

Kapitel V: Mediation og voldgift center

Der etableres et mediations og voldgift center, hvor det skal være muligt for sagens parter at forlige sagen, inden der træffes en retslig afgørelse.

Del II: Finansielle bestemmelser

Domstolssystemets budget skal balancere og finansieres ved egne indtægter. Indtægterne skal hovedsageligt stamme fra retsafgifter, der fastsættes af det administrative udvalg. Såfremt domstolssystemet ikke kan opnå balance i

budgettet, skal de kontraherende lande yde særlige bidrag. På ikrafttrædelsestidspunktet skal de kontraherende lande yde finansielle bidrag mhp. at etablere domstolssystemet.

Del III: Organisatoriske og processuelle bestemmelser

Kapitel I: Generelle bestemmelser

Statutten, som tilknyttes aftalen, skal i nærmere detaljer fastlægge domstolssystemets organisering. Tilsvarende skal procesreglerne, der skal komplementere aftalen og statutten, fastlægge detaljerede procedureregler for sager, der føres ved domstolssystemet. Procesreglerne skal vedtages af det administrative udvalg på baggrund af bred høring.

Domstolssystemet skal i videst mulig udstrækning gøre brug af elektroniske procedurer til fx afgivelse af parternes skriftlige indlæg. Procedurene skal som udgangspunkt være åbne for offentligheden.

Parter i en sag skal repræsenteres af advokater, der har tilladelse til at praktisere ved nationale domstole i de kontraherende lande. Alternativt kan en part lade sig repræsentere af en certificeret europæisk patentadvokat. Parternes repræsentanter må assisteres af patentagenter. For parternes repræsentanter gælder, at de skal nyde beskyttelse og immunitet mhp. at sikre uafhængig udførelse af deres hverv.

Kapitel II: Processprog

Ved en lokal eller regional afdeling i første instans er processproget et eller flere af de officielle sprog, der tales i det eller de lande, som er vært for eller deltager i den pågældende afdeling. Landene må dog også beslutte, at et eller flere af de tre officielle EPO-sprog (engelsk, tysk og fransk) anvendes. Endvidere er der mulighed for at parterne og/eller det kompetente dommerpanel beslutter at anvende det sprog, som patentet er udstedt på, som processprog.

Ved den centrale afdeling er processproget det sprog, som patentet er udstedt på. Ved appelinstanten anvendes det sprog, der blev anvendt i første instans, dog kan parterne blive enige om at anvende et af de tre officielle EPO-sprog.

Oversættelse og tolkning skal anvendes i det omfang, det findes passende.

Kapitel III: Skriftlige, mellemliggende og mundtlige procedurer

Domstolssystemets procedurer er inddelt i en skriftlig procedure, en mellemliggende procedure og en mundtlig procedure, der skal tilrettelægges fleksibelt. I den mellemliggende procedure skal den refererende dommer på baggrund af de skriftlige indlæg kunne nedsætte en høring hovedsageligt mhp. at undersøge mulighederne for forlig. Domstolen kan vælge at undlade den

mundtlige procedure, der skal give parterne mulighed for at forklare deres argumenter.

Kapitel IV: Domstolssystemets beføjelser

Domstolssystemet kan kræve, at en part skal frembringe beviser, som den anden part i tilstrækkeligt grad har påvist eksisterer. Domstolssystemet må endvidere tage initiativ til, at beviser bevares og inspicere ejendom af relevans for sagen. Domstolen må endvidere nedlægge fagedforbud.

På basis af påstand om direkte ugyldighed eller i tilfælde af modpåstand om ugyldighed skal domstolssystemet tage stilling til et patents gyldighed. Domstolssystemet kan tilbagekalde et patent delvist eller i sin helhed i overensstemmelse med Den Europæiske Patentkonvention artikel 138(1).

Domstolen kan i krænkelssager pålægge sagsøgte at fremlægge information om fx distributionskanaler, mængden af producerede produkter og priser samt identificere eventuelle tredjepersoner involveret.

Domstolssystemet skal kunne pålægge en krænker at betale erstatning til ret-tighedshaveren, således at denne stilles, som om der ikke var sket krænkelse. I udgangspunktet skal den part, der vinder sagen have sine sagsomkostninger dækket af den tabende part. Parter, der er fysiske personer, skal have mulighed for at ansøge om retshjælp.

Kapitel V: Appel

Afgørelser i første instans kan appelleres til appelinstansen. Bortset fra afgørelser vedrørende gyldighed skal indbringelse for appelinstansen ikke have suspensiv virkning i forhold til afgørelsen i første instans. Appelinstansen kan omgøre afgørelsen i første instans og i særlige tilfælde tilbagevise sagen til fornyet behandling i første instans.

Kapitel VI: Afgørelser

Domstolssystemets afgørelser skal træffes indenfor rammerne af parternes påstande. Afgørelser skal foreligge skriftligt og på proceduresproget. Afgørelser træffes af et flertal af dommere. Undtagelsesvist må en dommer i tilfælde af dissens tilkendegive sin holdning.

På hvilket som helst tidspunkt under proceduren kan en sag afsluttes ved forlig. Et patent kan dog ikke erklæres hverken helt eller delvist ugyldigt som følge af forlig.

På trods af en endelig afgørelse kan der, såfremt særlige betingelser er opfyldt, undtagelsesvist anmodes om genåbning af sagen.

Del IIIA: Implementering af aftalen

Det administrative udvalg skal sammensættes af en repræsentant for hvert af de kontraherende lande med Kommissionen som observatør. Hver repræsentant har en stemme. Beslutninger vedtages som udgangspunkt med mindst $\frac{3}{4}$ af stemmerne.

Budgetudvalget skal ligeledes sammensættes af en repræsentant for hvert af de kontraherende lande, der hver især har en stemme. Beslutninger vedtages med simpelt flertal bortset fra budgettet, der skal vedtages med mindst $\frac{3}{4}$ af stemmerne.

Rådgivningsudvalget er sammensat af uafhængige patentdommere og øvrige praktikere fra alle de kontraherende lande. Udvalgets medlemmer må således ikke være under instruks. Rådgivningsudvalget skal bl.a. assistere det administrative udvalg i forberedelsen af dommerudnævnelser.

Del IV: Overgangsbestemmelser

I en overgangsperiode på fem år fra aftalens ikrafttræden må sager vedrørende krænkelse eller gyldighed fortsat anlægges ved de kompetente nationale domstole. Sager der ved overgangsperiodens udløb verserer ved de nationale domstole skal afsluttes dér.

Almindelige europæiske patenter, der er gældende eller under sagsbehandling på ikrafttrædelsesdatoen, kan desuden undtages for domstolssystemets eksklusive kompetence ud over overgangsperioden (opt-out). Dette kræver, at der ikke er anlagt en sag ved domstolssystemet, og at ønsket om opt-out er meddelt registratet ikke senere end en måned inden overgangsperiodens udløb. En sådan opt-out kan til enhver tid tilbagekaldes.

Del V: Afsluttende bestemmelser

Aftalen skal ratificeres af de kontraherende lande i overensstemmelse med deres forfatningsmæssige bestemmelser. Aftalen skal gælde på ubestemt tid og være åben for andre EU medlemslandes mulige tiltrædelse.

Når domstolssystemet har været i kraft i mindst seks år og mindst 2000 krænkelsessager er afsluttet kan det administrative udvalg på basis af bred høring beslutte at ændre konkrete bestemmelser i aftalen. Det drejer sig konkret om dommerpanelernes sammensætning i første instans og tildeling af kompetencen til lokale og regionale afdelinger for afgørelse af sager vedrørende patenters gyldighed.

Aftalen træder i kraft når et vist antal af de kontraherende lande, heriblandt de tre lande med flest gyldige almindelige europæiske patenter, har ratificeret af-

talen. I det seneste kompromisforslag er anført, at ratifikation fra 9 af de kontraherende lande medfører, at aftalen træder i kraft.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Der er ikke tale om en EU-retsakt og Europa-Parlamentet har derfor, formelt set, ikke nogen rolle i aftalens tilblivelse. Europa-Parlamentet har imidlertid tilkendegivet, at man vil behandle patentreformens hovedelementer samlet. Som led i behandlingen af de to forordningsforslag vedr. enhedspatentering samt den tilhørende oversættelsesordning, er der i regi af Retsudvalget (JURI) fremsat udkast til en udtalelse vedr. aftalen om det fælles europæiske patentdomstolssystem.

I udkastet til udtalelse støtter Europa-Parlamentet etableringen af et fælles europæisk patentdomstolssystem og opfordrer medlemslandene til hurtigst muligt at afslutte forhandlingerne og indgå aftalen. Europa-Parlamentet lægger især vægt på, at domstolssystemet skal forbedre vilkårene for små- og mellemstore virksomheder.

Europa-Parlamentet er i udkastet til udtalelse kommet med nogle få ændringsforslag. Det foreslås bl.a., at aftalen skal træde i kraft, når den er ratificeret af 9 medlemslande. Herudover foreslås, at det først er efter en overgangsperiode på 5 år, at dommerpanelerne i de lokale afdelinger skal være multinationale, og at denne overgangsperiode anvendes til træning af dommere.

Udkastet indeholder også støtte til anvendelsen af såvel juridiske som tekniske dommere. Endvidere foreslår Europa-Parlamentet en skærpelse af kravet til vedtagelse af revisionsbestemmelsen, således at ændringer i dommerpanelernes sammensætning kræver enstemmighed.

5. Nærhedsprincippet

Nærhedsprincippet er ikke relevant, idet der er tale om en mellemstatslig aftale.

6. Gældende dansk ret

Spørgsmålet om saglig kompetence og såkaldt stedlig kompetence (værneting) er i dag reguleret i retsplejelovens kapitel 21 og 22.

Civile retssager om patenter skal som udgangspunkt anlægges ved byretten som første instans, jf. retsplejelovens § 224. Retssager, hvor (bl.a.) patentloven har væsentlig betydning, kan alternativt anlægges ved Sø- og Handelsretten, såfremt parterne ikke har aftalt andet. Anlægges en sådan sag ved byretten,

henviser byretten sagen til Sø- og Handelsretten efter anmodning fra en part, jf. retsplejelovens § 225.

Sager afgjort af byretten kan ankes til landsretten, og sager afgjort ved Sø- og Handelsretten kan ankes til Højesteret.

Anmodninger om foreløbige retsmidler, herunder forbud, indgives til fogedretten. Fogedrettens stedlige kompetence i forbudssager følger af retsplejelovens § 646. Fogedrettens afgørelser i forbudssager kan kæres til landsretten efter reglerne i kapitel 53, jf. retsplejelovens § 650. Da forbud er et foreløbigt retsmiddel, skal rekvirenten inden to uger efter forbuddets nedlæggelse anlægge en såkaldt justifikationssag, jf. retsplejelovens § 648.

7. Lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Såfremt aftalen vedtages, skal den efterfølgende ratificeres i Danmark. Aftalen medfører, at kompetencen for afgørelse af retstvister vedrørende almindelige europæiske patenter (EPO-patenter) valideret i Danmark overgår fra danske domstole til det fælles europæiske patentdomstolssystem. Da aftaleudkastet vil indebære afgivelse af suverænitet, vil dansk ratifikation kræve anvendelse af proceduren i grundlovens § 20.

En dansk ratifikation af aftalen vil formentlig kræve tilpasninger i retsplejeloven, herunder i kapitel 21 vedr. saglig kompetence.

Statsfinansielle konsekvenser

Etablering og drift af det europæiske patentdomstolssystem vil formentligt få statsfinansielle konsekvenser for Danmark i en kortere periode.

Udgangspunktet for forhandlingerne er, at domstolssystemets budget skal balancere via indtægter fra retsafgifter når overgangsperioden er udløbet. Der vil dog være tale om finansielle bidrag fra de kontraherende lande til etablering af domstolssystemet, ligesom der i hvert fald i overgangsperioden kan blive behov for særlige tilskud fra medlemsstaterne med henblik på at bringe budgettet i balance.

Kommissionen har igangsat arbejde med henblik på nærmere at afklare den samlede størrelse af etablerings- og driftsudgifterne. Det ventes, at der heri også indgår et bud på en fordelingsnøgle for de enkelte landes bidrag. Processen involverer høring af de kontraherende lande.

I en foreløbig analyse har Kommissionen estimeret, at domstolssystemets årlige budget – efter overgangsperiodens udløb - vil være i størrelsesordenen 45-60 millioner EURO årligt, som forudsættes fuldt finansieret af rets-afgifterne

8. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget forventes at have mærkbare positive samfundsøkonomiske konsekvenser i Danmark og i EU. De samlede konsekvenser af indførelse af en fælles europæisk patentdomstol vurderes at påvirke incitamenterne til at innovere og beskytte opfindelser i Europa i positiv retning. Det er hensigten at styrke europæisk erhvervsliv i den globale konkurrence, hvor man hovedsageligt er oppe mod patentsystemer i USA, Japan, Kina og Korea, der alle har enklere håndhævelsessystemer end de, som findes i Europa i dag.

BusinessEurope har anslået at virksomhederne vil kunne spare omkostninger i størrelsesordenen € 300 mio. (2,25 mia. kr.) ved etableringen af et fælles europæisk patentdomstolssystem.

9. Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Etableringen af en fælles europæisk patentdomstol forventes at gøre det hurtigere, lettere og billigere for virksomhederne at håndhæve deres patentretigheder i Europa, og dermed lette de administrative byrder for erhvervslivet i Danmark og resten af EU.

10. Høring

Aftaleudkast af 14. juni 2011 (11533/11) har den 7. juli 2011 været sendt i høring i Specialudvalget for Konkurrenceevne, Vækst og Forbrugerspørgsmål samt til øvrige relevante interessenter med høringsfrist den 18. august 2011.

Der er modtaget høringssvar fra DI, Advokatrådet, Lægemiddelindustriforeningen (Lif), Foreningen Industriel Retsbeskyttelse (FiR), Patentagentforeningen, Danske advokater samt Sø- og Handelsretten (S&H).

DI anfører, at etableringen af et EU-patentsystem er afgørende for innovative danske virksomheder, da det i betydeligt omfang vil understøtte virksomhedernes investeringer i forskning, udvikling og kommercialisering ved udbredelse af den juridiske beskyttelse i Europa.

DI fremhæver ligeledes, at patentsystemet, er af stor betydning for en styrket europæisk konkurrenceevne. DI påpeger, at DI fra begyndelsen har bak-

ket op om, at regeringen støttede et forstærket samarbejde vedrørende fælles patentbeskyttelse i EU.

DI finder det helt afgørende for systemets effektivitet, at der etableres en central patentdomstol, der på kompetent vis kan løse de tvister om patenter med høj retssikkerhed og en høj grad af forudsigelighed for virksomhederne. Især er det praktisk og politisk afgørende, at systemet indrettes på en ikke-diskriminerende måde, der tilgodeser de innovative mindre og mellemstore virksomheder.

DI finder det positivt, at der søges en mellemstatslig aftale, således at de mange besparelspotentialer snart kan realiseres og opfordrer regeringen til at fortsætte arbejdet med etableringen af en fælles europæisk patentdomstol under det danske formandskab.

Lif påpeger, at Lif helt overordnet støtter forslaget om en fælles europæisk patentdomstol, herunder hele grundtanken om højere grad af ensretning eller harmonisering af patentsager i EU samt forbedring af retssikkerheden og effektivisering.

DI, Lif, Advokatrådet, Danske Advokater, Patentagentforeningen, FiR samt S&H anfører en række uløste problemstillinger og uhensigtsmæssigheder i det forelagte udkast, som indebærer, at der rejses en række betydelige retssikkerhedsmæssige spørgsmål. Ligeledes påpeges at væsentlige dele af det samlede aftalekompleks endnu ikke er udarbejdet.

DI, Lif og S&H påpeger således, at der er risiko for forumshopping, idet sag kan anlægges enten hvor en formodet krænker har sit forretningssted eller hvor en formodet krænkelse har fundet sted.

DI, Lif og FiR påpeger at de divergerende kriterier for dommersammensætningen i første instans er uhensigtsmæssige og giver anledning til grundlag for forskellig behandling af sagerne. FiR anfører endvidere at sammenholdt med bestemmelsen om sprogregimet forekommer det vanskeligt at kunne finde dommere, der besidder såvel den nødvendige juridiske kunnen som de nødvendige sprogkundskaber.

Lif finder, at den foreslåede løsning udgør en risiko for store variationer fra domstol til domstol, som strider mod idéen om en fælles europæisk domstol. Det drejer sig i vid udstrækning om at udkastet på en række områder ikke i tilstrækkelig omfang opfylder grundlæggende krav om forudsigelighed, lige adgang til retten, lige behandling af forskellige nationaliteter og retten til at parterne selv kan tilrettelægge deres sag.

Lif understreger nødvendigheden af, at procedurereglerne formuleres meget udførligt og præcist for at sikre kvalitet og forudsigelighed. Lif, DI, Advokatrådet og FiR udtrykker bekymring ved at procedurebestemmelserne ikke skal vedtages politisk, men af den administrative komite.

S&H påpeger, at der skal træffes en politisk beslutning, der for første gang overfører dømmende kompetence fra Danmarks nationale domstole til en internationale domstol. Henset til, at der er tale om betydningsfuld suverænitetsafgivelse, bør grundlaget for den fælles patentdomstol være af højeste og mest gennemarbejdede kvalitet.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Alle 25 kontraherende lande støtter generelt op om etableringen af et fælles europæisk patentdomstolssystem.

Det ventes, at især budget og finansiering, processprog, procesregler, dommersammensætning samt bestemmelserne om revision, ikrafttrædelse og placering af sæder bliver genstand for drøftelser.

For så vidt angår budget og finansiering drøftes det, hvorvidt budgettet fuldt ud skal finansieres af retsafgifter eller om medlemslandene skal yde supplerende tilskud. Flere lande har i de foreløbige drøftelser refereret til konklusioner vedtaget af Rådet (konkurrenceevne) i december 2009, hvori det fremgår, at målet er et selvfinansierende system, men at der i overgangsperioden kan være behov for bidrag fra medlemslandene. Andre lande er mere positive i forhold til muligheden for landebidrag, da det vil give mulighed for at fastsætte lavere retsafgifter.

I forlængelse heraf udestår tillige at identificere en fordelingsnøgle for de kontraherende landes andel af finansieringen. Der er foreløbigt lanceret tre modeller. En model baseret på patent- og patentsagsaktivitet i de enkelte lande, en model hvor finansieringen delvist sker via patentgebyrer indbetalt til EPO og en model baseret på de kontraherende landes relative BNI.

For så vidt angår drøftelserne af processprog ventes disse især at omhandle, hvorvidt sprogregimet kan begrænses for dermed at spare besvær og udgifter til oversættelse mv. Drøftelserne har betydning på drøftelserne af domstolens budget, da oversættelse og tolkning forventeligt vil udgøre en forholdsvis stor del af de samlede udgifter.

For så vidt angår procedurereglerne så er der lagt op til, at disse beslutes af den administrative komite efter aftalens indgåelse. Dette har mange lande haft forbehold overfor.

For så vidt angår dommersammensætning så har industrien understreget behovet for en reel multinational sammensætning. Dette støttes af et flertal af landene og er reflekteret i det nuværende aftaleudkast.

For så vidt angår spørgsmålet om revision drøftes det, hvorvidt konkrete ændringer i aftalen kan vedtages med $\frac{3}{4}$ flertal eller med enstemmighed blandt de kontraherende lande. I forslaget er indført en særlig revisionsmulighed vedrørende dommerpanelernes sammensætning i første instans og tildeling af kompetencen til de lokale og regionale afdelinger for afgørelse af sager vedrørende patenters gyldighed, da flere af de kontraherende lande har mindre forbehold ved disse elementer.

For så vidt angår ikrafttrædelse drøftes spørgsmålet om, hvor mange lande der skal have ratificeret, for at aftalen kan træde i kraft. Hensynet er, at det ikke skal være muligt, at blot et eller få lande kan blokere for ikrafttrædelsen eller trække den unødigt hen. Samtidig har i hvert fald et land bebudet, at aftalen kun vil kunne ratificeres efter folkeafstemning. En stor del af landene har tilkendegivet, at man ønsker ratifikation fra et meget højt antal lande før ikrafttrædelsen udløses. Omvendt er en anden gruppe lande tilhængere af et forholdsvist lille antal.

Endelig forventes drøftelser i forhold til placering af sædet for den centrale instans og appelinstanten.

Det er vurderingen, at der er en tendens til at partnerne nærmer sig hinanden og forhandlingerne vil kunne afsluttes snarest.

12. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter reformen af det europæiske patentsystem, herunder etableringen af et fælles europæisk patentdomstolssystem. Det er regeringens holdning, at den europæiske patentreform vil være med til at styrke incitamenterne til at innovere og beskytte opfindelser i Europa og dermed bidrage til at understøtte europæisk vækst og europæiske virksomheders innovationsevne, samt styrke europæisk erhvervsliv i den globale konkurrence, hvor man er oppe mod mere effektive patentsystemer i fx USA, Japan, Kina og Korea.

Det er regeringens generelle holdning, at domstolssystemet skal indebære en høj grad af retssikkerhed, skal være holdbar på sigt og skal kunne levere afgørelser af høj kvalitet. Dette er bl.a. centralt i forhold til spørgsmålene om processprog, procesregler, dommersammensætning, værneting og ikrafttrædelse.

Det er endvidere Regeringens generelle holdning, at der skal anlægges en omkostningsbevidst tilgang til domstolssystemets budget og at medlemsstaternes medfinansiering skal begrænses. Regeringen støtter derfor målsætningen om, at systemet skal være brugerfinansieret.

13. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 19. september 2011 til orientering.

Sammenkobling af handels- og selskabsregistre

Revideret notat, ændringerne er markeret med fed.

1. Resumé

Kommissionen foreslår en ændring af tre eksisterende direktiver, som skal medvirke til at forbedre udveksling af oplysninger mellem centrale handels- og selskabsregistre i EU. Det skal føre til bedre udnyttelse af det indre marked ved at øge tilliden til EU's indre marked og øge retssikkerheden ved at fremme samarbejdet mellem selskabsregistre i Europa.

Et øget samarbejde mellem de nationale selskabsregistre vil potentielt have positive konsekvenser for virksomhedernes administrative byrder. Udover at lette adgangen for selskaber til forretningsrelaterede oplysninger, vil det desuden kunne skabe grundlag for et øget datagenbrug inden for hele EU.

Ændringerne vedrører adgang til selskabs- og regnskabsoplysninger og udveksling af sådanne oplysninger i forhold til grænseoverskridende fusioner og ajourføring af registrering af filialer i udlandet.

*Forslaget vil have lovgivningsmæssige og **potentielle statsfinansielle konsekvenser i Danmark.***

Forslaget er sat på dagsordenen for rådsmødet (konkurrence) den 5. december 2011 til generel indstilling.

2. Baggrund

Kommissionen har den 24. februar 2010 fremsat forslag til ændring af tre selskabsdirektiver. Det drejer sig om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af direktiv 89/666/EØF, 2005/56EF og 2009/101/EF, for så vidt angår sammenkobling af centrale registre og handels- og selskabsregistre.

Forslaget er fremsat med hjemmel i artikel 50, stk. 2, litra g, i Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde (TFEU), som også udgør retsgrundlaget for de direktiver, der foreslås ændret. Ændringsdirektivet skal vedtages i henhold til den almindelige lovgivningsprocedure i **TFEU artikel 294**, med Europa-Parlamentet som medlovgiver. **Rådet skal træffe afgørelse med kvalificeret flertal.**

3. Formål og indhold

Det foreslås at ændre 1. selskabsdirektiv om offentliggørelse af selskabs- og regnskabsoplysninger, 10. selskabsdirektiv om grænseoverskridende fusioner og 11. selskabsdirektiv om filialer.

Det er i dag let at få adgang til offentlige oplysninger om selskaber i det land, hvor selskaberne er registreret. Der har siden 1. januar 2007 været krav om, at medlemslandene bl.a. skal have elektroniske selskabsregistre - enten nationalt eller regionalt. Disse registre indeholder kun oplysninger om selskaber registreret inden for det givne område. Det har dog vist sig, at selskaber i stigende grad ekspanderer på tværs af grænserne og udnytter de muligheder, som er opstået som følge af det indre marked. Der er derfor også en stigende efterspørgsel på oplysninger om selskaber på tværs af grænserne, og selv om disse oplysninger kan indhentes allerede i de enkelte registre, kan tekniske eller sproglige barrierer besværliggøre adgangen til oplysningerne.

Det er derfor foreslået, at der skal ske en sammenkobling af selskabsregistre, så en række oplysninger, særligt vedrørende filialer og grænseoverskridende fusioner, kan udveksles mellem registrene. Desuden skal der indføres en enkelt europæisk identifikator, der gør det muligt at identificere det enkelte selskab (en slags EU CVR-nr.), samt mere ensartede regler for ajourføring af oplysninger i de enkelte registre.

Kommissionen angiver, at formålet med initiativet er at bidrage til at øge tilliden til EU's indre marked ved at skabe et mere sikkert erhvervmiljø for forbrugere, kreditorer og andre forretningsparter. Desuden er det formålet at fremme EU-virksomhedernes konkurrenceevne. Det skal ske ved at reducere administrative byrder og øge retssikkerheden ved at fremme samarbejdet mellem selskabsregistre i Europa. Der foreslås ændringer i forbindelse med procedurerne ved grænseoverskridende fusioner, flytninger af hjemsted og ajourføring af registreringen af filialer i udlandet, hvor der ikke findes samarbejdsmechanismer eller kun begrænsede mekanismer.

Formålet med direktivforslaget er således af ren teknisk karakter, da der er tale om en ren teknisk sammenkobling af de eksisterende nationale registre og ikke en harmonisering af deres retlige konsekvenser. Direktivet regulerer udelukkende udvekslingen af oplysninger og opretter ikke et register med egne data. Der skal skabes en platform, der forbedrer og fremskynder kommunikationen og indhentningen af oplysninger for borgerne og virksomhederne.

Direktivforslaget indeholder følgende konkrete ændringer:

Artikel 1: Ændring af 11. selskabsdirektiv (89/666/EØF):

- A. **Det skal sikres, at de obligatoriske filialoplysninger i henhold til 11. direktiv¹ skal være offentligt tilgængelige på samme måde som oplysninger om selskaber i henhold til 1. direktiv, jf. nedenfor.**
- B. Indførelse af unik identifikator (registreringsnummer) for filialer, som skal bygge på de nationale registreringsnumre, så der kan foretages utvetydig identifikation inden for EU/EØS.
- C. Det skal sikres, at det selskabsregister, hvori en filial er registreret, uden ugrundet ophold får underretning fra det selskabsregister, hvori hovedselskabet er registreret, om åbning eller færdigbehandling af procedurer, som vil føre til det pågældende selskabs likvidation, opløsning e.l. Underretningen skal ske via det elektroniske netværk (platform), som skal indføres i henhold til ændringen i 1. direktiv, jf. nedenfor.
- D. Der skal indføres procedurer i medlemslandene til behandling af oplysninger om åbning eller færdigbehandling af procedurer, som vil føre til det pågældende selskabs likvidation, opløsning e.l. Procedurene skal som minimum sikre lukning af filialer hurtigst muligt efter underretning om ophør af hovedselskabet.
- E. **Udarbejdelse af gennemførelsesretsakter, så der kan vedtages bestemmelser om tekniske specifikationer vedrørende eksempelvis netværk og standarder, jf. nedenfor til 1. direktiv.**

Artikel 2: Ændring af direktiv 2005/56/EF (10. direktiv):

- A. Den hidtidige underretning, fra det register hvor det modtagende selskab er registreret, om den grænseoverskridende fusions virkning, skal fremover ske via det elektroniske netværk (platform), som indføres i 1. direktiv, jf. nedenfor.
- B. **Udarbejdelse af gennemførelsesretsakter, så der kan vedtages bestemmelser om tekniske specifikationer vedrørende eksempelvis netværk og standarder, jf. nedenfor til 1. direktiv.**

Artikel 3: Ændring af direktiv 2009/101/EF (1. direktiv):

- A. Det skal sikres, at selskabsoplysninger i henhold til 1. direktiv² skal være offentligt tilgængelige **senest 21 dage efter modtagelse af fuldstændig og korrekt anmeldelse.**

¹ Det vedrører adresse, formål, oplysning om register og registreringsnr, benævnelse for filial/selskab, ledelse/tegningsberettigede, opløsning/likvidation e.l., regnskabsdokumenter samt ophør.

² Det vedrører stiftelsesdokument og vedtægt, ledelse, selskabskapital, hjemsted, opløsning, afgørelse om ugyldighed, likvidator og likvidationens afslutning. Regnskabsdokumenter undtages.

- B. Indførelse af unik identifikator (registreringsnummer) for selskaber, **som skal bygge på de nationale registreringsnumre**, så der kan foretages utvetydig identifikation inden for EU/EØS.
- C. **Elektroniske kopier af** selskabsoplysninger offentliggjort i henhold til 1. direktiv skal kunne indhentes elektronisk via en europæisk elektronisk platform, som skal kunne tilgås fra alle medlemslande **og på alle sprog. Adgangen med søgefunktion vil blive etableret gennem et europæisk "single access point"**.
- D. **Der skal være gratis adgang til basisoplysninger om alle europæiske selskaber, hvilket omfatter selskabets navn og juridiske form, det registrerede hjemsted og registreringsnummeret.**
- E. Selskabsoplysninger og dokumenter skal vedhæftes klare oplysninger om den juridiske gyldighed, så modtageren er bekendt hermed. **De pågældende oplysninger skal også være tilgængelige via et europæisk "single access point"**.
- F. Et hovedselskabs register skal uden ugrundet ophold underrette filialens register om åbning eller færdigbehandling af procedurer, som vil føre til det pågældende selskabs likvidation, opløsning e.l.
- G. Det centrale register i henhold til 1. direktiv skal være forbundet til de øvrige EU-landes selskabsregistre og udgøre en del af et elektronisk netværk (platform). **Systemet skal kunne tilgås gennem en "single access point". Platformen kan enten produceres af Kommissionen, eller udbydes til 3. mand ved afholdelse af en udbudsrunde.**
- H. **Der skal udarbejdes en række gennemførelsesretsakter, så der kan fastsættes nærmere bestemmelser om bl.a. tekniske specifikationer, mindstekrav til sikkerhed, fastlæggelse af standarder som muliggør en automatiseret dataudveksling, indhold af identifikator og regler om brugerbetaling.**
- I. **Finansieringen af platformen skal komme fra det generelle EU-budget, men tilpasninger i de nationale selskabsregistre skal afholdes af de enkelte lande. Platformen kan på sigt finansieres ved brugerbetaling i form af betaling for indhentning af dokumenter eller oplysninger.**

Direktivet foreslås at træde i kraft i etaper, så de nødvendige gennemførelsesretsakter har defineret de tekniske forhold, førend medlemslandene forpligtes til at overholde disse. Ikrafttræden sker to år efter udarbejdelsen af de nødvendige gennemførelsesretsakter.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har den 7. oktober 2011 offentliggjort deres udkast til betænkning. Ordføreren i retsudvalget (JURI) for betænkningen er

Kurt Lechner (EPP, DE). Det forventes, at JURI vedtager endelig rapport den 22. november 2011.

Europa-Parlamentet er generelt enig i det udarbejdede direktivforslag. Europa-Parlamentet ønsker dog en række nærmere angivne forhold reguleret i form af delegerede retsakter frem for gennemførelsesretsakter.

Europa-Parlamentet har konkret foreslået at nedenstående forhold reguleres via delegerede retsakter:

- **minimumssikkerhedsstandarder for meddelelsen og videregivelsen af oplysninger**
- **definition på metoderne til udveksling af oplysninger mellem selskabets register og filialens register**
- **strukturen og anvendelsen af den unikke identifikator for kommunikation mellem registre**
- **betingelserne for tredjelands deltagelse i systemet med sammenkobling af registre**

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen anfører i forslaget, at erfaringerne fra næsten to årtier med frivilligt samarbejde mellem europæiske selskabsregistre viser, at selvregulering ikke er tilstrækkeligt til at opnå målene i dette initiativ.

Derimod er den ønskede mulighed for udveksling af og adgang til selskabsretlige oplysninger inden for EU kun en mulighed, hvis området reguleres på EU-plan. Forslaget er begrænset til det, der er nødvendigt for at etablere fungerende kommunikationsmekanismer mellem selskabsregistre inden for de berørte områder, og de står i et rimeligt forhold til dette mål.

På denne baggrund er det vurderingen, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet, idet der er tale om etablering af fælles procedurer og regler, som kræver samordning på tværs af medlemslande.

6. Gældende dansk ret

Det danske selskabsregister er reguleret i lov om aktie- og anpartsselskaber (selskabsloven), jf. lov nr. 470 af 12. juni 2009 med senere ændringer, og lov om Det Centrale Virksomhedsregister, jf. lov nr. 653 af 15. juni 2006 med senere ændringer.

7. Lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Det må forventes, at lov om aktie- og anpartsselskaber (selskabsloven), jf. lov nr. 470 af 12. juni 2009 med senere ændringer, og lov om Det Centrale Virksomhedsregister, jf. lov nr. 653 af 15. juni 2006 med senere ændringer, skal ændres som følge af direktivforslaget.

Statsfinansielle konsekvenser

Forslaget skønnes at have **begrænsede** statsfinansielle konsekvenser for Danmark i form af udgifter til tilpasning af Erhvervsstyrelsens registrerings-system med henblik på at håndtere de nye krav om adgang til oplysninger og udveksling af disse. Det nærmere beløb vil afhænge af den konkrete løsning. **Udgifterne forventes således afholdt inden for ministeriets egen ramme.**

8. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget forventes at have positive samfundsøkonomiske konsekvenser, da de foreslåede ændringer vil medføre større åbenhed om selskabsoplysninger på tværs af landegrænserne, hvilket bl.a. vil kunne stimulere samhandlen inden for EU.

9. Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Forslaget forventes at medføre administrative lettelser til gavn for selskaberne, da et øget samarbejde mellem de nationale selskabsregistre som udgangspunkt potentielt vil have positive konsekvenser for virksomhedernes administrative byrder.

Der vil fremover være et øget samarbejde mellem selskabsregistre, som vil lette adgangen til registre og derved øge gennemsigtigheden i det indre marked. Udover at lette adgangen, for selskaber til forretningsrelaterede oplysninger vil det desuden kunne skabe grundlag for et øget genbrug af data i EU.

For selskaber der opererer i flere europæiske lande vil det endvidere bl.a. betyde, at dokumentationskravene i forbindelse med registreringer inden for EU vil blive mindre. I Danmark skal der for eksempel i forbindelse med stiftelse af en filial af et udenlandsk selskab indsendes et officielt bevis for, at det udenlandske selskab er lovligt bestående i hjemlandet. Forudsat at direktivet vedtages i den nuværende form, kan de nationale registreringsmyndigheder eventuelt selv sørge for indhentelse af

ovennævnte registreringsoplysninger, for så vidt angår udenlandske selskaber, der er hjemmehørende i et andet EU medlemsland.

10. Høring

Direktivforslaget fra Kommissionen har været sendt i høring hos en række organisationer, foreninger **m.v. med frist for besvarelse den 14. marts 2011. Direktivforslaget har efterfølgende været sendt i høring i specialudvalget for etablering og tjenesteydelser med frist for besvarelse den 18. april 2011.**

Der er modtaget høringssvar fra 15 organisationer, hvoraf 7 ikke har haft bemærkninger til forslaget.

Høringen afspejler, at der generelt er tilslutning til forslaget. I de indkomne høringssvar er der således kun få bemærkninger.

Danmarks Rederiforening støtter forslaget under henvisning til, at det vil reducere administrative byrder og øge retssikkerheden.

Dansk Revisorforening (DRF) ser positivt på forslaget og anfører i høringssvaret, at de tilslutter sig indførelsen af minimumskrav for, hvilke informationer der skal oplyses i de nationale selskabsregistre, samt at der skal være en tidsfrist for registrering på 15 dage.

DRF anfører, at direktivforslaget skal implementeres effektivt og rettidigt. De IT-mæssige forudsætninger må ikke udgøre en praktisk hindring for, at direktivet kan fungere.

Danske Advokater bemærker, at det vil være afgørende for det fælles registers effektivitet, at det bliver på fransk og engelsk, således at enhver oplysning ikke skal oversættes til alle de officielle sprog i EU.

Datatilsynet bemærker, at de på baggrund af direktivforslagets henvisninger til direktiv 95/46/EF af 24. oktober 1995 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger, går ud fra, at persondataloven³ med tilhørende bekendtgørelser skal iagttages for alle behandlinger af personoplysninger i forbindelse med direktivet, som danske myndigheder er dataansvarlige for.

Datatilsynet forudsætter således, at såvel persondataloven, som bekendtgørelser udstedt i medfør heraf, herunder sikkerhedsbekendtgørelsen og eventuelle henstillinger fra Datatilsynet, også vil blive iagttaget, når danske

³ Lov nr. 429 af 31. maj 2000 om behandling af personoplysninger med senere ændringer.

myndigheder behandler personoplysninger inden for rammerne af de omhandlede direktiver.

Hvis det i direktivforslaget nævnte elektroniske netværk anvendes til behandling af personoplysninger, skal Datatilsynet anmode om, at det fra dansk side afklares, hvordan reglerne kan forenes med, at persondataloven og sikkerhedsbekendtgørelsen finder anvendelse. Hvis hensigten er, at det i stedet er Kommissionen, der fastlægger sikkerhedsniveauet, vil der efter Datatilsynets umiddelbare opfattelse være vigtigt, at dette sker i overensstemmelse med Persondatadirektivet 95/46/EF af 24. oktober 1995.

DI er positivt indstillet over for forslaget om at sammenkoble EU-medlemslandenes selskabsregistre.

DI anfører for så vidt angår de **tidligere** foreslåede beføjelser til EU-Kommissionen om at vedtage delegerede retsakter om tekniske detaljer m.v., som skal sikre den praktiske gennemførelse af den foreslåede sammenkobling af selskabsregistre, herunder bl.a. med hensyn til de sprog, der skal anvendes i det elektroniske netværk af registre, at udmøntningen af f.eks. sprogkrav bør ske på en måde, der ikke medfører yderligere byrder for selskaberne. Det bør således ikke være selskabernes ansvar at sikre, at registrerede oplysninger er tilgængelige på flere sprog. DI ser gerne, at det bliver muligt for et dansk selskab at indgive oplysninger på engelsk.

For så vidt angår den foreslåede bestemmelse om, at data skal ajourføres **inden for en given frist** efter, at den tilgrundliggende ændring finder sted, kan DI tilslutte sig den bagvedliggende hensigt om, at registrerede oplysninger bør være ajourførte og aktuelle.

DI anfører til sidst i høringssvaret, at man generelt i forbindelse med det videre arbejde bør have fokus på ikke at pålægge selskaberne yderligere administrative byrder.

Foreningen af Statsautoriserede Revisorer (FSR) er meget positivt indstillet over for forslaget om at sammenkoble de nationale selskabsregistre og virksomhedsregistre i EU-landene.

FSR er af den opfattelse, at forslaget bør udvides til at omfatte årsregnskaber og andre oplysninger om virksomhederne, som bliver indsamlet og offentliggjort hos myndighederne. Det er FSR's vurdering, at nem, rettidig og omkostningseffektiv adgang til at trække regnskabsoplysninger – også fra virksomheder i andre lande – er særligt vigtigt for samhandel og kreditgivning. Der er som bekendt et internationalt anerkendt rapporteringsværktøj (XBRL), som er udviklet med henblik på standardiseret udveksling og op-

bevaring af finansiel information fra virksomhederne, og Kommissionen bør derfor positivt overveje brugen af XBRL til opbevaring for at give nem adgang til at hente regnskabsoplysninger.

FSR anfører, at forslaget om, at selskaber skal have en unik identifikator, der muliggør en utvetydig identifikation i EU/EØS, bør ske ved at tilføje en landekode til hvert virksomhedsnummer (CVR-nummer), således at danske virksomheder vil kunne beholde et eksisterende CVR-nummer.

FSR antager, at der ikke bliver krav om, at selskaberne skal oversætte dokumenterne til andre EU-sprog, da det vil kunne blive ganske byrdefuldt. Brugen af en internationalt anerkendt systematik (XBRL) vil mindske ulemperne ved forskellige sprog. Som følge af de betydelige fordele ved sammenkoblingen af selskabsregistre mv. ser FSR gerne, at dette prioriteres højt i EU/EØS, og en vedtagelse og gennemførelse bør fremskyndes mest muligt.

Landbrug og Fødevarer (LF) har ingen konkrete bemærkninger til forslaget, men anfører at ansvaret og omkostningerne forbundet med etableringen og driften af de nødvendige it-systemer, samt udvekslingen af de påkrævede oplysninger, ikke pålægges virksomhederne, men skal være selskabsmyndighedernes ansvar.

LF anfører, at der ikke via de foreslåede regler skal pålægges pligt for danske virksomheder til at registrere oplysninger i et selskabsregister, som virksomhederne ifølge de gældende nationale regler i dag ikke er forpligtede til.

Håndværksrådet (HVR) er positivt stemt over for det fremlagte forslag, der skal være med til at gøre det lettere at drive virksomhed over landegrænserne. HVR anfører desuden, at de tillige finder det positivt, at forslaget vil lette de administrative byrder for erhvervslivet, hvilket ligeledes er nødvendigt i bestræbelserne på at give erhvervslivet bedre rammebetingelser for at skabe vækst. Det er afgørende for HVR, at de eventuelle implementeringsomkostninger ikke væltes over på erhvervslivet.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er overordnet set tilslutning til Kommissionens direktivforslag. Dog er der flere lande, der stiller spørgsmål til finansieringen af forslaget, til det nærmere indhold af de påtænkte gennemførelsesretsakter og til den konkrete udformning af den tekniske løsning.

12. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter arbejdet med bedre regulering i EU, som kan lempe de administrative byrder på EU-niveau. Det er regeringens vurdering, at et samarbejde mellem de nationale selskabsregistre vil have en positiv effekt på lempelsen af virksomhedernes administrative byrder.

Regeringen støtter på den baggrund forslaget, da arbejdet i EU ligger i naturlig forlængelse af indsatsen for regelforenkling og administrative lettelser i Danmark.

Omkostningerne ved en sammenkobling bør dog holdes på et minimum og være proportionale i forhold til udbyttet af en sammenkobling af registre. De nye krav bør derfor ikke medføre væsentligt øgede udgifter for medlemsstaterne, men derimod så vidt muligt være omkostningsneutrale. Desuden bør alene de overordnede tekniske og økonomiske rammer reguleres direkte i direktivet.

Det vurderes fra regeringens side, at de ændringer, som Kommissionen har valgt i forhold til den selskabsretlige del af direktivet, ikke vil medføre væsentlige udfordringer for danske virksomheder og myndigheder, og at de foreslåede ændringer derfor overordnet set vil kunne støttes.

Det er regeringens holdning, at det er acceptabelt, at de nærmere tekniske og økonomiske detaljer vedrørende sammenkoblingen af de europæiske selskabsregistre sker i en række gennemførelsesretsakter, når blot de overordnede tekniske og økonomiske forhold så vidt muligt præciseres i selve direktivet.

I den forbindelse er det endvidere regeringens holdning, at de nuværende tekniske løsninger for udveksling af data i forlængelse af samarbejdet om et europæisk selskabsregister (EBR), som er et netværk af officielle europæiske selskabsregistre, hvor et flertal af medlemslande deltager, så vidt muligt bør anvendes. I den sammenhæng arbejdes for, at forslaget i videst muligt omfang søges finansieret via gebyrbetaling.

Endvidere er det vigtigt, at forslaget så vidt muligt benytter system til system-løsninger, da dette sikrer bedst mulig udnyttelse af tekniske løsninger og så vidt muligt begrænser behovet for manuel sagsbehandling.

13. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været fremlagt for Folketingets Europaudvalg. Nærheds- og Grundnotat er oversendt til Folketingets Europaudvalg den 29. marts 2011.

Rådskonklusioner om implementeringen af industripolitik i EU

1. Resumé

Det polske formandskab ønsker på rådsmødet (konkurrenceevne) den 5. december 2011 at vedtage rådskonklusioner som opfølgning på Kommissionens meddelelse om "En integreret industripolitik i en global æra. Konkurrenceevne og bæredygtighed i centrum", som blev fremsat den 28. oktober 2010.

Rådskonklusionerne har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller økonomiske konsekvenser.

Rådskonklusionerne om en implementeringen af industripolitik i EU er sat på dagsordenen for rådsmødet (konkurrenceevne) den 5. december 2011 til udveksling af synspunkter og vedtagelse.

2. Baggrund

Det polske EU-formandskab ønsker på mødet i Rådet (konkurrenceevne) den 5.-6. december 2011 en drøftelse af rådskonklusioner om Kommissionens meddelelse "Industripolitik: En styrket konkurrenceevne" (KOM(2011) 642 med henblik på at vedtage rådskonklusioner om meddelelsen.

Meddelelsen er en opfølgning på Kommissionens meddelelse om "En integreret industripolitik i en global æra. Konkurrenceevne og bæredygtighed i centrum" KOM(2010)614, som blev fremsat den 28. oktober 2010.

Meddelelsen er et nyt årligt initiativ fra Kommissionen, som specifikt undersøger EU's konkurrenceevne på grundlag af meddelelserne "Den europæiske konkurrenceberetning 2011" (SEK(2011)1187) og "Medlemsstaternes konkurrenceevne og konkurrencepolitikker" (SEK(2011)1188), og giver anbefalinger til, hvordan EU's konkurrenceevne kan styrkes.

3. Formål og indhold

For at blive konkurrencedygtige har virksomhederne brug for et miljø, der fremmer nye idéer og nye virksomheder. Formålet med Kommissionens meddelelse "Industripolitik: En styrket konkurrenceevne" er at evaluere EU's konkurrenceevne og give anbefalinger til, hvordan konkurrenceevnen fremadrettet kan styrkes i EU.

I den forbindelse peger meddelelsen på seks områder: 1) strukturelle ændringer i økonomien, 2) innovation i virksomhederne, 3) bæredygtighed og resourceffektivitet, 4) erhvervsklima 5) det indre marked, og 6) små og mellemstore virksomheder.

Det polske EU-formandskab har under deres formandskabsperiode fokuseret på den europæiske industripolitik og balancen mellem ressourceknaphed, miljøkrav- og mål. Udkastet til rådskonklusioner er således det polske EU-formandskabs samlede opfølgning på de industripolitiske drøftelser, der har været i Rådet (konkurrenceevne) under den polske formandskabsperiode.

Rådskonklusionerne fokuserer på implementering af indre markedsregulering, kommercialisering af innovative løsninger og produkter, øget konkurrence mellem udbydere af infrastruktur samt fortsat SMV-fokus, herunder særligt i forbindelse med smart reguleringsdagsordenen og i forhold til adgang til finansiering.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Ikke relevant.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser

Meddelelsen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

8. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Meddelelsen har ikke sig selv samfundsøkonomiske konsekvenser.

9. Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Meddelelsen har ikke i sig selv administrative konsekvenser for erhvervslivet.

9. Høring

Rådskonklusionerne har været sendt i høring i Specialudvalget for Konkurrenceevne, Vækst og Forbrugerspørgsmål med frist den 11. november 2011.

Der er modtaget høringssvar fra Landsorganisationen i Danmark (LO), Dansk Erhverv (DE) og Danske Maritime.

LO fremhæver generelt, at innovation spiller en central rolle i styrkelsen af SMV'ers konkurrenceevne, og at dette bør afspejles yderligere i rådskonklusionerne. I den forbindelse fremhæver LO vigtigheden af fokus på SMV'ere, og at den praksisnære, medarbejderdrevne innovation bør være en væsentlig del af industripolitikken.

DE deler generelt de fleste mål i forslaget til rådskonklusioner, som fx at skabe gunstigere betingelser for etablering af virksomheder samt at begrænse de administrative byrder.

DE fremhæver, at udviklingen af europæisk erhvervsliv bør baseres på en erhvervs politik, der omfatter alle erhverv, inklusiv servicesektoren. I den forbindelse fremhæver DE, at begrebet "industripolitik", bør udvikles til en bredere ramme, som er mere inkluderende overfor servicesektoren for at kunne rumme de forskellige erhvervsmønstre, der vil udvikle sig og kendetegne fremtidens værdikæder.

DE fremhæver derudover i forhold til en grøn omstilling af erhvervslivet, at det bør ske med nær tilknytning til markedsbetingelserne og på en måde, så virksomhederne bevarer deres strategiske manøvredygtighed. DE er derfor forbeholden overfor politisk udpegning og satsning på særlige erhvervs-mæssige styrkepositioner.

Danske Maritime fremhæver, at der i rådskonklusionerne bør korrigeres for formuleringer, der antyder, at traditionelle sektorer ikke kan være innovative eller vidensbaserede.

10. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Generelt er det forventningen, at der vil være opbakning til rådskonklusionerne.

11. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter generelt rådskonklusionerne og finder, at det er positivt, at Kommissionen fokuserer på at understøtte europæisk erhvervslivs konkurrenceevne på en måde, der fremmer omstilling til en grøn økonomi og ikke fordrejer konkurrencen. I den forbindelse anser regeringen det som særligt positivt, at rådskonklusionerne fokuserer på gennemførelse af det indre marked, kommercialisering og innovation, bæredygtighed og ressourceeffektivitet og SMV-politik, herunder i forhold til smart reguleringsdagsordenen og adgang til finansiering.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Kommissionens SMV og konkurrenceevneprogram

Nyt notat

1. Resumé

Kommissionen vil orientere om dets fremtidige program for små og mellemstore virksomheder og konkurrenceevne på rådsmøde den 5.-6. december 2011.

Programmet er endnu ikke fremsat af Kommissionen. Programmet forventes at være en selvstændig retsakt, der viderefører dele af Kommissionens konkurrenceevne og innovationsprogram for perioden 2007-2013. Programmet forventes at fokusere på at fremme SMV'ers konkurrenceevne. Programmet er en af sektorretsakterne, som led i de samlede forhandlinger om EU's fremtidige finansielle rammer.

Forslaget er sat på dagsordenen for rådsmødet (konkurrenceevne) den 5. december 2011 til præsentation.

2. Baggrund

Kommissionen igangsatte i december 2011 en offentlig høring vedrørende et nyt konkurrenceevne og innovationsprogram for perioden 2014-2020, som en efterfølger til det eksisterende konkurrenceevne og innovationsprogram for 2007-2013.

3. Formål og indhold

Programmet forventes at være en videreførelse af Kommissionens rammeprogram for konkurrenceevne og innovation, i hvilket der var afsat 3,6 mia. euro over i perioden 2007-2013.

Formålet med programmet ventes at være at fremme SMV'ers konkurrenceevne, herunder særligt at fremme af rammevilkår for konkurrenceevne og bæredygtigheden for europæisk erhvervsliv, herunder særligt SMV'ere, iværksætter samt adgang til kapital og nye markeder.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Ikke relevant.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser

Vil skulle vurderes når forslaget er fremsat.

8. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Vil skulle vurderes når forslaget er fremsat.

9. Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Vil skulle vurderes når forslaget er fremsat.

10. Høring

Forslaget vil blive sendt i høring i Specialudvalget for Konkurrenceevne, Vækst og Forbrugerspørgsmål når forslaget er offentliggjort.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det er forventningen, at medlemsstaterne vil tage Kommissionens orientering til efterretning.

12. Regeringens generelle holdning

Regeringens generelle holdning vil blive fastlagt når forslaget er offentliggjort.

13. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Rådskonklusioner om konsekvensvurderinger i Rådet

Revideret notat. Ændringer er markeret med fed.

1. Resumé

Det polske formandskab ønsker på rådsmødet (konkurrenceevne) den 5. december 2011 at vedtage rådskonklusioner om konsekvensvurderinger i Rådet.

Rådskonklusionerne har i sig selv ikke lovgivningsmæssige eller økonomiske konsekvenser.

Rådskonklusionerne om konsekvensvurderinger er sat på dagsordenen for rådsmødet (konkurrenceevne) den 5. december 2011 til udveksling af synspunkter og vedtagelse.

2. Baggrund

Det polske formandskab har fremlagt et udkast til rådskonklusioner om konsekvensvurderinger i Rådet, der forventes vedtaget på rådsmødet (konkurrenceevne) d. 5.-6. december 2011.

Konsekvensvurderinger af forslag til ny regulering er ét af flere værktøjer inden for politikområdet smart regulering, der blandt andet omhandler forbedring af erhvervslivets rammevilkår gennem øget kvalitet af regulering. I meddelelsen 'Smart regulering i den Europæiske Union' (KOM(2010)543), der er Kommissionens udspil til, hvad politikområdet smart regulering skal omhandle fremover, opfordrer Kommissionen Rådet og Europa-Parlamentet til at bruge Kommissionens konsekvensvurderinger mere systematisk i deres forhandlinger og til selv at udarbejde konsekvensvurderinger af større ændringsforslag.

Europa-Parlamentet opretter i 2012 et direktorat for konsekvensvurderinger, der bl.a. skal udarbejde konsekvensvurderinger af Europa-Parlamentets substantielle ændringsforslag.

Udkastet til rådskonklusioner lægger op til, at Rådet fremover kan udarbejde konsekvensvurderinger af egne substantielle ændringsforslag.

Udkastet til rådskonklusioner baseres bl.a. på den interinstitutionelle aftale om bedre lovgivning (2003/C 321/01) og den interinstitutionelle fælles tilgang til konsekvensvurderinger indgået mellem Kommissionen, Europa-Parlamentet og Rådet i hhv. 2003 og 2005.

De tre institutioner forpligter sig i den interinstitutionelle aftale om bedre lovgivning til at forbedre kvaliteten af lovgivning gennem en række hensigtserklæringer herunder bl.a., at Europa-Parlamentet og Rådet kan gennemføre konsekvensvurderinger forud for vedtagelsen af væsentlige ændringsforslag.

3. Formål og indhold

I udkastet til rådskonklusioner anerkendes vigtigheden af Kommissionens konsekvensvurderinger for den europæiske lovgivningsproces, ligesom det noteres, at Europa-Parlamentet har besluttet at oprette sin egen konsekvensvurderingsenhed.

Rådet erkender i udkastet til konklusionerne, at relevant information om et forslags sociale, miljømæssige og økonomiske konsekvenser, herunder effekten på konkurrenceevne, små og mellemstore virksomheder samt de statslige budgetter, er nyttig i beslutningsprocessen.

Der lægges i tekstudkastet op til, at der i Rådet kan udarbejdes konsekvensvurderinger af egne substantielle ændringsforslag på baggrund af information fra medlemslandene. Sidstnævnte opfordres til at fremlægge data om økonomiske, miljømæssige og sociale konsekvenser af Rådets substantielle ændringsforslag i eget medlemsland. Formandskabet skal med støtte fra rådssekretariatet præsentere de opsummerede relevante data fra medlemslandene i Rådet.

Endeligt forpligter Rådet sig i rådskonklusionerne til at vurdere implementeringen af de pågældende konklusioner samt, hvis det er relevant, at overveje mulige forbedringer i brugen af konsekvensvurderinger.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Ikke relevant.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser

Hverken Kommissionens meddelelse eller udkastet til rådskonklusioner har i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

8. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Hverken Kommissionens meddelelse eller udkastet til rådskonklusioner har i sig selv samfundsøkonomiske konsekvenser for Danmark.

9. Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Hverken Kommissionens meddelelse eller udkastet til rådskonklusioner har ikke i sig selv administrative konsekvenser for erhvervslivet. En mere udbredt anvendelse af konsekvensvurderinger kan medføre positive administrative konsekvenser for erhvervslivet.

10. Høring

Kommissionens meddelelse har været sendt i høring i Specialudvalget for Konkurrenceevne, Vækst og Forbrugerspørgsmål den 11. oktober 2010.

Danmarks Rederiforening kan generelt tilslutte sig Kommissionens meddelelse. Dog mener foreningen, at Kommissionens konsekvensvurderinger ikke må medføre øgede byrder for erhvervslivet. Erhvervslivets tilbagemeldinger skal fortsat være frivillige og uden formkrav. Derudover mener foreningen, at dialogen mellem Kommissionen og erhvervslivet skal være så enkel som mulig, ved at der benyttes så få konsultationskanaler som muligt.

Dansk Erhverv (DE) bakker i høj grad op om Kommissionens generelle fokus på regelforenklings og reduktion af administrative byrder. DE finder det dog også vigtigt, at den eksisterende lovgivning ikke bare fjernes, men at den gøres så præcis og anvendelig som mulig for slutbrugerne. Desuden finder DE Kommissionens udvidelse af høringsperioden til 12 uger yderst positiv. DE ønsker, at Kommissionen fortsat sætter målsætninger for byrdereduktion efter 2012, idet dette mangler i Kommissionens meddelelse. I forlængelse heraf ønsker DE, at Kommissionen opgør den nuværende reduktionsmålsætning som en nettomålsætning. DE mener, at Kommissionen bør udarbejde en ny konsekvensvurdering af en retsakt, når den er færdigbehandlet i Rådet og Europa-Parlamentet. Slutteligt finder DE, at Kommissionens meddelelse mangler fokus på erhvervslivet.

DI støtter Kommissionens arbejde for bedre regulering og reduktion af administrative byrder. DI mener, at digitale løsninger er afgørende for at sikre færre

administrative byrder, hvorfor lovgivningen ikke bør indeholde barrierer for digitalisering. DI støtter Kommissionens forslag til at evaluere sammenhængende sagsområder ("fitness checks"), og mener, at forslag til nye retsakter skal tage udgangspunkt i disse evalueringer.

DI hilser det velkomment, at Kommissionen vil informere om planlagte evalueringer, men ønsker også, at interessenterne involveres i selve evalueringsprocessen. DI savner en stillingtagen fra Kommissionen til, hvad der skal ske efter 2012 med hensyn til arbejdet for at reducere de administrative byrder for erhvervslivet. DI ønsker en ny kvantitativ målsætning, hvor AMVAB-metoden benyttes til at opgøre den.

DI er enig med Kommissionen i, at medlemslandene skal være bedre til at udnytte mulighederne for at undtage mindre virksomheder, når EU-lovgivning implementeres. DI hilser Kommissionens indsats for en mere systematisk brug af konsekvensvurderinger velkommen og ønsker virksomhederne og borgerne indtænkt i hele forløbet til og med den efterfølgende evaluering af retsakten.

DI ønsker også konsekvensvurderingerne styrket på nogle konkrete punkter og en uafhængig instans til at kontrollere kvaliteten af dem. DI opfordrer til, at Kommissionens udkast til konsekvensvurderinger af nye retsakter sendes i høring og til, at Rådet og Europa-Parlamentet gennemfører konsekvensvurderinger af deres ændringsforslag.

I forlængelse heraf mener DI, at Kommissionen bør være forpligtet til at udarbejde et kvalificeret skøn over konsekvenserne, selvom statistisk materiale er svært at fremskaffe. DI støtter Kommissionens forslag om ex post evalueringer. DI hilser forlængelsen af høringsperioden velkommen, men mener ikke, at online spørgeskemaer må erstatte direkte drøftelser med interessenterne.

Håndværksrådet er enig med Kommissionen i, at det er vigtigt for virksomhederne og især de små og mellemstore virksomheder, at lovgivningen er effektiv og de administrative byrder så få som muligt.

Håndværksrådet finder det i denne forbindelse særligt vigtigt at fokusere på medlemslandenes implementering af EU-lovgivning og bedste praksisser herfor. Håndværksrådet mener, at reduktionen af administrative byrder er en sag for både Kommissionen, Rådet, Europa-Parlamentet og medlemslandene, og at arbejdet med dette bør fortsætte efter 2012 med nettomålsætninger og fokus på irritationsbyrder. Håndværksrådet støtter idéen med ex post evalueringer. Håndværksrådet mener, at byrdemålinger også bør finde sted ved ændringsforslag til påtænkte retsakter. Håndværksrådet støtter medlemslandenes brug af mulighederne for at undtage små og mellemstore virksomheder for visse forpligtelser i lovgivningen samt styrkelsen af Impact Assessment Board.

Landsorganisationen i Danmark (LO) medgiver, at unødigt bureaukrati skal reduceres. LO finder dog grundlæggende problemer i Kommissionens meddelelse. LO sætter spørgsmålstegn ved den metode, som beregningerne af de administrative byrder bunder i (AMVAB-metoden), og dens relevans i forhold til sundhed og sikkerhed på arbejdspladserne.

LO finder, at to beregningsprincipper ikke kan bruges på arbejdsmiljøområdet: 1) at få virksomheder i et medlemsland spørges, hvorefter der ekstrapoleres til andre lande uden hensyntagen til relevante forskelle, og 2) at der kan skelnes mellem efterlevelseseomkostninger og administrative omkostninger som følge af en lov.

LO mener ikke, at der kan dereguleres på områder dækket af kollektive aftaler mellem arbejdsmarkedets parter. LO mener, at forebyggelse af et dårligt arbejdsmiljø vanskeligt kan betragtes som en administrativ byrde, hvorfor Kommissionens meddelelse ikke bør give det indtryk, at færre administrative byrder er lig bedre konkurrenceevne. LO gør opmærksom på de trepartsbase-rede rådgivende udvalg, Kommissionen har, og mener, at disse bør have mere vægt end internethøringer.

LO gør også opmærksom på undersøgelser, der viser, at arbejdsmiljøforbedringer betaler sig. LO er skeptisk over for, om Kommissionens invitation til medlemslandene til at bruge mulighederne for at undtage små og mellemstore virksomheder fra forpligtelser i EU-lovgivning i realiteten vil medføre færre byrder. LO henviser til et forslag om at undtage små virksomheder fra visse regnskabsforpligtelser. Slutteligt mener LO, at arbejdsmarkedets parter bør spille en central rolle, når interessenter høres.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er generel enighed i Rådet om vigtigheden af arbejdet med smart regulering i EU, dog kan der være en vis uenighed for så vidt angår konkrete initiativer og værktøjer. Udkastet til rådskonklusioner om konsekvensvurderinger i Rådet har givet anledning til drøftelser i Rådet. En del medlemslande finder, at Rådet skal lave konsekvensvurderinger og så gerne, at Rådet systematisk udarbejdede konsekvensvurderinger af egne substantielle ændringsforslag, samt at Rådet etablerede sin egen konsekvensvurderingsenhed. En mindre gruppe af medlemslande er omvendt ikke fortalere for udarbejdelse af konsekvensvurderinger i Rådet og særligt etableringen af en konsekvensvurderingsenhed, bl.a. på grund af den deraf følgende potentielle udvidelse af Rådets budget.

12. Regeringens generelle holdning

Regeringen kan tilslutte sig udkastet til rådskonklusioner.

Regeringen støtter generelt, at smart regulering sker ud fra en balanceret tilgang og handler om at øge kvaliteten i reguleringen. En øget kvalitet i reguleringen giver let og smidig administration i virksomhederne og øger deres efterlevelse, som dermed fører til højere beskyttelse. Regeringen lægger vægt på, at administrative byrder kun vil blive reduceret i de tilfælde, hvor det ikke medfører forringelser af de grundlæggende beskyttelsesniveauer i lovgivningen.

13. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Rådskonklusioner om Single Market Forum den 2.-4. oktober 2011

Nyt notat

1. Resumé

Det polske formandskab ønsker på rådsmødet (konkurrenceevne) den 5. december 2011 at vedtage rådskonklusioner som opfølgning på den konference om det indre marked, som Kommissionen, Europa-Parlamentet og det polske formandskab afholdt i fællesskab den 2.-4. oktober 2011 i Krakow.

Rådskonklusionerne har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

Rådskonklusionerne er sat på dagsordenen for rådsmødet (konkurrenceevne) den 5. december 2011 til vedtagelse.

2. Baggrund

Det polske formandskab har udarbejdet et udkast til rådskonklusioner om resultaterne fra Single Market Forum i Krakow den 2.-4. oktober 2011. Formandskabet ønsker at få vedtaget rådskonklusionerne på rådsmødet (konkurrenceevne) den 5. december 2011.

Kommissionen, Europa-Parlamentet og det polske formandskab afholdt i fællesskab en konference om det indre marked (Single Market Forum) i Krakow. Forummet havde til hensigt at samle interessenter, f.eks. virksomheder, arbejdsmarkedets parter, ikke-statslige organisationer samt offentlige myndigheder. Formålet med forummet er at undersøge det indre markeds tilstand, gennemførelsen og anvendelsen af indre markedsregler, at udveksle erfaringer samt at bidrage til evalueringen af indre markedsreglerne.

På det første Single Market Forum i Krakow blev der bl.a. afholdt en række workshops med fokus på forskellige indre markedsemner. Emnerne omhandlede erhvervspasset, som er et pas, der skal sikre hurtigere anerkendelse af erhvervs-mæssige kvalifikationer, alternative og online tvistbilæggelsessystemer, kvikskranker, e-handel, udstationering af arbejdstagere, EU-regler om offentligt udbud, hvordan der kan bygges bro mellem borgere og det indre marked samt implementering af indre markedsregler.

Der blev som opsamling på Single Market Forum offentliggjort en Krakow-erklæring. Erklæringen indeholder en række hovedkonklusioner om de konkrete emner, som blev drøftet på konferencen.

3. Formål og indhold

Rådskonklusionerne har til formål at følge op på resultaterne af Single Market Forum. I udkastet giver Rådet sin opbakning til Krakow-erklæringen og anerkender Single Market Forums rolle i forhold til at sikre fremdrift i den europæiske debat om det indre markeds fremtid. I konklusionerne tages der desuden hensyn til resultaterne af de workshops, der blev afholdt.

Der lægges op til at anerkende behovet for at se på udviklingen af et erhvervsspas, der kan hjælpe med at fremme mobiliteten over grænserne, samtidig med, at nødvendigheden af yderligere afklaring i forhold til harmoniseringsniveau og betingelserne for et erhvervsspas understreges. Rådskonklusionerne anerkender også behovet for en forenkling af udbudsreglerne med henblik på at nedbringe transaktionsomkostningerne, styrke konkurrencen og fremme af innovationen.

Kommissionen opfordres til at sikre, at reglerne i forhold til udstationering af arbejdstagere er transparente og klare med henblik på at undgå misbrug og omgåelse, samtidig med, at medlemsstaternes gennemførelse, anvendelse og håndhævelse af reglerne skal forbedres.

I konklusionerne understreges vigtigheden af, at europæiske forbrugere har adgang til effektive og lette måder at løse deres tvister med erhvervsdrivende på, og at indførelsen af et enkelt og effektivt online tvistbilæggesystem i forhold til e-handel er vigtigt for at øge forbrugernes tillid. Det anerkendes desuden, at e-handel rummer et stort vækspotentiale, og at forbrugernes og virksomhedernes tillid er et nøgleelement i forhold hertil.

Medlemsstaterne opfordres til at forbedre deres kvikskranker, som er etableret i henhold til servicedirektivet, med henblik på at fremme handel over grænserne, ligesom vigtigheden af at fjerne tekniske barrierer ved brugen af kvikskrankerne, f.eks. i forhold til interoperabilitet og gensidig anerkendelse af digitale signaturer, understreges.

I konklusionerne sættes desuden fokus på vigtigheden af at informere borgere og virksomheder samt at sikre deres indre markedsrettigheder. Kommissionen opfordres bl.a. til at udvikle Your Europe (en platform, der indeholder praktisk information til borgere og virksomheder) med henblik på at give alle parter velstruktureret, praktisk information og assistance om deres rettigheder. Behovet for at sikre korrekt og rettidig gennemførelse af indre markedsregler, at fremme et tæt samarbejde på alle niveauer samt at sikre effektiv og ensartet håndhævelse bl.a. via uformelle problemløsningsnetværk som SOLVIT fremhæves også.

Afslutningsvis opfordres Kommissionen bl.a. til at offentliggøre alle 12 nøgleprioriteter i Akten for det Indre Marked inden udgangen af 2011, samt til at skabe et online Single Market Forum, hvor borgere og virksomheder bl.a. kan udveksle erfaringer og holde sig opdateret om nye udviklinger.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Ikke relevant.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser

Rådskonklusionerne har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

8. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Rådskonklusionerne har ikke i sig selv samfundsøkonomiske konsekvenser.

9. Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Rådskonklusionerne har ikke i sig selv administrative konsekvenser for erhvervslivet.

10. Høring

Rådskonklusionerne har været sendt i høring i Specialudvalget for Konkurrenceevne, Vækst og Forbrugerspørgsmål med frist den 4. november 2011.

Der er modtaget høringssvar fra Dansk Erhverv (DE), Forbrugerrådet (FBR) og FTF.

Dansk Erhverv (DE) fremhæver vigtigheden af, at Kommissionen fremlægger de 12 konkrete initiativer i "indre markedspakken" inden udgangen af 2011, og noterer med tilfredshed, at konklusionerne understreger behovet for at sikre fortsat fokus på EU-tiltag, der skal medvirke til at forbedre implementeringen, anvendelsen og håndhævelsen af reglerne for det indre marked. DE anerkender fokus og konklusioner på de områder, der blev behandlet på Single Market Fo-

rum, i særdeleshed kvikskrænker, revisionen af EU's udbudsdirektiver og implementering af indre markedsregler.

DE mener ikke, at forslaget til et ODR-system vil løse problemer med e-handel og finder det problematisk, at Kommissionen fokuserer ensidigt på, at øget internethandel vil skabe vækst. DE påpeger, at virksomheder kan blive stillet i en unfair konkurrencesituation pga. forskelle i moms, afgifter og forbrugerbeskyttelse samt uens håndhævelse.

Forbrugerrådet (FBR) har fremsat nogle konkrete bemærkninger til konklusionsudkastet. FBR ser gerne, at "forbrugere" og "SMV'er" eksplicit nævnes i stedet for samlebetegnelsen NGO'er, og i relation til erhvervspasset har de noteret sig, at det ikke fremgår klart, hvad det drejer sig om. FBR bemærker desuden, at indførelse af ODR ikke nødvendigvis er en mirakelkur, og at meget afhænger af et kommende, konkret forslag.

FTF finder det fornuftigt, at konklusionerne først og fremmest understreger behovet for fortsat afklaring og drøftelse af vilkår og indhold af erhvervspasset, da etableringen af et sådant pas stadig rummer en række uklarheder. FTF bemærker, at revisionen af udstationeringsdirektivet bør sikre, at det er værtslandets love og kollektive aftaler, der er gældende for vandrende aftaler, således at den fri bevægelighed for arbejdskraft ikke fører til social dumping.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes at være generel opbakning blandt medlemsstaterne til konklusionerne.

12. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter generelt initiativer, som styrker det indre marked med henblik på at skabe vækst og styrke EU's konkurrenceevne.

Regeringen prioriterer i den forbindelse en styrkelse af det digitale indre marked, herunder e-handel og er positiv over for initiativer, der kan sikre bedre rammer for erhvervslivet, herunder revision af reglerne for offentligt udbud samt forbedring af de kvikskrænker, der har til formål at hjælpe erhvervsdrivende med at udbyde deres ydelser i andre medlemsstater. Regeringen er desuden positiv over for initiativer, der kan sikre borgernes rettigheder, og som muliggør fleksible og effektive alternative tvistbilæggesystemer. Endelig støtter regeringen generelt tiltag, som kan medvirke til at sikre en bedre og mere ensartet implementering, anvendelse og håndhævelse af reglerne for det indre marked.

Regeringen kan på den baggrund tilslutte sig vedtagelsen af rådskonklusionerne.

13. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Rådskonklusioner om tolsamarbejde med østnabolande

Nyt notat.

1. Resumé

Det polske formandskab ønsker på rådsmødet (konkurrenceevne) den 5. december 2011 at vedtage rådskonklusioner om tolsamarbejde med østnabolande.

Formålet med forslaget er fortsætte det eksisterende tolsamarbejde mellem på den ene side EU og medlemsstaterne og på den anden side Rusland, Kasakhstan, Ukraine, Moldova, Armenien, Azerbajjan og Georgien.

Rådskonklusionerne har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

Rådskonklusionerne er sat på dagsordenen for rådsmødet (konkurrenceevne) den 5. december 2011 til vedtagelse.

2. Baggrund

Det polske formandskab har udarbejdet et udkast til rådskonklusioner om tolsamarbejde med østnabolande.

Rådskonklusionerne skal ses som opfølgning på topmødet om det Østlige Partnerskab, der blev afholdt i Warszawa d. 29.-30. september 2011. Her blev der vedtaget en erklæring om samarbejde mellem EU og nabolandene mod øst inden for grænsekontrol, kampen mod narko, organiseret kriminalitet og korruption.

Endvidere afholdt det polske formandskab et højniveau-seminar i Krakow den 19. – 21. oktober 2011, hvor en erklæring blev vedtaget om at styrke samarbejdet mellem EU og nabolandene mod øst.

3. Formål og indhold

Rådskonklusionerne opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at samarbejde med nabolande mod øst med henblik på at udvikle sikre handelsveje ved bl.a. at støtte nabolandene i deres forberedelser til udvidelser af konventionen om fællesforsendelse og konventionen om forenkling af formaliteter ved handel med varer.

Kommissionen og medlemslandene opfordrer yderligere til at udvikle risikostyring og fremme kampen mod svindel ved bl.a. at samarbejde med na-

bolandende mod øst omkring udvikling og forbedring af risikostyringssystemer og risikoanalysemetoder.

Endvidere opfordres Kommissionen og medlemslandene til at investere i toldmodernisering ved bl.a. at hjælpe nabolandene i at udvikle og implementere toldmoderniseringsstrategier, ligesom der lægges op til at anvende forskellige EU-programmer, herunder 'Customs 2013' og 'Twinning', til at opnå de ovennævnte mål.

Endelig opfordres Kommissionen til at evaluere det opnåede fremskridt indenfor de nævnte områder, og i 2013 at afrapportere til Rådet

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Ikke relevant.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Rådskonklusionerne har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

8. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Rådskonklusionerne har ikke i sig selv samfundsøkonomiske konsekvenser.

9. Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Rådskonklusionerne har ikke i sig selv administrative konsekvenser for erhvervslivet.

10. Høring

Rådskonklusionerne har været sendt i høring i Specialudvalget for Toldspørgsmål samt Specialudvalget for Konkurrenceevne, Vækst og Forbrugerspørgsmål.

Høringen har ikke givet anledning til bemærkninger.

11. Generelle forventninger til andre medlemsstaters holdninger

Der forventes at være generel opbakning blandt medlemsstaterne til konklusionernes endelige indhold.

12. Regeringens generelle holdning

Danmark støtter generelt rådskonklusionerne, der forventes at hjælpe til at forbedre den måde, toldvæsenet fungerer på, i de berørte lande.

13. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Direktiv om forældreløse værker

Revideret notat. Ændringerne er markeret med fed.

1. Resumé

Kommissionen har ved KOM (2011) 289 fremlagt et forslag til direktiv om visse tilladte anvendelser af forældreløse værker.

Hovedformålet med forslaget er at skabe et retsgrundlag, der sikrer lovlig onlineadgang på tværs af grænserne til forældreløse værker i digitale onlinelbiblioteker eller –arkiver, der drives af forskellige organisationer som nærmere fastlagt i direktivet.

Kommissionen foreslår, at der indføres en ordning for gensidig anerkendelse af et værks status som forældreløst værk.

Før et værk kan få status som forældreløst, skal biblioteker, uddannelsesinstitutioner, museer eller arkiver, filmarvsinstitutioner og public service radio-/tv-foretagender gennemføre en såkaldt ”omhyggelig søgning”, der opfylder kravene i direktivforslaget, i den medlemsstat, hvor værket først blev offentliggjort. Når det ved en sådan søgning fastslås, at et givet værk er forældreløst, vil det blive betragtet som forældreløst i hele EU. Derved bliver det muligt at gøre forældreløse værker tilgængelige online til kulturelle og uddannelsesmæssige formål uden forudgående tilladelse, medmindre indehaveren af ophavsretten træder frem og bringer værkets status som forældreløst til ophør.

Forslaget skal vedtages med kvalificeret flertal i Rådet (konkurrenceevne) og kan have lovgivningsmæssige konsekvenser for Danmark.

Forslaget er sat på dagsordenen for rådsmøde (konkurrenceevne) den 5. december 2011 til fremskridtsrapport eller politisk enighed.

2. Baggrund

KOM (2011) 289 af 24. maj 2011 om visse tilladte anvendelser af forældreløse værker er oversendt til Rådet den 17. juni 2011 i dansk sprogversion. Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 114, og skal behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294. Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal.

Kommissionen henviser til, at fremme af fri udveksling af viden og innovation på det indre marked er et vigtigt mål for Europa 2020-strategien, som

beskrevet i Kommissionens meddelelse ”Europa 2020: En strategi for intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst” (KOM (2010) 2020). Et af flagskibsinitiativerne i denne strategi er udviklingen af en digital dagsorden for Europa. Et af nøgletiltagene i Kommissionens meddelelse om den digitale dagsorden for Europa (KOM (2010) 245) går ud på at skabe et retsgrundlag, der kan lette digitalisering og formidling af værker, hvis ophavsmænd ikke kan identificeres eller lokaliseres – såkaldte ”forældreløse værker”.

Med forslaget ønsker Kommissionen bl.a. at forbedre onlinesøgemulighederne i europæiske biblioteker.

Kommissionen henviser til, at der er behov for at styrke udviklingen af digitale biblioteker og arkiver og at indføre en fælles fremgangsmåde for, hvordan det fastslås, at et værk er forældreløst, og til hvilke formål et forældreløst værk må anvendes.

3. Formål og indhold

Formålet med forslaget er således at muliggøre, at biblioteker, museer, arkiver, uddannelsesinstitutioner, filmarvsinstitutioner og public service radio-/tv-foretagender i medlemsstaterne kan gøre forældreløse værker, dvs. værker hvis rettighedshaver ikke kan identificeres eller lokaliseres, tilgængelige online i det indre marked. Dette kan således ske uden tilladelse fra rettighedshaveren, selvom værkerne er ophavsretligt beskyttet. Betingelsen er, at de forældreløse værker gøres tilgængelige som led i organisationernes varetagelse af deres almenyttige opgaver. Forslaget er begrænset til værker i form af trykte medier, herunder værker der indgår i sådanne, samt visse lyd-værker, audiovisuelle værker og filmværker. Derimod er f.eks. fonogrammer og fotografier ikke omfattet af forslaget.

Til ovennævnte formål foreslår Kommissionen, at der indføres en ordning for gensidig anerkendelse af et værks status som forældreløst værk.

For at et værk kan få status som forældreløst, skal de af forslaget omfattede brugere (biblioteker, uddannelsesinstitutioner, museer eller arkiver, filmarvsinstitutioner og public service-radio-/fjernsynsforetagender), gennemføre en såkaldt ”omhyggelig søgning”, der opfylder kravene i direktivforslaget, i den medlemsstat, hvor værket først blev offentliggjort. Søgningen kan også foretages af andre organisationer, såfremt medlemsstaterne beslutter dette.

Når det ved en sådan søgning fastslås, at et givet værk er forældreløst, vil det blive betragtet som forældreløst i hele EU, så yderligere omhyggelig søgning undgås. De omfattede organisationer kan derefter, som led i vareta-

gelsen af deres almennyttige opgaver, eller andre formål godkendt af medlemsstaterne, vederlagsfrit og uden tilladelse fra rettighedshaverne anvende værker, som har status som forældreløse på de måder, som forslaget oplister, herunder tilgængeliggøre og fremstille eksemplarer af værkerne til brug for bl.a. digitalisering. Tilgængeliggørelsen kan ske grænseoverskridende, da værkerne betragtes som forældreløse i hele EU.

Artikel 1 fastlægger direktivets anvendelsesområde og genstand som en række materialer, der findes i offentlige biblioteker, uddannelsesinstitutioner, museer og arkiver såvel som i filmarvsinstitutioners samlinger og public service radio-/tv-foretagenders arkiver.

Artikel 2 indeholder definitionen på ”forældreløst værk”, ifølge hvilken der skal gennemføres en omhyggelig søgning, før et værk kan anses for forældreløst.

Artikel 3 fastslår, at organisationer, der ønsker at anvende de forældreløse værker, ved en omhyggelig søgning skal konsultere passende kilder med henblik på at afdække, om værket er forældreløst. Hvilke kilder, der skal konsulteres, fastlægges af medlemsstaterne, idet bilaget til forslaget dog oplister visse kilder, der skal omfattes af konsultationen for forskellige kategorier af værker. Medlemslandene skal desuden sikre, at resultaterne af omhyggelige søgninger foretaget på medlemsstatens eget territorium bliver registreret på en offentligt tilgængelig hjemmeside. Det præciseres, at det kun er nødvendigt at gennemføre en omhyggelig søgning i den medlemsstat, hvor værket først er offentliggjort.

I artikel 4 fastslås princippet om gensidig anerkendelse ifølge hvilket et værk, der efter en omhyggelig søgning i overensstemmelse med artikel 3 anses for at være et forældreløst værk, også skal betragtes som et forældreløst værk i EU's øvrige medlemsstater.

Artikel 5 vedrører muligheden for at bringe et værks status som forældreløst værk til ophør. Træder en rettighedshaver til et værk, der har status som forældreløst, frem, bringes denne status til ophør, og værket kan ikke længe anvendes uden tilladelse fra rettighedshaveren.

Artikel 6 opregner de formål, som de nævnte målgrupper må anvende forældreløse værker til (tilrådighedsstillelse for almenheden og reproduktion af værkerne med henblik på at varetage deres almennyttige opgaver). Rettighedshaveren kan ikke kræve vederlag for den brug, der allerede er pågået, med mindre brugen er sket med henblik på at opfylde andre godkendte formål end varetagelsen af organisationernes almennyttige opgaver.

Artikel 7 fastsætter, at medlemsstaterne kan godkende visse yderligere ændringer på bestemte vilkår.

Direktivet vil kun gælde for værker, der er beskyttet af medlemsstaternes lovgivning om ophavsret på tidspunktet for forslaget gennemførelse, dvs. på det tidspunkt eksisterende værker. For filmværker og audiovisuelle værker skal det foreslåede direktiv desuden kun gælde for værker, der er produceret før den 31. december 2002.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

I henhold til TEUF art. 294 skal forslaget forelægges Europa-Parlamentet.

Europa-Parlamentets behandling af sagen er forankret i Retsudvalget (JURI), der har udpeget Lidia Joanna Geringer de Oedenberg som ordfører på forslaget. Udvalgene ITRE (Industri, forskning og energi), IMCO (Indre marked og forbrugerbeskyttelse) og CULT (Kultur og uddannelse) er også involveret i behandlingen, og de to sidstnævnte ventes at afgive udtalelse om forslaget.

JURI's betækningsudkast blev offentliggjort den 27. september 2011, mens udkast til udtalelse fra CULT og IMCO blev offentliggjort henholdsvis den 15. og 30. september 2011. JURI's afstemning om betækningsudkastet er foreløbigt berammet til den 12. december 2011, mens plenarafstemningen er planlagt til at finde sted den 1. februar 2012.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen har beskrevet forslaget forhold til nærhedsprincippet således:

"Der er brug for et lovgivningsforslag i form af et direktiv, fordi frivillige tiltag, navnlig Kommissionens henstilling 2006/585/EF af 24. august 2006, ikke har givet det ønskede resultat. Eksistensen af ukoordinerede nationale regler for forældreløse værker i onlinebiblioteker gør det vanskeligt for bibliotekerne at gøre forældreløse værker tilgængelige i alle EU-medlemsstater."

Regeringen kan tilslutte sig Kommissionens betragtninger omkring nærhedsprincippet. De eksisterende ordninger vedrørende tilladelse til brug af værker hviler på national regulering i de enkelte medlemsstater, og i det omfang der er behov for bindende løsninger på tværs af landegrænser i EU, vil der være behov for EU-regulering.

6. Gældende dansk ret

Forældreløse værker er i dansk lovgivning undergivet de almindelige ophavsretlige regler i ophavsretsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 202 af 27. februar 2010. Det følger af ophavsretsloven, at den, der skaber et værk (ophavsmanden), har ophavsret til værket indtil 70 år efter ophavsmandens død. Ophavsretten indebærer, at ophavsmanden har eneret til at fremstille eksemplarer af værket og til at gøre værket tilgængeligt for almenheden. Udgangspunktet er herefter, at den, der ønsker at udnytte et værk, f.eks. i form af digitalisering, skal indhente tilladelse fra ophavsmanden eller den, som ophavsmanden har overdraget sine rettigheder til (rettighedshaver). Ophavsmanden/rettighedshaver har desuden ret til vederlag for udnyttelsen af værket.

Hvis ophavsmanden eller rettighedshaver ikke kan identificeres, kan der ikke indhentes tilladelse, og værket kan derfor som udgangspunkt ikke udnyttes og må ligge ubenyttet hen, indtil beskyttelsestiden udløber.

Ophavsretslovens §§ 50 – 52 giver mulighed for klarering af rettigheder via såkaldte aftalelicenser. Aftalelicenssystemet er ikke rettet særligt mod forældreløse værker, men er et system for almindelig klarering (licensering) af rettigheder. Aftalelicenssystemet har til formål at sikre mulighed for klarering af rettigheder til brug i Danmark på områder, hvor der findes et meget stort antal rettighedshavere, og hvor det ikke vil være praktisk muligt at klarere rettighederne enkeltvis. Aftalelicenssystemet muliggør både udnyttelse af værker, hvor rettighedshaverne kan identificeres og udnyttelse af forældreløse værker, idet ordningen giver forvaltningsselskaberne mulighed for at licensere rettigheder på vegne af ophavsmænd, der ikke er repræsenteret af selskabet mod betaling af et vederlag, som lægges til side til de uidentificerede rettighedshavere, såfremt de skulle dukke op senere og gøre deres ret gældende⁴.

⁴ I tilfælde hvor en eller flere brugere ønsker at udnytte en større mængde værker, og det derfor ikke er praktisk muligt for brugerne at indgå aftale med samtlige rettighedshavere, forvalter kollektive rettighedshaverorganisationer rettighederne til værkerne. De kollektive rettighedshaverorganisationer repræsenterer imidlertid sjældent samtlige rettighedshavere på et område. Udenforstående rettighedshavere kan derfor blokere for tilladelse til samlet udnyttelse af værker på et bestemt område. Aftalelicenssystemet bevirker i den henseende, at en kollektiv aftale mellem en bruger og en kollektiv rettighedshaverorganisation, under visse betingelse, udstrækkes til også at gælde for udenforstående rettighedshavere. Dette betyder, at brugeren også må udnytte værker ejet af rettighedshavere, som ikke er repræsenteret af den kollektive rettighedshaverorganisation. Til kategorien af udenforstående rettighedshavere hører også rettighedshavere, der ikke kan identificeres. Aftalelicenssystemet muliggør dermed udnyttelse af forældreløse værker.

7. Lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

En vedtagelse af forslaget vil medføre behov for tilpasning af dansk lovgivning.

Det vurderes for det første, at der i ophavsretsloven vil skulle tilføjes en undtagelse til den gældende lovbestemte eneret, således at de i forslaget definerede organisationer får ret til vederlagsfrit at anvende forældreløse værker til de i forslaget definerede formål under forudsætning af, at den i forslaget beskrevne omhyggelige søgning er gennemført, og at organisationerne opretter de i forslaget krævede optegnelser over deres omhyggelige søgninger og deres brug af værkerne. Derudover vil de nærmere retningslinjer for den omhyggelige søgning samt oprettelsen og driften af en offentlig tilgængelig database over forældreløse værker kræve tilføjelser til ophavsretsloven.

Såfremt der i direktivforslaget bliver mulighed for økonomisk godtgørelse til rettighedshavere, som bringer et værks status som forældreløst til ophør, vil det kræve en tilføjelse i ophavsretsloven.

Statsfinansielle konsekvenser

De meromkostninger, som de af direktivet omfattede institutioner skal afholde ved at bruge direktivforslagets løsning med en omhyggelig søgning, er forskellen mellem omkostninger ved en sådan søgning og omkostningerne ved at klarere rettighederne til det materiale, der skal digitaliseres, via aftalelicensreglerne. De præcise udgifter ved en omhyggelig søgning er på nuværende tidspunkt usikre. Ligeledes er det ikke muligt at opgøre præcist, hvilke udgifter institutionerne har ved at klarere rettighederne til det materiale, der digitaliseres via aftalelicens. Det skyldes, at klarering af rettigheder via aftalelicens hovedsageligt sker ved såkaldte lump-sum aftaler, som omfatter alle værker – både med og uden forældre – og at prisen forhandles i det enkelte tilfælde mellem den relevante rettighedshaverorganisation og bruger/institution baseret på en række konkrete omstændigheder.

Det vurderes, at der på nuværende tidspunkt er to mulige scenarier for direktivets endelige udformning og dermed for de økonomiske konsekvenser.

Det første scenarie tager udgangspunkt i Kommissionens oprindelige forslag, som ikke umiddelbart giver mulighed for at opretholde det danske aftalelicenssystem. Blicher dette scenarie til virkelighed, vil det betyde, at de omfattede institutioner, der ønsker at digitalisere samlin-

ger, hvori der indgår forældreløse værker, vil få betydelige udgifter til at foretage omhyggelige søgninger. Det skal dog understreges, at direktivet ikke i sig selv pålægger institutionerne at digitalisere forældreløse værker, men hvis de skal digitalisere, så skal de gøre efter den beskrevne metode.

Hvis alle forældreløse værker i institutionernes samlinger digitaliseres, vurderes udgifterne til søgningerne at være i størrelsesordenen 500 mio. kr. Derudover vil der være udgifter i forbindelse med oprettelse af en database, registrering af et værks status og den efterfølgende brug af værket. Størrelsen af disse er usikre, men de vil formentlig være mindre end omkostningerne ved at foretage en omhyggelig søgning.

Det andet scenarie tager udgangspunkt i, at Kommissionens forslag vedtages med mulighed for fortsat licensering via aftalelicens. Kulturministeriet vurderer, at det er mest sandsynligt, at dette scenarie bliver realiseret, idet en række lande forventes at lægge vægt på, at direktivet ikke hindrer nationale løsninger, som muliggør masseklarering af opavsretligt beskyttet materiale. Det vil betyde, at de af direktivet omfattede institutioner vil have mulighed for at vælge, om de vil følge direktivets fremgangsmåde og foretage en omhyggelig søgning, eller om de i stedet vil indgå en aftale om brug af forældreløse værker med et kollektivt forvaltningsselskab. Direktivet vil på den måde ikke i sig selv pålægge kulturinstitutionerne udgifter i forhold til den omhyggelige søgning.

Eventuelle økonomiske konsekvenser ved forslaget vil skulle afholdes inden for Kulturministeriets egen ramme.

8. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget har ikke yderligere samfundsøkonomiske konsekvenser udover de, der er beskrevet ovenfor.

9. Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Forslaget har ikke i sig selv administrative konsekvenser for erhvervslivet.

10. Høring

Direktivforslaget har været sendt i bred høring til de relevante organisationer m.v. med høringsfrist den 10. juni 2011.

Høringssvar er modtaget fra følgende: Biblioteksraplyen, Billedkunstneres Forbund, Copydan BilledKunst, Danmarks Tekniske Universitet, DR, Danske Billedkunstneres Fagforening, Danske Mediers Forum, Danske Reklame- og Relationsbureauers Branche­forening, Dansk Erhverv, Dansk Forfatterforening, Dansk Fotografisk Forening, Dansk Journalistforbund, Dansk Musikforlæggerforening, Dansk Skuespillerforbund, Det Danske Filminstitut, Det Kongelige Bibliotek, Forbrugerrådet, Foreningen af Danske Videogramdistributører, Filmret, Forlæggerforeningen, Københavns Universitet, Teknologi og Udvikling, Organisationen Danske Museer, Producentforeningen, Roskilde Universitet, Samrådet for Ophavsret.

Følgende har meddelt ikke at have kommentarer: Departementet for Uddannelse og Forskning under Grønlands Selvstyre, Kulturministeriets Rektorer, Syddansk Universitet og Aalborg Universitet.

Danske Reklame- og Relationsbureauers Branche­forening finder regulering af området formålstjenligt, da foreningens medlemmer har et ønske om at anvende forældreløse værker i f.eks. kampagner.

Københavns Universitet finder det nødvendigt, at der tilvejebringes en ordning, der gør det muligt for non-profit kultur- og uddannelsesinstitutioner at anvende forældreløse værker og støtter derfor forslaget.

Danmarks Tekniske Universitet støtter forslaget, men udtrykker bekymring over, at forslaget afgrænser en række værker af audiovisuel art.

Dansk Erhverv bakker op om regulering som kan tydeliggøre retsstillingen omkring brugen af forældreløse værker, men mener samtidig, at det er vigtigt, at der tages højde for de eksisterende frivillige og velfungerende ordninger, der gælder på området, som det er tilfældet med aftalelicensmodellen i Danmark og Norden.

Forbrugerrådet støtter op om åbning for adgang til forældreløse værker. Forbrugerrådet finder, at der er behov for fleksible og økonomisk bæredygtige løsninger, der giver mulighed for så bred en kreds som muligt at gennemføre og få adgang til digitalisering af den kulturelle arv. Herunder finder Forbrugerrådet, at der bør skaffes vished for, at Direktivet ikke bremser for aftalelicensmodellen.

Det Danske Filminstitut (DFI) støtter forslaget, men ønsker bl.a., at forældreløse værker også skal omfatte værker, hvor én eller flere rettighedshavere er identificerede og lokaliserede, hvis der til værket er flere uidentificerede eller ulokaliserede rettighedshavere. DFI lægger vægt på, at komplekse værker i modsat fald ellers sjældent vil kunne opnå status som forældreløse,

da det ofte vil være muligt at identificere bare én af de mange rettighedshavere.

Organisationen Danske Museer støtter formålet med forslaget, men udtrykker bekymring for finansieringen af den administrative byrde, som den omtalte omhyggelig søgning udgør, og for de krav, der kan rettes mod brugere af konstaterede forældreløse værker af rettighedshavere, der senere dukker op, hvis brugen ligger udenfor brugerens almennyttige opgaver. Organisationen peger på, at denne usikkerhed muligvis vil afholde museer fra brug af forældreløse værker efter forslaget.

Copydan Billedkunst samt Billedkunstnernes Forbund, Danske Billedkunstneres Fagforening, Dansk Forfatterforening, Dansk Fotografisk Forening, Dansk Journalistforbund, Dansk Musikforlæggerforening og Forlæggerforeningen, der alle henviser til eller tager udgangspunkt i Copydan Billedkunsts høringssvar, er dels bekymrede for, at forslaget vil underminere aftalelicenssystemet, der betegnes som et velfungerende system, der sikrer enkel og smidig adgang for brugerne til millioner af værker uden risiko for at blive mødt med økonomiske krav og samtidig sikrer rettighedshavernes interesser. Organisationerne peger på, at de beløb Kommissionen nævner i sin konsekvensanalyse som vederlag for brug i forbindelse med digitaliseringsprojekter, ikke er korrekte. Organisationerne peger på, at der er tradition for forholdsvis lave vederlag, når det drejer sig om brug i kulturbevaringssammenhæng, og at udviklingen på området har bevist, at rettighedshavernes vederlagskrav ikke har været prohibitive for projekter vedr. digitalisering af kulturarven. Bl.a. kan nævnes aftalen mellem DR og Copydan Arkiv, indgået under aftalelicenssystemet, som muliggjorde kulturarvsprojektet Bonanza, hvor tusindvis af radio- og tv-udsendelser fra DRs arkiv er lagt ud til fri afbenyttelse for borgerne.

Organisationerne mener, at ordet ”eksisterende” i forslagets betragtning 20 bør udgå, hvis meningen dermed er at begrænse aftalelicensordninger, som dem der administreres af Copydan-paraplyen. De peger på, at betragtning 20 bør have samme formulering som betragtning 18 i infosocdirektivet, der betragtes som en EU-blåstempling af aftalelicensordningerne. Organisationerne peger på, at direktivforslaget i modsat fald vil kunne få betydning for andre aftalelicenser end dem, der bliver reguleret direkte i forslaget.

Med hensyn til det foreslåede system baseret på omhyggelig søgning er organisationerne bekymrede for de økonomiske udgifter for de berørte institutioner, der, ifølge Kommissionens egen konsekvensvurdering, kan løbe op i 100 euro pr. værk.

Organisationerne finder endvidere, at forslaget skaber retsusikkerhed for rettighedshaverne, der aktivt skal sikre sig, at de kan identificeres og lokaliseres for at undgå, at deres værker kan udnyttes gratis, hvilket kan være problematisk i forhold til de mange værker, der f.eks. flourerer på internettet uden behørig kreditering.

Organisationerne peger endvidere på, at forslaget skaber retsusikkerhed for brugerne, der kan risikere, at der er fejl og mangler i databaserne over forældreløse værker, eller at rettighedshavere efterfølgende identificeres og værkers status som forældreløse ophæves.

Organisationerne mener ikke det er rimeligt, at en udnyttelse af forældreløse værker skal være gratis. De peger i den forbindelse på, at gratisudnyttelse er konkurrenceforvridende i forhold til ikke-forældreløse værker mv. Desuden peger organisationerne på, at brug uden tilladelse og uden vederlag ifølge deres opfattelse ikke er i overensstemmelse med de internationale konventioner, som Danmark og EU har tiltrådt, herunder TRIPS-aftalen, WCT og WPPT, ligesom de finder forslagets relation til infosocdirektivet uklare.

Endelig finder organisationerne, at forslaget ikke løser det reelle problem i forbindelse med digitalisering af kulturarven, som ifølge organisationerne ligger i, at det ikke er muligt at klarere rettighederne på individuelt niveau for den store mængde af værker, der drejer sig om ved digitaliseringsprojekter.

Organisationerne lægger på denne baggrund afgørende vægt på, at forslaget suppleres med en mekanisme, der sikrer kollektive licenseringsaftaler som i hvert fald et frivilligt alternativ til forslagets system på en måde, som både sikrer mulighed for fortsættelse af eksisterende og nye aftalelicensordninger, uden at denne ordning påtvinges andre medlemsstater, og som samtidig sikrer Kommissionens overordnede ønsker om tværnationale løsninger, der giver grundlag for f.eks. Europeana-projektet, som man støtter fuldt ud.

Organisationerne har i lyset heraf fremsat et konkret ændringsforslag til direktivet.

Dansk Musikforlæggerforening tilføjer, at man er tilfreds med, at musiske værker ikke er omfattet af forslaget.

Dansk Musikforlæggerforening og Dansk Journalistforbund, tilføjer, at audiovisuelle værker bør udgå af forslaget, da det sjældent ikke vil være muligt at opspore mindst én bidragsyder til f.eks. en film, og audiovisuelle værker derfor sjældent vil være forældreløse i forslagets forstand, hvorfor det er misvisende, at de er omfattet.

Samrådet for Ophavsret (SFO) understreger vigtigheden af optimale betingelser for digitaliseringen af kulturarven. SFO ser dog med bekymring på forslaget, der ifølge SFO vil kunne betyde et stort tilbageskridt i forhold til den danske aftalelicensmodel, som der bør arbejdes hårdt på at sikre.

SFO peger på, at forslaget ikke løser den egentlige udfordring, som består i håndteringen af en meget omfattende mængde værker og rettighedshavere. Forslaget pålægger ifølge SFO derimod brugerne store administrative og økonomiske byrder og vil således vanskeliggøre den digitalisering af kulturarven, som direktivet tilsigter at fremme. SFO peger på, at aftalelicensmodellen modsat har vist sig egnet til at løse udfordringerne ved masseklarening og har været afgørende for, at f.eks. DR's arkiv er blevet tilgængeligt på nettet. Dette havde ifølge SFO været umuligt, hvis direktivforslaget havde været gældende. SFO finder, at forslaget derfor bør ændres, så det respekterer og understøtter den danske aftalelicensmodel.

SFO finder desuden, at kravene til den omhyggelige søgning er utilstrækkeligt beskrevet og finder afgrænsningen af ”almennyttige opgaver” uklar.

SFO finder, at den i forslaget opstillede fritbrugsregel for forældreløse værker er urimelig, og bemærker i den forbindelse, at forholdet til infosocdirektivets udtømmende undtagelsesbestemmelser er uafklaret, og at henvisninger til tretrinstesten i Bernerkonventionen, WCT og TRIPS mangler.

SFO mener af samme årsag, som en del af de øvrige høringsparter, at audiovisuelle værker bør udgå af forslaget.

Dansk Skuespillerforbund henviser til Samrådet for Ophavsrets høringsvar.

Foreningen af Danske Videogramdistributører, Filmret og Producentforeningen udtrykker bekymring for, at forslaget vil underminere det velfungerende danske aftalelicenssystem.

Derudover finder foreningerne, at problemerne med at finde rettighedshaverne ikke er tilstrækkeligt belyst for så vidt angår audiovisuelle værker, og at det heller ikke er påvist, at det er nødvendigt at indføre lovmæssige indskrænkninger i eneretten for at kunne udnytte forældreløse værker internationalt. Foreningerne finder, at dette ikke er proportionalt.

Foreningerne finder desuden, at man med forslaget risikerer at bane vejen for mere omfangsrige undtagelser til skade for rettighedshaverne og deres behov for at modtage et rimeligt vederlag for udnyttelse af deres værker. Foreningerne peger på, at direktivforslagets relativt brede definitioner af

bl.a. kriterierne for den omhyggelige søgning og filmarvsinstitutioner medfører stor retsusikkerhed for rettighedshaverne.

Endelig finder foreningerne, at Kommissionens konsekvensvurdering er utilstrækkelig for så vidt angår audiovisuelle værker, der ikke blev behandlet i den styregruppe, som udarbejdede konsekvensvurderingen for forslaget. Audiovisuelle værker bør bl.a. derfor ikke være inkluderet i direktivet.

Danmarks Radio (DR) udtrykker tilfredshed med aftalelicenssystemet, som ligger til grund for DR's tilgængeliggørelse af radio- og tvudsendelser fra før 1. januar 2007 på DR's hjemmeside til glæde for befolkningen. Den ordning, der foreslås i direktivforslaget, vil derimod efter DR's opfattelse medføre en betydelig administration og forøgede udgifter. DR finder derfor, at der bør indsættes en bestemmelse, som giver mulighed for, at aftalelicens kan være en løsningsmodel for de medlemsstater, som ønsker det, og at det i Danmark velfungerende aftalelicenssystem på ingen måde indskrænkes eller ændres, hverken for så vidt angår aftalelicensbestemmelse eller aftaler indgået i medfør deraf. DR udtrykker i den forbindelse bekymring over betragtning 20. DR mener desuden, at audio- og audiovisuelle værker ikke bør være omfattet af direktivet.

Biblioteksparaplyen (BP) vurderer overordnet, at direktivforslaget ikke, eller kun i meget begrænset omfang vil kunne opfylde sit formål, da det egentlige problem med hensyn til digitaliseringsprojekter, der omfatter mange værker, ligger i det store antal rettighedshavere, som umuliggør en individuel rettighedsklarering, og ikke i det forhold, at nogle af værkerne er forældreløse.

BP peger på, at det er uklart, hvilke værker der er omfattet af direktivforslaget. Bl.a. efterlader Art. 1 det indtryk, at f.eks. film fremstillet af public service radio- og fjernsynsforetagender kun er omfattet, hvis disse opbevares af foretagenderne selv, og ikke f.eks. af Statsbiblioteket i Statens Mediesamling. BP finder, at det er u hensigtsmæssigt, at direktivforslaget ikke er neutralt i forhold til, hvordan medlemsstaterne vælger at opbevare deres kulturarv. BP finder endvidere, at det er u hensigtsmæssigt, at direktivforslaget ikke omfatter væsentlige værksarter, som fonogrammer og fotografier.

BP anfører, at betingelserne for opnåelse af status som forældreløst værk vil være vanskelige at opfylde for sammensatte værker, eksempelvis bøger, tidsskrifter og aviser, der indeholder uspecificerede illustrationer, idet der vil skulle gennemføres en omhyggelig søgning for hver af disse illustrationer. BP finder, at illustrationerne følgelig ikke vil kunne tilgængeliggøres, og muligvis heller ikke selve bogen eller tidsskriftet, hvori de findes, når illustrationerne mangler.

BP peger på, at forpligtelsen til at oprette databaser over resultatet af søgningerne vil være meget omkostningskrævende. For et digitaliseringsprojekt der, som typisk, vedrører 100.000 enheder, vil det kræve ca. 18 årsværk, dvs. mellem 6,3 – 7,2 mio. kr., at gennemføre de krævede registreringer. Dertil kommer etablerings- og driftsomkostninger til databasen. Hertil skal regnes omkostningerne til selve søgningen.

BP peger på, at den engelske organisation JISC i en undersøgelse ("In from the Cold")⁵ fra 2009 fandt ud af, at en omhyggelig søgning i gennemsnit kræver en ½ dags arbejde pr. værk. BP finder, at dette tidsforbrug er så omfattende, at omkostningerne i forbindelse med større digitaliseringsprojekter bliver prohibitive, medmindre søgningerne kan gennemføres ved hjælp af en automatiseret proces. Dette er kun muligt, såfremt de relevante oplysninger både findes i institutionernes kataloger og i forvaltningsselskabernes registre, og at disse kan samkøres. Er det ikke tilfældet, kræver det en manuel indsats, som kræver finansiering.

BP vurderer, at det er uklart, hvilke former for benyttelse, der er tilladt efter forslaget, idet bl.a. udtrykket "public interest missions" (almennyttige opgaver) ikke defineres klart.

BP finder, at antagelsen i direktivforslaget om, at man regner med at kunne forhindre fremkomsten af nye forældreløse værker, idet direktivforslaget kun vil omfatte forældreløse værker op til en bestemt dato, beror på en mangelfuld analyse af årsagerne til, at værker bliver forældreløse.

Endelig finder BP det problematisk, at direktivforslaget med tilføjelsen af ordet "existing" i betragtning 20 synes at ville udelukke medlemsstater, der ikke allerede har indført bestemmelser om aftalelicens, fra at kunne udnytte denne mulighed. BP finder, at det tvært imod bør anbefales, at muligheden for at indføre aftalelicensbaserede ordninger udvides, idet aftalelicens, modsat forslaget, løser det egentlige problem ved større digitaliseringsprojekter, nemlig klarering af et stort antal rettigheder.

Det Kongelige Bibliotek (KB) tilslutter sig høringssvarerne fra BP og Copydan foreningerne. Det Kongelige Bibliotek vurderer overordnet, at forslaget kun i begrænset omfang vil kunne opfylde sit formål, og frygter, at forslaget vil hindre ordninger som f.eks. aftalelicensordningen, som i dag muliggør store digitaliseringsinitiativer.

KB er overraskede over, at forslaget ser bort fra industrien og bemærker, at Public Private Partnership samarbejder inden for digitalisering næppe vil

⁵ <http://www.jisc.ac.uk/publications/reports/2009/infromthecold.aspx#downloads>

være mulige under direktivforslaget, hvis den private part skal have en modydelse, f.eks. udnyttelse af værket i en periode eller indlejret logo som reklame. KB peger på, at dette medfører, at digitalisering af forældreløse værker bliver en rent offentlig opgave at finansiere, med mindre man kan finde en sponsor, der ikke stiller krav om modydelser.

KB henviser til ovennævnte undersøgelse fra JISC og beregner på det grundlag, at biblioteket vil skulle bruge 1,5 mio. arbejdstimer på at foretage omhyggelige søgninger for samlingens potentielt forældreløse værker. KB finder, at det vil være urealistisk at kunne skaffe ressourcer hertil. KB peger på, at om end man deler Europeanas ønske om at kunne give adgang til mere digitalt materiale, vil digitaliseringen ikke komme videre, hvis rettighedsklareringen vanskeliggøres på den foreslåede vis. Direktivforslaget bør derfor indeholde en gensidig anerkendelse af nationale aftalelicenser, under forudsætning af, at de kun omfatter værker, som først er udgivet i det pågældende land.

Danske Mediers Forum (DMF) frygter, at formuleringen af betragtning 20 vil betyde, at den generelle aftalelicens i ophavsretslovens § 50, stk. 2, vil miste sin betydning efter direktivets eventuelle vedtagelse. En sådan konsekvens af direktivforslaget vil ifølge DMF være meget skadelig for løsningen af fremtidige udnyttelsessituationer, idet den i praksis vil eliminere den smidige aftalelicensbestemmelse. DMF finder det helt afgørende, at det sikres, at muligheden for kollektiv forvaltning med aftalelicensvirkning opretholdes som et supplement til det foreslåede direktiv, som i praksis må forventes at få et meget begrænset anvendelsesområde, bl.a. på baggrund af definitionen på forældreløse værker.

Roskilde Universitet (RUC) konstaterer, at det egentlige problem ved digitaliseringsprojekter ligger i det store antal rettighedshavere, som umuliggør individuel klarering, og ikke i det forhold, at enkelte af værkerne er forældreløse. RUC peger på, at aftalelicenssystemet på mange måder synes at være en mere fremkommelig løsning end den i forslaget foreslåede ordning, som alene i forventet arbejdsindsats til søgning og registrering vil kunne virke prohibitiv. Roskilde Universitet tilslutter sig derudover Biblioteksparaplyens høringsvar.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Overordnet set forventes der at være støtte til formålet med direktivet fra den overvejende del af medlemslandene – især fra medlemslande, der ikke på nuværende tidspunkt har lovgivning, der muliggør nationale løsninger for brug af forældreløse værker. Størstedelen af medlemslandene har på nuværende tidspunkt udtrykt behov for ændringer i og præciseringer af direktivforslaget.

Det er forventningen, at en række medlemslande – såvel store som små – vil lægge vægt på, at direktivforslaget ikke hindrer nationale løsninger, som muliggør masseklarering af ophavsretligt beskyttet materiale.

12. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter et digitalt indre marked i EU og EU's 2020-strategi.

Regeringen støtter derfor det overordnede formål med forslaget, der har til formål at sikre et velfungerende indre marked i EU, herunder sikre digital tilgængeliggørelse af Europas kulturarv.

Regeringen lægger afgørende vægt på, at direktivforslaget ikke skal hindre nationale løsninger, som muliggør masseklarering af ophavsretligt beskyttet materiale som f.eks. den danske aftalelicensmodel.

Derudover arbejder regeringen for, at direktivet lægger så få økonomiske byrder på de af direktivforslaget omfattede institutioner som muligt i forhold til at nå direktivforslagets mål, og at forslaget begrænses til at omfatte de typer af materiale, hvor forældreløse værker udgør et reelt problem.

Regeringen arbejder endelig for, at de i direktivet foreslåede løsninger er omkostningseffektive og proportionelle med forslagets merværdi.

13. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Revision af det europæiske standardiseringssystem

Revideret notat. Ændringer er markeret med fed. I dette notat beskrives udelukkende forordningen om europæisk standardisering og ikke meddelelsen om standardisering frem mod 2020.

1. Resumé

Kommissionen har den 1. juni 2011 fremsat et forordningsforslag om europæisk standardisering. Forslaget er fremsat på baggrund af den europæiske 2020-strategi (KOM(2010)2020), og forslaget udgør én af de tolv prioriteter i Akten for det indre marked (KOM(2011)206).

Med forslaget samles lovgivningen om det europæiske standardiseringssystem i én forordning, frem for i tre retsakter som i dag. Forslaget medfører ligeledes ændringer af det reguleringsmæssige grundlag for det europæiske standardiseringssystem. Der gennemføres samtidig en revision med henblik på at styrke virksomheders konkurrenceevne, herunder udviklingen af moderne informations- og kommunikationsteknologi. Revisionen skal endvidere medvirke til at sikre øget interessentinddragelse, gennemsigtighed og tilgængelighed i processerne samt et effektivt og fleksibelt standardiseringssystem i Europa.

Forslaget vil bevirke, at en række danske love og bekendtgørelser skal opdateres, idet forslaget har konsekvenser for 11 direktiver, der er implementeret i dansk ret.

Forslaget er ikke på dagsordenen for rådsmødet (konkurrenceevne) den 5. december 2011 og forelægges således med henblik på indhentelse af tidligt forhandlingsoplæg.

2. Baggrund

Kommissionen har den 1. juni 2011 offentliggjort en reguleringspakke på standardiseringsområdet. Pakken indeholder en meddelelse om en strategisk vision for europæisk standardisering frem til 2020, og et forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning vedr. europæisk standardisering (KOM(2011)315).

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 114 og skal behandles efter den almindelige beslutningsprocedure, jf. TEUF artikel 294. Rådet skal træffe afgørelse med kvalificeret flertal.

Det europæiske standardiseringssystem er i dag reguleret af tre retsakter:

- Direktiv 98/34/EF, som forpligter nationale standardiseringsorganer til at informere om forberedelser af nye eller ændrede standarder samt giver 98/34-komiteén kompetence til at anmode Kommissionen om at mandatere de europæiske standardiseringsorganer til at udarbejde fælleseuropæiske standarder.
- Beslutning 1673/2006/EF vedrørende finansiering til støtte af de europæiske standardiseringsorganer.
- Beslutning 87/95/EEC vedrørende IKT-standardisering. I forbindelse med revisionen vil den hidtidige regulering blive erstattet af den ny forordning.

3. Formål og indhold

Forslaget medfører ændringer af reguleringen samt finansieringen af det europæiske standardiseringssystem generelt. Forslaget har til hensigt at styrke virksomheders konkurrenceevne i overensstemmelse med den europæiske 2020-strategi (KOM(2010)2020). Revisionen skal sikre interessentinddragelse, gennemsigtighed, tilgængelighed samt et effektivt og fleksibelt standardiseringssystem i Europa.

Forordningens kapitel I: Anvendelsesområde og definitioner (artikel 1-2)

Forordningens anvendelsesområde

Forslaget omfatter standarder for produkter og tjenesteydelser, jf. art. 1. Dermed vil der kunne udvikles standarder for tjenesteydelser som f.eks. turisme og logistik indenfor det etablerede standardiseringssystem.

Forordningens definitioner

Forslagets definitioner og terminologi, eksempelvis vedrørende standarder, tekniske specifikationer og standardiseringsorganer, fastsættes i forslagens art. 2.

Forordningens kapitel II: Åbenhed og interessentinddragelse

Indsigt i standardiseringsorganernes arbejdsprogrammer

Forslagets art. 3 fastsætter, at de årlige arbejdsprogrammer for nationale og europæiske standardiseringsorganer skal gøres offentligt tilgængelige på organernes hjemmesider, og at Kommissionen skal underrettes om offentliggørelsen.

Indblik i udvikling af standarder

Forslagets art. 4 anfører, at der skal være åbenhed om standarders udvikling, og disse skal kunne kommenteres af andre nationale og europæiske standardiseringsorganer inden vedtagelse.

Interessentinddragelse

Forslagets art. 5 forpligter de europæiske standardiseringsorganer til at sikre øget inddragelse af interessenter i det etablerede standardiseringssystem, og små og mellemstore virksomheder og forbrugerorganisationer m.fl. skal sikres passende indflydelse på udvælgelse af indsatsområder samt udarbejdelse og revision af standarder.

*Forordningens kapitel III: Europæiske standarder og oversættelser af europæiske standarder**Kommissionens arbejdsprogram for standardisering*

I henhold til forslagets art. 6 skal Kommissionen fremsætte et årligt arbejdsprogram for standardisering, som skal udpege centrale indsatsområder det kommende år.

Anmodning om udarbejdelse af standarder

Forslagets art. 7 bemyndiger Kommissionen til at anmode de europæiske standardiseringsorganer om at udvikle standarder inden for en fastsat frist.

Indsigelser mod harmoniserede standarder

Medlemslandene får i henhold til forslagets art. 8 kompetence til at gøre indsigelser mod en harmoniseret standard på baggrund af mangler, hvorefter Kommissionen har mulighed for at trække standarden tilbage eller undlade at publicere den.

*Forordningens kapitel IV: Informations- og telekommunikationsstandarder (IKT)**Anerkendelse af tekniske IKT-specifikationer*

Kommissionen kan på opfordring eller på eget initiativ beslutte at anerkende tekniske specifikationer inden for området for informations- og telekommunikationsteknologi (IKT) som IKT-standarder, jf. forslagets art. 9. Dette kan ske, når specifikationerne er vedtaget af private fora/konsortier, og ***når de overholder betingelserne i forslagets bilag 2. Bilaget angiver kriterier om bl.a. gennemsigtighed, konsensus og inddragelse af interessenter i udviklingsprocessen samt at specifikationen er bredt accepteret på markedet og ikke strider mod allerede eksisterende standarder.***

Kriterierne for anerkendelse af IKT-specifikationer som standarder er fastsat i forslagets bilag 2 og kan tilpasses af Kommissionen efter principperne for delegerede retsakter, jf. forslagets art. 16.

IKT-standarder i offentlige udbud

IKT-standarder kan i henhold til forslagets art. 10 anvendes i forbindelse med offentlige udbud, ***jf. udbudsretsakterne direktiv 2004/17/EF (forsy-***

ningsvirksomhedsdirektivet), direktiv 2004/18/EF (samordning af offentlige kontrakter) og forordning 2342/2002/EF (gennemførelsesforordning).

Forordningens kapitel V: Finansiering af europæisk standardisering

Finansiering af europæiske standardiseringsorganer

Europæiske standardiseringsorganer kan modtage finansiel støtte til blandt andet udvikling af standarder, verifikation af standarders kvalitet, udøvelse af øvrige aktiviteter såsom analyser, seminarer, forskning og tiltag til nedbringelse af standarders udviklingstid, jf. forslaget art. 11. Herudover kan finansiel støtte gives til nationale standardiseringsorganer og deres samarbejde med europæiske standardiseringsorganer og andre udpegede institutioner om de angivne opgaver.

Finansiering af øvrige europæiske organisationer

Det følger af forslaget art. 12, at europæisk finansiering desuden kan ydes til standardiseringspolitisk arbejde i organisationer fastsat i forslaget bilag 3 (hovedsageligt organisationer som repræsenterer små og mellemstore virksomheder, forbrugere samt social- og miljøinteresser).

Finansieringsudformning

Forslagets art. 13 fastsætter formen for finansiering af tiltag i organisationer og standardiseringsorganer, herunder hvorvidt finansieringen skal ydes i form af tilskud (med eller uden indkaldelse af forslag) eller ved indgåelse af kontrakter. Derudover fastsættes formen for tilskud og forhold vedrørende undtagelser.

Administration

Forslagets art. 14 fastsætter administrationen af de finansielle midler.

Beskyttelse af finansielle interesser

I henhold til forslaget art. 15 forpligtes Kommissionen til at beskytte unionens finansielle interesser.

Forordningens kapitel VI: Delegerede retsakter, komitéprocedure og afrapportering

Delegerede retsakter

Kommissionen bemyndiges efter principperne for delegerede retsakter til at opdatere listen over europæiske standardiseringsorganer (bilag 1), kriterierne for godkendelse af IKT-specifikationer som standarder (bilag 2) og listen over interesseorganisationer (bilag 3), jf. forslaget art. 16.

Udøvelse af kompetencer

Kommissionen udøver sine beføjelser i forslaget i henhold til art. 17, hvorved Rådet og Parlamentet kan tilbagekalde Kommissionens beføjelser i art. 16. Kommissionen forpligtes til at orientere de øvrige institutioner, når de træffer afgørelser i henhold til art. 16.

Komitéprocedure

Kommissionen bistås af en komité i henhold til komitologiforordningen (2011/182/EU), jf. forslagens art. 18. Komitéen arbejder efter henholdsvis rådgivende procedure og undersøgelsesprocedure i forbindelse med indsigelser mod harmoniserede standarder, jf. forslagens art. 8.

Afrapportering

Forslagets art. 19 forpligter de europæiske standardiseringsorganer til årligt at udarbejde en rapport om implementering af forslaget, herunder særligt i relation til interessentinddragelse. Rapporten fremsendes til Kommissionen.

Forordningens kapitel VII: Afsluttende bestemmelser

Ændringer og ophævelser

En række bestemmelser i produktspecifikke direktiver ophæves som følge af forslaget, ligesom en række ændringer foretages i informationsproceduredirektivet (98/34/EF), jf. forslagens art. 20.

Orientering til Kommissionen

Medlemslandene forpligtes i henhold til forslagens art. 21 til at orientere Kommissionen om nationale standardiseringsorganer. En samlet liste offentliggøres af Kommissionen i EU-Tidende.

Overgangsbestemmelser

Henvisninger i europæiske retsakter til ophævede bestemmelser i informationsproceduredirektivet (98/34/EF) skal, med enkelte undtagelser, gælde som henvisninger til den nye forordnings tilsvarende bestemmelser, jf. forslagens art. 22.

Ophævelse

I henhold til forslagens art. 23 ophæves afgørelse 2006/1673/EF og afgørelse 95/87/EF.

Ikrafttrædelse

Forordningen træder i kraft den 1. januar 2013, jf. forslagens art. 24.

Bilag

Forslagets bilag 1 indeholder en liste over europæiske standardiseringsorganer, bilag 2 en liste over betingelserne for at anerkende IKT-specifikationer

som IKT-standarder, og bilag 3 en liste over betingelser for anerkendelse af europæiske interesseorganisationer.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Forslaget behandles i Udvalget for Indre Marked og Forbrugerbeskyttelse (IMCO), hvor Lara Comi (EPP) er udpeget som ordfører. Der foreligger endnu ikke en udtalelse fra udvalget.

Europa-Parlamentet har den 21. oktober 2010 vedtaget en betænkning (2010/2051(INI)) vedrørende fremtidens europæiske standardiseringssystem. I betænkningen lægger Europa-Parlamentet vægt på at fastholde det nationale delegationsprincip, at forbedre adgangen til standardisering – særligt for små og mellemstore virksomheder, forbrugere og andre samfundsmæssige interessenter, at inkludere tjenesteydelser under anvendelsesområdet, at forbedre samspillet mellem standardisering og innovation samt at styrke europæiske standarders rolle og betydning på internationalt niveau.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen vurderer, at forslagens målsætninger ikke kan nås bedre gennem national regulering, idet det europæiske standardiseringssystem understøtter EU's indre marked og skaber øget konkurrence og interoperabilitet i EU. Virksomheder sættes hermed i stand til lettere at overkomme tekniske handelshindringer gennem brug af de europæiske standarder.

Det er derfor vurderingen, at regulering på europæisk niveau er nødvendigt for at sikre et funktionsdygtigt indre marked, som garanterer sikre og sunde produkter for europæiske forbrugere. Regulering på nationalt niveau kan skabe flere tekniske handelshindringer for virksomhederne og samtidig skabe et unødigt differentieret marked i EU, som i sidste ende vil begrænse virksomhedernes vækst- og samhandelsmuligheder.

Regeringen vurderer på det foreliggende grundlag, at nærhedsprincippet er overholdt, og at revisionen bedst gennemføres ved en forordning, som styrker standardiseringssystemets struktur og det indre markeds grundlæggende funktioner.

6. Gældende dansk ret

De eksisterende direktiver på området er i Danmark implementeret i en række love og bekendtgørelser, jf. nedenstående tabel.

89/686/EØF (personlige værnemidler)	LBK nr. 654 af 15/06/2010 (EVM) BEK nr. 1481 af 14/12/2010 (KEMIN) BEK nr. 1273 af 18/12/1996 (BM) BEK nr. 413 af 08/05/2007 (TRM)
93/15/EØF (eksplosivstoffer til civil brug)	BEK nr. 362 af 15/05/2008 (JM)
94/9/EF (materiel og sikringssystemer til anvendelse i eksplosionsfarlig atmosfære)	BEK nr. 1480 af 14/12/2010 (KEMIN) BEK nr. 696 af 18/08/1995 (BM) BEK nr. 697 af 18/08/1995 (EVM)
94/25/EF (fritidsfartøjer)	LBK nr. 654 af 15/06/2010 (EVM) BEK nr. 10163 af 22/09/2006 (EVM) BEK nr. 10157 af 22/09/2006 (EVM) BEK nr. 232 af 22/03/2006 (EVM) BEK nr. 1535 af 22/12/2004 (MIM)
95/16/EF (elevatorer)	LBK nr. 1072 af 07/09/2010 (BM) LOV nr. 467 af 18/05/2011 (KEMIN) BEK nr. 1480 af 14/12/2010 (KEMIN) BEK nr. 1246 af 11/12/2009 (EVM) BEK nr. 678 af 27/06/2008 (BM) BEK nr. 509 af 25/05/2011 (KEMIN) BEK nr. 674 af 30/06/2005 (BEM)
97/23/EF (trykbærende udstyr)	BEK nr. 1482 af 14/12/2010 (KEMIN) BEK nr. 1480 af 14/12/2010 (KEMIN) BEK nr. 743 af 23/09/1999 (BM) BEK nr. 732 af 27/06/2011 (BM)
2004/22/EF (måleinstrumenter)	BEK nr. 1308 af 29/11/2010 (EVM) BEK nr. 436 af 16/05/2006 (EVM) BEK nr. 399 af 04/05/2006 (TRM) BEK nr. 1033 af 17/10/2006 (EVM)
2007/23/EF (pyrotekniske artikler)	BEK nr. 1424 af 16/12/2009 (EVM) BEK nr. 1423 af 16/12/2009 (EVM)
2009/105/EF (simple trykbeholdere)	BEK nr. 1480 af 14/12/2010 (KEMIN)
2009/23/EF (ikke-automatiske vægte)	BEK nr. 1143 af 15/12/2003 (EVM) BEK nr. 1481 af 14/12/2010 (KEMIN)

Bemærk at denne oversigt ikke inkluderer implementeringslovgivning for tidligere versioner af de ovenstående direktiver.

Fonden Dansk Standard modtager årligt et tilskud til drift og udvikling af standarder og standardiseringsprocesser, jf. FL § 08.33.01.71, som udmøntes via en resultatkontrakt mellem **Erhvervs- og Vækstministeriet** og Fonden Dansk Standard.

7. Lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Vedtagelse af forordningsforslaget vil medføre, at den eksisterende hjemmel for processen til at udstede mandater til de europæiske standardiseringsorganer med henblik på udarbejdelse af europæiske standarder flyttes fra direktiv 98/34/EF til det nye reguleringsgrundlag, og dermed ophæves bestemmelserne herom i direktiv 98/34/EF. Direktivets resterende dele vil fortsat være gældende. Afgørelse 1673/2006/EF vedrørende finansiering til støtte af de europæiske standardiseringsorganer samt afgørelse 87/95/EEC vedrørende IKT-standardisering vil derimod ophøre.

En vedtagelse af forslaget vil **desuden kræve** tilpasning af dansk implementeringslovgivning på en række sektorområder. Forordningen vil berøre de konkrete love og bekendtgørelser, som implementerer de direktiver, som berøres af forordningsforslaget, jf. oversigten ovenfor. **Ændringerne medfører, at de konkrete love og bekendtgørelses bestemmelser angående de ophævede dele af direktiv 98/34/EF ændres til henvisninger til de nye bestemmelser i forordningen.**

Statsfinansielle konsekvenser

Forslaget **skønnes ikke at have statsfinansielle konsekvenser, idet finansieringsgrundlaget forbliver det samme som hidtil. Forordningsforslaget medfører ikke i sig selv øgede udgifter eller nye budgetposter. Der ændres heller ikke ved den beløbsmæssige fordeling.**

8. Samfundsmæssige konsekvenser

Forslaget har ikke **i sig selv** væsentlige samfundsøkonomiske konsekvenser.

9. Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Forslaget har ikke **i sig selv** administrative konsekvenser for erhvervslivet.

10. Høring

Forslaget har været i høring i specialudvalget for Vækst, Konkurrenceevne og Forbrugerspørgsmål med frist den 24. juni 2011.

Der er modtaget høringssvar fra Dansk Industri (DI), Dansk Standard (DS), **Forbrugerrådet (FBR)**, Landsorganisationen i Danmark (LO) og Oracle Danmark.

Dansk Industri (DI) finder det overordnet set positivt, at forslaget til revision af det europæiske standardiseringssystem ikke ændrer drastisk på de eksisterende strukturer og styrker i systemet. **DI støtter det overordnede formål med revisionen men mener, at nogle af de mere specifikke bestemmelser trækker i en anden retning.** DI mener, at det bør anerkendes, at en betragtelig del af det nuværende arbejde med standardisering udføres og finansieres af erhvervslivet, og at standarder fortsat som udgangspunkt skal være frivillige og markedsdrevne.

DI mener ikke, at de foreslåede tiltag til interessentinddragelse reelt vil sikre **øget** interessentinddragelse, fordi tiltagene ikke adresserer de reelle udfordringer for interessenterne i form af manglende ressourcer – både tidsmæssigt, økonomisk og kompetencemæssigt.

I relation til IKT-standarder anerkender DI, at der kan være behov for at samarbejde med etablerede fora eller konsortier, men mener at dette **primært** bør ske gennem de europæiske standardiseringsorganisationer, og ikke ved en Kommissionsprocedure.

DI støtter den øgede koordinering og gennemsigtighed, der lægges op til, men advarer mod rapportering for rapporteringens skyld, f.eks. vedrørende hvilke interessentgrupper, de enkelte deltagere repræsenterer i udviklingsarbejdet. DI foreslår etablering af et bredt sammensat 'stakeholder forum', der bør involveres ved overordnede standardiseringspolitiske spørgsmål samt som høringsorgan ved udarbejdelse af mandater.

DI påpeger desuden, at finansiering af mandateret standardiseringsarbejde ikke bør betinges af **bred** interessentinddragelse, idet deltagelse er frivillig, **men at der i stedet bør fokuseres på relevante kompetencer og kvalitet i arbejdet.**

Dansk Standard (DS) støtter i udgangspunktet en revision af det europæiske standardiseringssystem, men mener, at der er behov for at anerkende de allerede opnåede **resultater**, herunder de grundlæggende og velfungerende strukturer i det eksisterende system **samt anerkendelse af, at der er tale om et markedsbaseret system.** DS understreger, at det nationale delegationsprincip skal bevares efter revisionen, og at såvel konsensus som interessentinddragelse fortsat skal være bærende principper – også i mandateringsprocessen. DS er positiv overfor inddragelse af tjenesteydelser under standardiseringssystemet **samt øget brug af systemet til fx det generelle produktikkerhedsområde, velfærdsteknologi samt klima og grøn vækst**, og understreger at dette skaber øget behov for interessentinddragelse og fokus på markedsbehov.

DS er enig i, at der kan være behov for effektivisering af standardiseringsprocessen men pointerer, at effektivisering ikke må ske på bekostning af inddragelse af interessenter. I art. 2 anbefaler DS, at man præciserer forslaget definitioner. I art. 3 anbefaler DS, at man indskrives en forpligtelse for fora eller konsortier til at fremlægge deres arbejdsprogrammer for IKT-standarder. **DS efterspørger, at der i forslaget indskrives en stillandsperiode, som forpligter nationale standardiseringsorganer til at udskyde vedtagelse af nationale standarder, som Kommissionen eller andre medlemslande har fremsat bemærkninger til inden for en bestemt tidsfrist.** DS påpeger endvidere, at deltagelse i standardisering er baseret på frivillighed, og DS er derfor forbeholden overfor at dele af standardiseringsorganers finansiering kan betinges af interessentinddragelse. DS efterspørger desuden, at markedsovervågningsmyndighederne inddrages mere i standardiserings-arbejdet. DS er endvidere meget forbeholden overfor den foreslåede procedure for godkendelse af privat udviklede IKT-standarder, jf. art. 16, og mener at **det er vigtigt at sikre et sammenhængende standardiseringssystem.**

DS efterspørger i relation til art. 18, at forslaget i højere grad angiver, i hvilket omfang og hvordan komitéprocedurer skal anvendes og hvordan national medindflydelse sikres. Endelig påpeger DS, at de foreskrevne rapporteringskrav i art. 19 er unødigt bureaukratiske, og ikke i tilstrækkelig grad understøtter reel interessentdeltagelse.

Forbrugerrådet (FBR) er generelt tilfreds med den nye fokus på standardiseringens betydning, herunder for det indre marked, men finder samtidig at inddragelse af alle interessenter er grundlæggende for systemets legitimitet. FBR ser gerne, at forslaget initiativer til øget forbrugerdeltagelse understøttes af øget finansiering.

FBR mener, at det bør præciseres, at standardisering ikke primært er et markedsdrevet system, men at det bør være et system, der tilgodeser samfundets behov for at der udvikles standarder, hvilket understreger behovet for en bred interessentinddragelse.

Endvidere ønsker FBR godkendelsesprocessen for IKT-specifikationer kanaliseret ind i det etablerede standardiseringssystem. FBR efterspørger desuden, at de europæiske standardiseringsorganer i højere grad anerkender forbrugere som interessenter. Endelig mener FBR, at den europæiske forbrugerorganisation ANEC skal sikres deltagelse i relevante interessentplatforme.

Landsorganisationen i Danmark (LO) mener, at den manglende interessentinddragelse kan løses ved offentlig økonomisk støtte til interessenterne. Desuden skal denne finansiering omfatte arbejdstagerorganisationer, ligesom ar-

bejdstagerorganisationer generelt skal omfattes af forslagens bestemmelser om interesseorganisationer og sociale interessenter. LO anbefaler desuden, at direktivet om personlige værnemidler og direktivet om maskiner indarbejdes i forslagens indledning.

Oracle Danmark (OD) støtter generelt en revision af det europæiske standardiseringssystem og bakker op om et øget internationalt fokus. OD finder det desuden positivt, at man ved reformen åbner mulighed for at referere til privat udviklede IKT-standarder i offentlige udbud og underlægge evalueringen af sådanne standarder WTO's kriterier for gennemsigtighed. OD mener, at de europæiske standardiseringsorganers monopol bør kunne ændres, hvor det findes hensigtsmæssigt – eksempelvis indenfor IKT-området – til fordel for private fora såsom W3C og OASIS. OD efterspørger, at Kommissionen går videre i reformen af de nationale standardiseringsorganer, og at de nationale organer bliver fortalere for internationale standarder snarere end europæiske. OD kritiserer den foreslåede mandatproces for at være uigennemsigtig, ligesom den ikke sikrer inddragelse af fora eller konsortier. Endelig pointerer OD, at EU gennem finansieringsordninger bør sikre inddragelse af relevante interessenter i standardiseringsarbejdet – herunder særligt små og mellemstore virksomheder og forbrugere.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

De foreløbige tilkendegivelser fra medlemsstaterne indikerer, at de fleste medlemslande generelt er positive og støtter en gennemgang og evaluering af det eksisterende europæiske standardiseringssystem.

Der synes at være bred opbakning til, at procedurene og kriterierne for anerkendelse af privat udviklede IKT-specifikationer klarlægges nærmere og at medlemslandenes og interessenters rolle i disse procedurer afspejles tydeligere i selve forordningsforslaget.

Flere medlemslande **arbejder for**, at det ved en revision af det europæiske standardiseringssystem er afgørende at bibeholde det nationale delegationsprincip, at effektivisere det europæiske standardiseringssystem samt at sikre et åbent og transparent system, hvor alle interessenter, herunder forbrugere, har mulighed for at deltage i standardiseringsprocessen.

Der er generel enighed om, at standardiseringssystemet fortsat skal basere sig på principper om gennemsigtighed, inddragelse og konsensus.

12. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter generelt Kommissionens forslag til forordning om det europæiske standardiseringsystem, idet der kan være behov for at opdatere det juridiske grundlag og standardiseringsprocessen til en globaliseret verden samt den teknologiske udvikling.

Derudover er det generelt regeringens holdning, at standardisering kan være et vigtigt redskab til at gennemføre offentlig politik samt til at sikre færre handelshindringer i EU's indre marked.

Regeringen finder det væsentligt at bibeholde det nationale delegationsprincip og støtter samtidig alle tiltag til at sikre et åbent og transparent system, hvor alle interessenter, herunder små og mellemstore virksomheder, forbrugere og arbejdstagere, har mulighed for at deltage i standardiseringsprocessen. Regeringen er endvidere positiv overfor inddragelse af tjenesteydelser i forordningens anvendelsesområde.

Endvidere er regeringen overvejende positivt indstillet overfor at tillægge Kommissionen beføjelser til at vedtage delegerede retsakter vedrørende kriterier for anerkendelsen af privatudviklede IKT-specifikationer som europæiske standarder, idet Rådet og Europa-Parlamentet tillægges de fornødne kontrolbeføjelser.

Endelig støtter regeringen i udgangspunktet, at privat udviklede IKT-specifikationer kan få status som formelle standarder, og blandt andet skal kunne anvendes i offentlige udbud, **så længe der er transparens og interesseinddragelse**. De foreslåede kriterier og procedurer herfor – herunder i relation til rådgivende komitéer – bør i højere grad sikre dette.

13. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg til orientering den 19. september 2011.

IMI-forordningen

Revideret notat. Ændringer er markeret med fed.

1. Resumé

Kommissionen fremsatte den 29. august 2011 forslag til forordning om administrativt samarbejde i informationssystemet for det indre marked ("IMI-forordningen"). IMI-systemet er et internetbaseret IT-system, der har til formål at forbedre samarbejdet mellem europæiske myndigheder vedrørende reglerne for det indre marked. IMI anvendes i dag til administrativt samarbejde i forhold til to centrale indre markedsdirektiver: servicedirektivet og direktivet om gensidig anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer.

Forordningsforslaget har til formål at skabe et horisontalt retsgrundlag for brugen af IMI, at sikre en databeskyttelsesramme samt at etablere en ramme for eventuel fremtidig udvidelse af brugen af IMI til nye områder af EU-lovgivningen.

Forslaget til en IMI-forordning har ingen lovgivningsmæssige eller statsfiansielle konsekvenser.

Forslaget er ikke på dagsordenen for rådsmødet den 5. december 2011 og forelægges således med henblik på indhentelse af tidligt forhandlingsoplæg.

2. Baggrund

Forordningsforslaget kommer som opfølgning på Kommissionens meddelelse *Bedre styring af det indre marked gennem øget administrativt samarbejde: En strategi for at udbygge og udvikle informationssystemet for det indre marked (IMI)* (KOM(2011) 75 endelig), som blev fremsat den 21. februar 2011.

Forslaget er fremsat den 29. august 2011 med hjemmel i TEUF artikel 114 og skal behandles efter den almindelige beslutningsprocedure, jf. TEUF artikel 294. Rådet skal træffe afgørelse med kvalificeret flertal.

IMI er et internetbaseret informationsudvekslingssystem, der skal styrke det administrative samarbejde mellem nationale, regionale og lokale myndigheder på tværs af medlemslandene i EU/EØS. IMI gør det muligt at overkomme praktiske og sproglige barrierer for administrativt samarbejde mellem europæiske myndigheder ved hjælp af en række spørgsmål og svar, der er oversat på forhånd. Myndighederne kan på den måde stille spørgsmål og se svar på deres eget sprog. IMI giver også mulighed for at søge i en database over europæiske kompetente myndigheder, således at brugerne nemt kan

identificere den relevante myndighed, som man ønsker at tage kontakt til. Formålet med IMI er således at gøre det lettere og hurtigere for myndighederne at samarbejde administrativt, idet myndighederne via IMI kan identificere og tage direkte kontakt til relevante, kompetente myndigheder i andre medlemslande med henblik på at afklare eventuelle spørgsmål i forbindelse med sagsbehandlingen.

I dag er det obligatorisk at anvende IMI til administrativt samarbejde i henhold til direktivet om tjenesteydelser i det indre marked (2006/123/EF). Derudover anvendes IMI på frivillig basis i forbindelse med direktivet om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer (2005/36/EF). IMI benyttes også forsøgsvist til informationsudveksling på udstationeringsdirektivets (96/71/EF) område. Med vedtagelsen af direktivet om patientrettigheder i forbindelse med grænseoverskridende sundhedsydelser (2011/24/EU) blev det besluttet, at IMI skal benyttes til administrativt samarbejde fra 2013. Samlet set er ca. 6.500 kompetente myndigheder registreret i IMI med ca. 12.000 brugere. I Danmark er 28 nationale, kompetente myndigheder registreret. I 2010 blev der afsendt omkring 2.000 informationsforespørgsler gennem IMI, herunder 100 informationsforespørgsler fra Danmark.

3. Formål og indhold

Forordningsforslaget har fire hovedformål:

1. at etablere et horisontalt retsgrundlag for anvendelsen af IMI til administrativt samarbejde
2. at etablere en ramme for databeskyttelse og behandling af personoplysninger i IMI
3. at etablere rammen for en eventuel fremtidig udvidelse af IMI til andre områder af EU-retten
4. at præcisere rollerne for de forskellige aktører i IMI

Forslaget til forordning indeholder seks kapitler.

Kapitel 1 Generelle bestemmelser (artikel 1-5)

Artikel 1: Genstand

Forordningsforslaget fastsætter reglerne for anvendelsen af IMI, herunder behandling af personoplysninger.

Artikel 2: Etablering af informationssystemet for det indre marked

Her fastsættes en generel etablering af IMI.

Artikel 3: Anvendelsesområde

Det fremgår af artikel 3, at IMI anvendes til informationsudveksling mellem medlemsstaterne samt mellem medlemsstaterne og Kommissionen. Endvidere fremgår det, at IMI benyttes inden for de retsakter vedr. det indre mar-

ked, der stiller krav om administrativt samarbejde. Endelig henvises der til forordningsforslagets bilag I for en oversigt over de EU-retsakter, hvor IMI benyttes.

Artikel 4: Udvikling af IMI

Det fastsættes i artikel 4, at Kommissionen kan beslutte at udvide IMI's anvendelsesområde til de EU-retsakter, som beskrives i forordningens bilag II. Kommissionen vil kunne træffe beslutning om udvidelse af IMI gennem en delegation af kompetence.

Artikel 5: Definitioner

I artikel 5 defineres centrale begreber og roller i forbindelse med anvendelsen af IMI. Eksempelvis defineres administrativt samarbejde, IMI-koordinator og IMI-bruger.

Kapitel II: IMI-relaterede opgaver og ansvarsområder (artikel 6-12)

Artikel 6: Generelt formål

Det fremgår af artikel 6, at IMI kun anvendes til de i bilag I oplyste EU-retsakter. Det foreslås, at bilag I indeholder følgende retsakter: direktiv 2006/123/EF om tjenesteydelser i det indre marked, direktiv 2005/36/EF om anerkendelse af erhvervmæssige kvalifikationer samt direktiv 2011/24/EU om patientrettigheder i forbindelse med grænseoverskridende sundhedsydelser.

Artikel 7: IMI-koordinatorer

I artikel 7 beskrives IMI-koordinatorernes opgaver. Det fastsættes, at det er medlemsstaterne, der udpeger egne koordinatorer samt sikrer, at IMI-koordinatorerne råder over passende ressourcer til at udføre deres opgaver forbundet med IMI. Endelig slås det fast, at IMI-koordinatorer kan optræde som kompetente myndigheder.

Artikel 8: Kompetente myndigheder

I artikel 8 beskrives forhold vedrørende de kompetente myndigheders brug af systemet, fsva. svarfrister, den bevismæssige værdi af dokumenter modtaget gennem IMI, databeskyttelse, samt at medlemsstaterne sikrer, at de kompetente myndigheder råder over passende ressourcer til at udføre deres opgaver forbundet med IMI.

Artikel 9: Kommissionen

I artikel 9 beskrives Kommissionens rolle i IMI. Det fremgår, at Kommissionen leverer den tekniske del af IMI, fsva. sikkerhed, tilgængelighed, vedligeholdelse og udvikling af programmel og it-infrastruktur. Det fastslås endvidere, at Kommissionen kan deltage i administrative procedurer omfattende behandling af personoplysninger, når der stilles krav herom i den relevante sektorlovgivning, som oplyst i forordningsforslagets bilag I.

Artikel 10: Adgangsrettigheder for IMI-aktører og – brugere

I artikel 10 fastsættes adgangsrettigheder for aktører i IMI samt bestemmelser vedrørende behandlingen af personoplysninger. Det fremgår, at adgangen til personoplysninger, der behandles i IMI, er begrænset til de IMI-brugere, som deltager i den pågældende administrative procedure.

Artikel 11: Fortrolighed

Det fremgår af artikel 11, at medlemsstaterne anvender egne nationale regler for fortrolighed og tavshedspligt for egne IMI-brugere.

Artikel 12: Administrative samarbejdsprocedurer

Det slås fast i artikel 12, at IMI baseres på administrative samarbejdsprocedurer, som udvikles af Kommissionen i samarbejde med medlemsstaterne.

*Kapitel III: Forvaring af personoplysninger (artikel 13-16)**Artikel 13: Forvaring af personoplysninger*

Forvaringen af personoplysninger i IMI beskrives i artikel 13. Det fremgår her, at personoplysninger blokeres senest 18 måneder efter den formelle afslutning af en administrativ samarbejdsprocedure. Fem år **efter den formelle afslutning af en administrativ samarbejdsprocedure** slettes personoplysninger i IMI automatisk. I forbindelse med en administrativ samarbejdsprocedure og den eventuelle etablering af en database i IMI fastslås det, at personoplysninger kan behandles så længe, det er nødvendigt i relation til formålet. Dette vil enten bero på de registreredes samtykke, eller hvis det foreskrives i en EU-retsakt.

Artikel 14: Forvaring af IMI-brugeres personoplysninger

I artikel 14 beskrives forvaringen af IMI-brugernes personoplysninger. Såfremt en bruger ophører med at anvende IMI, blokeres vedkommendes personoplysninger i en periode af fem år. Efter fem år slettes de.

Artikel 15: Behandling af særlige kategorier af oplysninger

Det fremgår af artikel 15, at behandlingen af særlige oplysninger vedrørende racemæssig eller etnisk baggrund, politisk, religiøs eller filosofisk overbevisning, fagforeningsmæssigt tilhørsforhold og oplysninger om helbredsforhold og seksuelle forhold - som beskrevet i artikel 8, stk. 1 i direktiv 95/46/EF om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger samt artikel 10, stk. 1 i forordning (EF) 45/2001 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger i fællesskabsinstitutionerne og –organerne og om fri udveksling af sådanne oplysninger - alene er tilladt som beskrevet i artikel 8, stk. 2 i direktiv 95/46/EF og artikel 10, stk. 2 i forordning (EF) 45/2001. Det fremgår endvidere af forordningsforslagets artikel 15, at IMI kan anvendes til behandling af oplysninger vedrørende

lovovertrædelser, domfældelser i straffesager og andre retsfølger af en strafbar handling. Sådanne oplysninger kan behandles i IMI, når det foreskrives i de relevante EU-retsakter, som oplistet i forordningsforslagets bilag I.

Artikel 16: Sikkerhed

I artikel 16 slås det fast, at behandlingen af personoplysninger i IMI foregår i overensstemmelse med artikel 22 i forordning (EF)45/2001 om behandling af personoplysninger i fællesskabsinstitutionerne. Endvidere påhviler det Kommissionen at iværksætte passende foranstaltninger til beskyttelse af personoplysninger herunder passende adgangskontrol og en sikkerhedsplan.

Kapitel IV: Registreredes rettigheder og tilsyn (artikel 17-20)

Artikel 17: Information til registrerede og gennemsigtighed

Jf. artikel 17 forpligtiges IMI-aktører til i overensstemmelse med national lovgivning samt artikel 10 eller 11 i direktiv 95/46/EF om databeskyttelse at informere de registrerede om behandlingen af deres personoplysninger i IMI.

Artikel 18: Ret til indsigt i, berigtigelse og sletning af oplysninger

IMI-aktører forpligtiges til i overensstemmelse med national lovgivning at sikre, at de registrerede kan få indsigt i deres personoplysninger, herunder ret til at berigtige oplysninger eller få ulovligt behandlede oplysninger slettet inden for en frist på 60 dage.

Artikel 19: Undtagelser og begrænsninger

Medlemsstaterne forpligtiges til at underrette Kommissionen, hvis de i henhold til artikel 13 i direktiv 95/46/EF om databeskyttelse indfører undtagelser til eller begrænsninger af de registreredes rettigheder, som fastsat i forordningsforslaget.

Artikel 20: Tilsyn

Jf. artikel 20 fastsættes bestemmelser om koordineret tilsyn vedrørende kompetente myndigheders behandling af personoplysninger samt sikring af registreredes rettigheder som følger den model, der er fastsat i artikel 28 i direktiv 95/46/EF om databeskyttelse samt artikel 46 og 47 i forordning (EF)45/2001 om behandling af personoplysninger i fællesskabsinstitutionerne.

Kapitel V: Geografisk anvendelsesområde for IMI (artikel 21-22)

Artikel 21: National anvendelse af IMI

Medlemsstaterne gives mulighed for at anvende IMI-systemet i en ren national kontekst, dog inden for de rammer som er fastsat i artikel 21.

Artikel 22: Informationsudveksling med tredjelande

Artikel 22 giver IMI-aktører i EU mulighed for at udveksle personoplysninger med tredjelande og fastsætter betingelser for, hvornår denne udveksling kan finde sted eksempelvis i henhold til bestemmelse som anført i bilag 1.

Kapitel VI: Afsluttende bestemmelser (artikel 23-28)

Artikel 23: Udøvelse af de delegerede beføjelser

Kommissionen gives i artikel 23 bemyndigelse til at vedtage delegerede retsakter vedrørende udvidelse af brugen af IMI, som omhandlet i artikel 4. Kommissionens beføjelser er tildelt for en ubegrænset periode.

Artikel 24: Tilbagekaldelse af delegerede beføjelser

I artikel 24 gives Europa-Parlamentet eller Rådet beføjelser til at tilbagekalde de delegerede beføjelser, som er givet til Kommissionen i henhold til forordningsforslagets artikel 3. Artikel 24 fastsætter ydermere procedurer for tilbagekaldelse af delegerede beføjelser.

Artikel 25: Indsigelse mod delegerede retsakter

Både Europa-Parlamentet og Rådet kan i henhold til artikel 25 gøre indsigelse mod en delegeret retsakt inden for en frist på to måneder, efter retsakten er blevet dem meddelt. Fristen kan forlænges med en måned på foranledning af Europa-Parlamentet eller Rådet. Hvis der gøres indsigelse, træder den delegerede retsakt ikke i kraft.

Artikel 26: Tilsyn og rapportering

På baggrund af oplysninger fra medlemsstaterne aflægger Kommissionen, jf. artikel 26, årligt en rapport til Europa-Parlamentet og Rådet om, hvorledes IMI fungerer. Derudover aflægger Kommissionen hvert tredje år rapport til Den Europæiske Tilsynsførende for Databeskyttelse vedrørende beskyttelse af personoplysninger i IMI, herunder datasikkerhed.

Artikel 27: Omkostninger

I henhold til artikel 27 afholdes omkostningerne til udvikling, drift og vedligeholdelse af IMI-systemet over EU's almindelige budget.

Medlemsstaterne derimod afholder omkostningerne til IMI-aktiviteter på nationalt niveau, herunder ressourcer til uddannelse, fremme og tekniske bistand (helpdesk) samt administration af systemet på nationalt niveau.

Artikel 28: Ikrafttræden

Forordningen træder i kraft på dagen for offentliggørelsen i Den Europæiske Unions Tidende jf. artikel 28.

Bilag I

I bilag I oplistes de EU-retsakter, hvor IMI anvendes.

Bilag II

I bilag II oplistes de EU-retsakter, hvor IMI potentielt vil kunne anvendes i fremtiden.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal i henhold til TEUF art. 294 høres. Der foreligger endnu ikke en udtalelse fra Europa-Parlamentet. Udvalget for Indre Marked og Forbrugerbeskyttelse (IMCO) er relevant udvalg i Europa-Parlamentet, mens Udvalget for Borgernes Rettigheder og Indre Anliggender (LIBE) ligeledes vil afgive udtalelse til IMCO.

5. Nærhedsprincippet

IMI er et centraliseret IT-værktøj, der drives teknisk og administrativt af Kommissionen, hvilket ikke kan gennemføres på medlemsstatsniveau. Ifølge Kommissionen er der derfor behov for regler samt gennemførelse på EU-niveau gennem vedtagelse af en forordning.

Regeringen deler Kommissionens vurdering. Medlemsstaterne vil ikke hver for sig kunne etablere og drive et IT-kommunikationssystem som IMI, der i sin natur er fælleseuropæisk, og som derfor nødvendiggør koordination og udvikling fra centralt hold. Forslaget strider derfor ikke imod nærhedsprincippet.

6. Gældende dansk ret

Bekendtgørelse nr. 1363 af 15. december 2009 om administrativt samarbejde med kompetente myndigheder i andre EU/EØS-lande samt lov nr. 384 af 25. maj 2009 om tjenesteydelser i det indre marked beskriver brugen af IMI fsva. servicedirektivet (2006/123/EF).

7. Lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forslaget har ikke i sig selv lovgivningsmæssige konsekvenser.

Statsfinansielle konsekvenser

Det vurderes, at forslaget i sig selv har statsfinansielle konsekvenser, da forslaget fastlægger allerede gældende administrativ praksis.

Kommissionen afholder udgifter til drift, vedligeholdelse og teknisk udvikling af IMI-systemet indenfor de rammer, som allerede er fastsat for de kommende budgetår, og ifølge Kommissionen berører forordningsforslaget ikke beslutningerne om den flerårige finansielle ramme for tiden efter 2013.

Erhvervs- og Byggestyrelsen vil som national IMI-koordinator varetage sine nuværende forpligtelser på baggrund af bevilling som kontaktpunkt for servicedirektivet (2006/123/EF) i relation til retsakterne listet i forordningsforslagets bilag 1. Det samme gør sig gældende for de kompetente myndigheder involveret i IMI-systemet, som er underlagt forpligtelserne om administrativt samarbejde, jf. retsakterne listet i bilag 1.

Eventuel fremtidig udvidelse af IMI **til andre områder af det indre marked** vil være ledsaget af forudgående konsekvensvurdering af administrative omkostninger og er derfor på nuværende tidspunkt ikke relevant.

8. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget har ikke i sig selv samfundsøkonomiske konsekvenser.

9. Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Forslaget har ikke i sig selv administrative konsekvenser for erhvervslivet. Forslaget forventes derimod på sigt at kunne lette de administrative byrder for erhvervslivet i forbindelse med grænseoverskridende økonomisk aktivitet i EU/EØS-området, da et forbedret administrativt samarbejde mellem europæiske myndigheder vil kunne bidrage til en reduktion af virksomhedernes administrative byrder.

10. Høring

Forslaget har været sendt i høring i Specialudvalget for Konkurrenceevne, Vækst og Forbrugerspørgsmål. Der er på den baggrund modtaget følgende bemærkninger:

DI finder, at administrativt samarbejde over grænserne er vigtigt for funktionen af det indre marked og hilser et solidt retsgrundlag for IMI velkomment. DI undrer sig over, at ret til indsigt, berigtigelse og sletning følger nationale regler, mens forordningen samtidig centralt fastsætter tidsfrist for berigtigelse og sletning på 60 dage. DI mener i denne forbindelse, at tidsfristen på 60 dage

er lang tid for sletning af urigtige oplysninger. DI bemærker endvidere, at registrerede i systemet bør orienteres inden for en fælles fastsat frist.

Håndværksrådet er enig i, at øget administrativt samarbejde og informationsudveksling mellem myndigheder på tværs af grænserne er afgørende for et vel fungerende indre marked. Derfor støttes en udvidelse af IMI til nye områder. Håndværksrådet betoner, at en eventuel permanent udvidelse af IMI til udstationeringsdirektivets (96/71/EF) område ikke må træde i stedet for målrettede indsatser på enkeltområder for at øge håndhævelse af gældende regler.

Landbrug og Fødevarer har ingen bemærkninger.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

De øvrige medlemslande er generelt positive over for forslaget og støtter behovet for en forordning for anvendelsen af IMI, der også muliggør udvidelse af IMI til andre områder. Det drøftes, hvorvidt udvidelsen af IMI's anvendelsesområde bør foregå via såkaldte delegerede retsakter.

12. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter generelt initiativer, der forbedrer myndighedernes samarbejde i EU, da det vil kunne lette sagsbehandlingen og reducere virksomheders og borgeres administrative byrder i forbindelse med grænseoverskridende aktivitet og dermed fremme vækst og beskæftigelse. IMI er et væsentligt, praktisk redskab i denne forbindelse og har vist sig at være i stand til at minimere barrierer for administrativt samarbejde.

Regeringen hilser forslaget til en forordning for brugen af IMI velkommen, idet en forordning vil klarlægge retsgrundlaget for IMI samt sikre transparens for anvendelsen af IMI på de forskellige EU-retsakter.

13. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Toldmyndighedernes håndhævelse af intellektuelle ejendomsrettigheder

Nyt notat

1. Resumé

Forordningsforslaget skal erstatte den eksisterende forordning om toldmyndighedernes indgriben overfor varemærkeforfalskede og piratkopierede varer. I forhold til den eksisterende lovgivning udgør hovedændringerne i forslaget en udvidelse af de rettighedsområder, som lovgivningen dækker samt en ny forenklet procedure for tilintetgørelse af varemærkeforfalskede og piratkopierede varer sendt i småforsendelser.

Vedtagelse af forordningsforslaget vil have lovgivningsmæssige konsekvenser.

Forslaget er ikke på dagsordenen til rådsmødet (konkurrenceevne) den 5. december 2011 og forelægges således med henblik på indhentelse af tidligt forhandlingsoplæg.

2. Baggrund

Kommissionen har ved KOM(2011) 285 af 24. maj 2011 fremsendt forslag om Europa-Parlamentets og Rådets forordning om toldmyndighedernes håndhævelse af intellektuelle ejendomsrettigheder. Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 207, og skal behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294. Rådet skal træffe afgørelse med kvalificeret flertal.

Forordningen skal erstatte den eksisterende forordning 1383/2003 om toldmyndighedernes indgriben over for varer, der mistænkes for at krænke visse intellektuelle ejendomsrettigheder, og om de foranstaltninger, som skal træffes overfor varer, der krænker sådanne rettigheder. Den eksisterende forordning regulerer således de procedurer, som toldmyndighederne skal følge, når der på grænsen findes varer, der mistænkes at krænke lovgivning om intellektuelle ejendomsrettigheder, samt hvilke muligheder rettighedshavere har for at anmode toldmyndighederne om at gribe ind overfor varer på grænsen, der krænker deres rettigheder.

3. Formål og indhold

Det fremsatte forslag er en revision af den eksisterende forordning (EF)1383/2003.

Den eksisterende forordning (EF) 1383/2003 om toldmyndighedernes indgriben over for varer giver hjemmel til, at toldmyndigheder i EU tilbageholder varer på grænsen, hvis der er mistanke om, at de importerede varer krænker rettighedshaverens intellektuelle ejendomsrettigheder. Det drejer sig om varemærkeforfalskede varer, piratkopierede varer samt varer, der krænker patenter.

Toldmyndigheder kan tilbageholde varer på anmodning fra den, der har rettighederne over en vare eller på eget initiativ, hvis de har mistanke om krænkelse af intellektuelle ejendomsrettigheder. Den eksisterende forordning giver yderligere hjemmel til, at toldmyndighederne kan destruere den tilbageholdte vare, hvis både rettighedshaveren og varemottageren giver deres samtykke til destruktionsen. De omkostninger til oplagring og destruktionsen, som toldmyndighederne pådrager sig, skal betales af rettighedshaveren af varen.

Hvis varemottageren modsætter sig destruktionsen af varen, kan rettighedshaveren anlægge en retssag med henblik på at afklare, om der er sket en krænkelse af rettighedshaverens immatrielle rettigheder, og om der kan ske destruktionsen af den tilbageholdte vare.

Formålet med Kommissionens forslag til en ny forordning om toldmyndigheders håndhævelse af intellektuelle ejendomsrettigheder er at styrke bestemmelserne om håndhævelse af intellektuelle ejendomsrettigheder og samtidig sørge for, at der er juridisk klarhed i selve bestemmelserne.

Med henblik på at styrke håndhævelsen foreslås det, at det anvendelsesområde, der er dækket af forordning (EF) nr. 1383/2003, udvides, således at toldmyndighederne fremover også skal kunne tilbageholde handelsnavne, halvlederprodukters topografier (fx computerchips) og brugsmønstre samt ulovligt parallelimporterede varer (dvs. varer, der er lovligt producerede, men som ikke må markedsføres i EU uden godkendelse fra den der har rettighederne).

Det foreslås samtidig, at toldmyndighederne skal kunne destruere varemærkeforfalskede og piratkopierede varer, der er sendt i småforsendelser, typisk mindre bestillinger over internet, uden at inddrage rettighedshaveren – og for egen regning. Det forudsætter, at rettighedshaveren har bedt toldmyndighederne om generelt at tilbageholde den pågældende type varer.

I den forbindelse vil varemottageren stadig blive hørt og have mulighed for at modsætte sig en sådan destruktionsen. Varemottageren vil ikke blive yderligere sanktioneret eller anklaget for en given indførsel af varemærkeforfalskede eller piratkopierede varer.

Det foreslås i forordningsforslaget, at tærskelgrænsen for, at en indførsel defineres som en 'småforsendelse' fastsættes gennem en delegeret retsakt.

Endeligt foreslås ekstra bestemmelser for at sikre lovlydige handlendes interesser mod eventuel misbrug af håndhævelsesprocedurer på toldområdet og for at inddrage principperne fra chartret om grundlæggende rettigheder i forordningen.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Forslaget behandles i Udvalget for Indre marked og Forbrugerbeskyttelse (IMCO). Der forventes udkast til betænkning i januar og afstemning i udvalget den 28. februar 2012. Under de indledende debatter er der særligt fokuseret på udvidelsen af de rettighedsområder, som forordningen dækker samt beskyttelse af forbrugerne i forbindelse med toldmyndighedernes tilbageholdelse af varer i småforsendelser.

5. Nærhedsprincippet

Forslaget vedrører toldmyndigheders håndhævelse af intellektuelle ejendomsrettigheder ved grænsen for varer, som bliver handlet internationalt. I det IPR-kriminalitet og de håndhævelsesopgaver, som toldmyndighederne bemyndiges i vidt omfang har grænseoverskridende karakter, vurderes nærhedsprincippet overholdt.

6. Gældende dansk ret

Toldmyndigheders håndhævelse af intellektuelle ejendomsrettigheder er reguleret ved lovekendtgørelse nr. 1047 af 20. oktober 2005 om 'anvendelse af Det Europæiske Fællesskabs forordning om toldmyndighedernes indgriben over for varer, der mistænkes for at krænke visse intellektuelle ejendomsrettigheder, og om de foranstaltninger, som skal træffes over for varer, der krænker sådanne rettigheder' samt bekendtgørelse nr. 12 af 9. januar 2006 om samme.

7. Lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forslaget vil medføre en ændring af den under pkt. 6 nævnte lov samt bekendtgørelse.

Statsfinansielle konsekvenser

Forslaget indeholder administrative ændringer samt forslag til en ny procedure for småforsendelser. Det vurderes dog, at forslaget ikke vil medføre væsentlige meromkostninger hos SKAT.

De omkostninger der følger af forordningsforslaget vil i givet fald kunne afholdes indenfor skatteministeriets økonomiske ramme.

8. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget vurderes at udgøre en styrkelse af håndhævelsen af intellektuelle ejendomsrettigheder, hvorfor det vurderes, at forslaget som udgangspunkt vil have positive samfundsøkonomiske konsekvenser.

9. Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Forslaget vil ikke i sig selv have administrative konsekvenser for erhvervslivet.

10. Høring

Forslaget har været sendt i høring hos SKATs eksterne kontaktudvalg på toldområdet samt i Specialudvalget for Konkurrenceevne, Vækst og Forbrugerspørgsmål.

Der er i den forbindelse indkommet høringssvar fra henholdsvis, Dansk Industri, Forbrugerrådet, International Transport Danmark, Lægemiddelindustriforeningen, Danske Advokater, Danske Revisorer (ingen bemærkninger) og Finansrådet (ingen bemærkninger).

Dansk Industri har visse betænkeligheder ved, at rejsendes personlige bagage ikke er dækket af forslaget.

Forbrugerrådet finder det problematisk, at det ikke er nævnt, at det afhænger af national materiel retsfortolkning af varemærkedirektivet hvorvidt toldmyndighedernes håndhævelse kan anvendes overfor køb til privat brug.

International Transport Danmark påpeger, at transportøren ikke bør tilbageholdes længere end strengt nødvendigt i forbindelse med mistanke om overtrædelse af intellektuelle ejendomsrettigheder.

Lægemiddelindustriforeningen finder det positivt at toldmyndighederne nu kan destruere tilbageholdte varer, når modtageren af varerne ikke reagerer på en forespørgsel om destruktion af varerne.

Danske Advokater mener, at der mangler mulighed for juridisk prøvelse af toldmyndighedernes afgørelse om tilbageholdelser af varer, der mistænkes for at overtræde lovgivning om intellektuelle ejendomsrettigheder samt krav om sikkerhedsstillelse for ulemperne ved toldmyndighedernes tilbageholdelse af importørens varer. Danske Advokater er dog af den opfattelse at

dette kan introduceres i dansk ret alene ved danske lovgivningsmæssige tiltag, uden at dette kræver ændringer i forordningen.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Medlemsstaterne er generelt positive overfor forslaget. Flere lande har udtrykt bekymring for udvidelse af rettighedsområdet, der dækkes af forordningen, særligt inddragelsen af ulovlig parallelimport.

Samtidig har flere lande udtrykt bekymring i forhold til inddragelse af specifikke procedurer for høring af modtageren af den vare, der mistænkes at krænke intellektuelle ejendomsrettigheder. Disse procedurer mener flere lande allerede er dækket af national lovgivning samt EU-lov, hvorfor de ikke finder det hensigtsmæssigt, at disse bestemmelser indgår i forslaget.

Endelig har flere lande udtrykt bekymring for de nye bestemmelser, der betyder, at toldmyndigheder skal afholde udgifter til destruktion af småforsendelser, der krænker intellektuelle ejendomsrettigheder.

12. Regeringens generelle holdning

Regeringen er generelt positiv overfor indholdet i Kommissionens forslag. Regeringen finder, at det er vigtigt, at rammerne i det indre marked for intellektuelle ejendomsrettigheder forbedres og yderligere udbygges.

En effektiv bekæmpelse af piratkopiering og varemærkeforfalskning er vigtig for både Danmark og EU.

13. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.